

KÉZ A KÉZBEN ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM AZONOSÍTÓ: 032866

KÉZ A KÉZBEN ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

VERESEGYHÁZ, SZÉCHENYI TÉR 2.

2025.

1. Tartalomjegyzék

1.	Tartalomjegyzék.....	2
2.	A PROGRAMOT ÁTDOLGOZTÁK, KÉSZÍTETTÉK	4
3.	AZ INTÉZMÉNY ADATAI.....	5
4.	TÖRVÉNYI MEGFELELTETÉS	9
5.	KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK	10
6.	BEVEZETŐ	11
7.	INTÉZMÉNYI HELYZETKÉP	12
7.1.	Személyi feltételek	14
7.2.	Tárgyi feltételek.....	15
8.	AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, JÖVŐKÉPE	17
9.	AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI.....	20
9.1.	Az egészséges életmód alakítása.....	20
9.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	27
9.3.	Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	32
10.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI	34
10.1.	Játék.....	34
10.2.	Verselés, mesélés	40
10.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	43
10.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	45
10.5.	Mozgás	48
10.6.	Külső világ tevékeny megismerése.....	52
11.	AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE.....	56
12.	AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI.....	62
12.1.	Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	62
12.2.	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése	65
13.	A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE	70
14.	AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	72
15.	A TAGÓVODÁK ARCULATAI	75
I.	SZÁMÚ TAGÓVODA – ZÖLD ÓVODA	75
II.	SZÁMÚ TAGÓVODA – SZÉCHENYI TÉRI ÓVODA	81
III.	SZÁMÚ TAGÓVODA– PIROS ÓVODA	86
IV.	SZÁMÚ TAGÓVODA – GYERMEKLIGET ÓVODA.....	93
V.	SZÁMÚ TAGÓVODA – LÉVAI ÓVODA.....	108
VI.	SZÁMÚ TAGÓVODA – CSONKÁSI ÓVODA	114

16.	ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT	131
17.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	131

2. A PROGRAMOT ÁTDOLGOZTÁK, KÉSZÍTETTÉK

a 2018-ban átírt Természet közeli, hagyományörző óvodai program alapján:

Pásztor Katalin
igazgató

1. számú tagóvoda

Ritterné Toma Ildikó - – tagintézmény -igazgató
Székely Mónika

2. számú tagóvoda

Szűcs Gáborné – igazgató - helyettes
Rakácsné Hering Mária

3. számú tagóvoda

Kopaszné Németh Piroska – tagintézmény-igazgató

4. számú tagóvoda

Barsi Anita – tagintézmény -igazgató
Kerekes Ildikó
Garainé Lengyel Erika
Jancsó Andrásné

5. számú tagóvoda

Zakosz Györgyné tagintézmény igazgató
Bacsák Péterné
Guth Ilona
Pálla Ildikó

6. számú tagóvoda

Balázs Mária – tagintézmény-igazgató
Kulesár Borbála
Pálóczi Erika
Kovácsné Szántai Márta

3. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve

Kéz a Kézben Óvoda

Címe: 2112 Veresegyház Széchenyi tér 2.

Igazgató: Pásztor Katalin

Telefon: +36 70-504 6777

E-mail: ovodavezeto@veresegyhaz.hu

Az intézmény fenntartója

Veresegyház Város Önkormányzata

Tagintézmények neve, címe, tagintézmény-igazgatók

1. számú óvoda – Zöld Óvoda

Veresegyház, Béke u. 31-33.

Ritterné Toma Ildikó

Tel.: +36 70 504 6779

4. számú óvoda – Liget óvoda

Veresegyház, Gyermekliget u. 32.

Barsi Anita

Tel: +36 70 504 6794

2. számú tagóvoda - Központi óvoda

Veresegyház, Széchenyi tér 2.

Szűcs Gáborné

Tel.: +36 70 799 7037

5. számú óvoda – Lévai óvoda

Veresegyház, Lévai u. 11

Zakosz Györgyné

Tel: +36 70 504 6792

3. számú tagóvoda – Piros óvoda

Veresegyház, Béke u. 30.

Kopaszné Németh Piroska

Tel: +36 70 516 8962

6. számú óvoda - Csonkás óvoda

Veresegyház, Hétvezér u. 6.

Balázs Mária

Tel. + 36 30 668 8144

Alapító okirat száma, kelte

36229-2/2023.

2023. december 14.

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

Neve: Kéz a Kézben Óvoda

OM azonosító: 032866

Székhelye: 2112 Veresegyház, Széchenyi tér 2.

Telephelyei

	telephely megnevezése	telephely címe
1.	1. számú tagóvoda – Zöld óvoda	Veresegyház Béke u. 31-33.
2.	2. számú központi óvoda – Széchenyi óvoda	Veresegyház Széchenyi tér 2.
3.	3. számú tagóvoda – Piros óvoda	Veresegyház Béke u. 30.
4.	4. számú tagóvoda – Liget óvoda	Veresegyház Gyermekliget u. 32.
5.	5. számú tagóvoda – Lévai óvoda	Veresegyház Lévai u. 11.
6.	6. számú tagóvoda – Csonkás óvoda	Veresegyház Hétvezér út 6.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszüntetésével összefüggő rendelkezések

A költségvetési szerv alapításának dátuma: 2004.03.31.

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv

- megnevezése: Veresegyház Város Önkormányzata
- székhelye: 2112 Veresegyház, Fő út 35.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

A költségvetési szerv irányító szervének

- megnevezése: Veresegyház Város Önkormányzatának Képviselő-testülete
- székhelye: 2112 Veresegyház, Fő út 35.

A költségvetési szerv fenntartójának

- megnevezése: Veresegyház Város Önkormányzata
- székhelye: 2112 Veresegyház, Fő út 35.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

A költségvetési szerv közfeladata:

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény – Mötv.– 13. §-ában foglalt kötelező önkormányzati feladat, óvodai ellátás.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 21/A. § alapján intézményi gyermekétkeztetés, a 21/C. §. értelmében szünidei gyermekétkeztetés.

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1.	851020	Óvodai nevelés

A költségvetési szerv alaptevékenysége

Óvodai nevelés biztosítása a gyermekek 3 éves korától a tankötelezettség kezdetéig, melynek során az óvoda ellátja a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is. A szakértői bizottság szakértői véleménye alapján különleges bánásmódot igénylő mozgásszervi, érzékszervi, enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek fejlesztése és integrált nevelése. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 21/A. § és 21/C. §. értelmében, az intézményben működő főzőkonyhával az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetés biztosítása.

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölés

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1.	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2.	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3.	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
4.	096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
5.	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
6.	104037	Intézményen kívüli gyermekétkeztetés

A költségvetési szerv illetékessége, működési területe:

Veresegyház város közigazgatási területe

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje:

Az intézmény igazgatóját a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (továbbiakban Puétv.) és a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet ide vonatkozó jogszabályai szerint nyilvános pályázat alapján Veresegyház Város Önkormányzata Képviselő-testülete bízza meg, mely 5 évig terjedő határozott időre szól. Az igazgatói megbízási, kinevezés, felmentés, továbbá összeférhetetlenség megállapításának, fegyelmi eljárás megindításának, fegyelmi büntetés kiszabásának, a megbízási visszavonásának jogát Veresegyház Város Önkormányzatának Képviselő-testülete gyakorolja. Egyéb munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja saját hatáskörben.

A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1.	köznevelési foglalkoztatotti jogviszony	Puétv. és a 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet

A költségvetési szerv szervezeti felépítése és működése:

Szervezeti és működési szabályzat tartalmazza

6. A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezése

A köznevelési intézmény

- típusa: óvoda
- alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC törvény 4. § 14a. a) pontja alapján óvodai nevelés

Gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:

Az igazgató jogosult az önkormányzati vagyronról szóló rendelet alapján a használatba átadott vagyont, az alaptevékenységet nem veszélyeztető mértékben hasznosítani.

A többletbevételek felhasználásáról az éves költségvetési rendeletek határoznak. Az intézmény pénzügyi-gazdálkodási feladatait a Veresegyházi Polgármesteri Hivatal Pénzügyi Osztály látja el, melynek székhelye: 2112 Veresegyház, Fő út 35.

A köznevelési intézmény tagintézményei

	tagintézmény megnevezése	tagintézmény címe
1.	Kéz a Kézben Óvoda I. sz. tagóvodája	Veresegyház, Béke utca 31-33.
2.	Kéz a Kézben Óvoda III. sz. tagóvodája	Veresegyház, Béke utca 30.
3.	Kéz a Kézben Óvoda IV. sz. tagóvodája	Veresegyház, Gyermekliget utca 32.
4.	Kéz a Kézben Óvoda V. sz. tagóvodája	Veresegyház Lévai út 11.
5.	Kéz a Kézben Óvoda VI. sz. tagóvodája	Veresegyház Hétvezér út 6.

Feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám a köznevelési intézményben

	tagintézmény megnevezése	maximális gyermek- tanulólétszám
1.	Kéz a Kézben Óvoda	180
2.	Kéz a Kézben Óvoda I. sz. tagóvodája	100
3.	Kéz a Kézben Óvoda III. sz. tagóvodája	100
4.	Kéz a Kézben Óvoda IV. sz. tagóvodája	300
5.	Kéz a Kézben Óvoda V. sz. tagóvodája	140
6.	Kéz a Kézben Óvoda VI. sz. tagóvodája	240

4. TÖRVÉNYI MEGFELELTETÉS

Programunk a 363/2012. (XII.17.) számú Kormány rendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi (városi) óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt. ágazati törvény) és a városi közoktatási koncepció irányelveit.

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

- ❖ Magyarország Alaptörvénye
- ❖ Alapító okirat
- ❖ 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- ❖ 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelési törvényről
- ❖ 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről
- ❖ 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- ❖ 401/2023. a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

- ❖ 363/2012. (XII.17.) évi Kormányrendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- ❖ 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- ❖ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ❖ 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- ❖ 26/1997. (IX.3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- ❖ 277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- ❖ 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről (Tkr.)
- ❖ 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről (TÉR rend.)

Céljaink meghatározásánál szem előtt tartottuk, hogy az intézmény tagóvodáinak munkájában, összességében és egységesen is tükröződjön, a városi sajátosságokból adódó lehetőségek kihasználása.

5. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Intézményünk működése Veresegyház Város 6 tagóvodájában történik. Nevelő-fejlesztő munkánk a természet megszerettetésén, a népi hagyományok megismertetésén keresztül az értékek közvetítésére épít. Rajtunk múlik, hogy milyenné neveljük a jövő nemzedékét, a kialakuló erkölcsi normák által, hogyan válnak a ránk bízott gyermekek majd a társadalom, hasznos tagjává. Fontos, hogy a gyermekek felé olyan emberi értékeket közvetítsünk, mely megalapozza felnőtt életüket.

Jót, jól adni ez a mi hitvallásunk. Hisszük azt, ha a gyermekeknek olyan értékeket adunk át, ami igazi ajándék, akkor ez további fejlődésükben pozitív értékrendet fog szolgálni. A jövő társadalmát neveljük, ezért elengedhetetlennek tartjuk, hogy a családi nevelés mellett megalapozzuk a gyermekekben az értékeket, elültessük azokat a magokat, mely a fejlődés során, az élményszerzés a kíváncsiság kielégítésén, a motiváltságon keresztül eredményezi az észrevétlen tanulást.

Nevelési intézményként óvó-védő, szociális, nevelő-fejlesztő feladatokat látunk el. Emellett felkészítjük a gyermekeket az iskolai életre. Igyekszünk a lehető legoptimálisabb átmeneti időszakot biztosítani, oly módon, hogy a gyermekek olyan pszichés fejlettséggel rendelkezzenek óvodáskor végére, ami a tanulási tevékenység elengedhetetlen feltétele.

A gyermekeknek életkori és egyéni sajátosságaiknak megfelelő tevékenységeket, cselekvés általi tanulási lehetőségeket nyújtunk.

Nevelő-fejlesztő munkánk során építünk a gyermekek alapvető tevékenységeire a játék, mozgás, verselés, mesélés, rajzolás, festés, mintázás, kézi munkázás, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, külső világ tevékeny megismerése, tapasztalatszerzés elemeire.

Célunk, hogy a tudatosan tervezett munkánk során a gyermekek úgy találkozzanak az ismeretekkel, hogy az által belső értékeik növekedhessenek.

6. BEVEZETŐ

Veresegyház, Budapesttől 30 km-re a Nyugat Cserhát nyúlványának a gödöllői – dombvidék egyik völgyében a Sződ-Rákospatak mentén található. Gazdag történelmi múltja, barokk műemlékei, csodálatos természeti adottságai vannak.

Veresegyház óvodai történelmi múltja az 1920 évektől említhető. 1924-1925-ös évből lelhető fel: A veresegyházi állami kisdedóvoda haladási naplója”. 1932. szeptember 23-án készült jegyzőkönyvben megjelent, még egy szoba építése szükséges, hiszen 55 gyermek járt egy óvónőhöz. A jegyzőkönyvben a maximális gyermeklétszám 33 fő legyen. Az óvodaépítés gondolata 1948-ban született meg, a szülők és a tanács összefogásával, 1 sz. óvodaként. Majd a későbbiekben 1968-ban, illetve 1972-ben egy-egy csoportszobával bővült, 1990-ben tornaterem épült hozzá. 1956. július 1-től kezdte meg működését a 2 sz. óvoda, melyet a gyermeklétszám növekedése indokolt. A lakosság gyarapodása, magával vonzotta az óvodai férőhelyek számának növelését. 1975-ben az addig iskolaként működő iskola átépítésre került, és megnyitotta kapuit a 3 sz. óvoda. A 2 sz. óvoda területe visszakerült az egyház fennhatósága alá. 1994-ben ennek hatására megépült „Makovecz” stílusú óvodánk, főzőkonyhával együtt. A gyermekek ellátása innen valósult meg, és ez az intézmény lett a központi óvoda.

Továbbra is bővül a lakosság száma. 1996-ban Gyermekliget építésére kerül sor, ahol az otthonukból kivett védelem alá kerülő gyermekek laktak nevelőszülőkkel. 1998-tól az itt lévő épületek is átvették az óvodai élet szerepét.

1999. július 1-jén városi rangot kapott Veresegyház, ezáltal még nagyobb fejlődés indult meg. A város több pontján újra óvodák létesültek. 2006-ban a Lévai úti óvoda nyitotta meg kapuját, majd 2016-ban átépítették, és a „konténer óvodából” egy szép impozáns épület lett. 2009-ben Uniós pályázat útján épült fel a Csonkási óvoda. A pályázat feltétele: egy csoport vegye át a Kompetencia alapú programcsomag szellemiségét. A programcsomag tartalmi jellemzői jól illeszthetőek természet közeli szemléletünkhöz.

Városunk és a környező települések, gazdag népszokásokkal, még ma is élő hagyományokkal rendelkeznek.

Óvodánk 2018-ban önkormányzati fenntartásban, egy munkáltatói jogkörrel rendelkező óvodavezető irányításával, 6 különálló épületben, 39 csoporttal működik.

Jogszabályi alap

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény – Mötv. – 13. §-ában foglalt kötelező önkormányzati feladat, óvodai ellátás.

Pedagógiai Programunk módosító javaslat alapján került felülvizsgálatra és átdolgozásra. Megírásánál figyelembe vettük a természeti kultúra megismertetését, megszerettetését, melyben megjelennek a néphagyomány ápolás elemei.

Munkánk során építünk a hagyományokra, de ugyanakkor nyitottak vagyunk a változásokra, az innováció befogadására, igyekszünk megfelelni a mindenkori társadalmi elvárásoknak.

Elsődleges értéknek tartjuk a gyermek tiszteletét, másságának elfogadását, a természetes környezet óvását, az élet megbecsülését.

7. INTÉZMÉNYI HELYZETKÉP

Városunk Veresegyház lakosainak száma, 20794 fő.

A fővárosból egyre többen kiköltöző családok növekvő tendenciát mutatnak.

Természeti és társadalmi körülmények

Programunk a gyermekek érzelmi fogékonyságára, kíváncsiságára és sajátos aktivitására alapozva valósítja meg a sokoldalú nevelést. Szem előtt tartjuk városunk természeti értékeinek, szépségeinek, a népi kultúra gyökereinek észrevételét, megismertetését, továbbadását.

Társadalmi környezet

Nevelésünkben figyelembe vesszük a családok szociokultúráját, mely különböző helyzeteket alakít óvodáink életében. Az egyéni arculat kialakítása során befolyásolási tényezőt jelent, mindez megjelenik a tagóvodák nevelési gyakorlatában.

Művészeti értékeket közvetítenek számunkra a „Kincsek portája” – tájház; a Hagyományörző néptánc csoport; Bokréta gyermek, ifjúsági néptánc csoport; Népdalkör-citera zenével; Katonai Hagyományörző Egyesület, Múzeum; Városi gyermek könyvtár.

Természeti környezetünk

Természeti környezetünk számos nevelési lehetőséget biztosít számunkra.

A veresi tavak: Öreg-tó Tanösvénnyel, Ivacsi horgásztó, Álomhegyi-tó.

Medve otthon, Kalandpark, Jégpálya, Foci pálya biztosítják a megismerési folyamatokat természeti környezetben. Sok kirándulási lehetőséget adnak az óvodások és a családok számára. Fontos szerepet tölt be a városi uszoda nagycsoportos gyermekeink oktatására, mozgásfejlődésükre, minden tagóvoda használatára.

Intézményszintű közös programok

A 6 intézmény együtt működése, összehangolása nem könnyű feladat, amennyiben a közös pontokat szeretnénk megtalálni, amelybe minden intézmény bekapcsolható.

A hagyománnyá vált programjaink azt bizonyítják, hogy kialakultak azok a területek, ahol a gyermekek, a szülők és a dolgozók is megtalálják helyüket az intézményi közösségen belül.

- Alapítványi Családi nap (szülők, gyermekek)
- Őszi Emléknapok (kiállítás természetes anyagokból)
- Tájház napok (népi játékok, táncok, kézművesség)
- „Mozdulj meg!” - sport nap (nagycsoportosok torna játécai)
- Szent Lélek templom látogatás (középső-nagycsoport)

Szülőknek, felnőtteknek szervezett rendezvények

- Családi nap (tagóvodánként)
- Apák napja (csoportonként)
- Alapítványi bálók (tagóvodánként)

Szakmai munkaközösségek

- Gyermekvédelem
- Mozgás
- Környezet és néphagyomány
- Szakmai

Tehetséggondozás

A jelenleg rendelkezésünkre álló anyagi, tárgyi, személyi feltételek jelenleg nem teszik lehetővé tehetségműhelyek kialakítását, de figyelmet fordítunk arra, hogy észrevegyük a tehetséget a gyermekeinkben. Az ígéretes tehetségű gyerekek szüleinek javaslatokat adunk, hol, milyen keretek között volna lehetőségük gyermekeik képességeinek kiaknázására, fejlesztésére.

Ünnepek ápolása

A felnőttek példamutatásán, magatartásán keresztül érezzék át az ünnepnapok másságát. Az éves munkatervben tervezetten történik, a nevelési gyakorlatban tagóvodánként.

7.1. Személyi feltételek

A Kéz a Kézben Óvoda Alapító Okiratában meghatározott feladatok ellátására, rendelkezünk a törvény által engedélyezett dolgozói létszámmal. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Az óvodapedagógusok, a pedagógiai asszisztensek és a dajkák, azaz a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó alkalmazottak szakmai végzettsége és felkészültsége a törvényi előírásoknak megfelelnek. Összehangolt munkájukkal hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakemberekkel történik. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Dolgozóink jelenlegi létszáma: 163 fő

Óvodapedagógus (igazgatóval)	80 fő
Pedagógiai asszisztens	13 fő
Nevelést-oktatást segítő szakképzett dajka	51 fő
Pszichológus	1 fő
Óvodatitkár, adminisztrátor	4 fő
Élelmezésvezető	1 fő
Konyhai alkalmazott	10 fő
Karbantartó	4 fő

Óvodapedagógusaink szakvizsgás végzettségei

Vezető óvodapedagógus szakvizsga	6 fő
Mozgásfejlesztő szakvizsga	3 fő
Fejlesztő pedagógus szakvizsga	6 fő
Közoktatás vezető szakvizsga	2 fő
Tanügyigazgatási szakértő	2 fő
Mentor pedagógus szakvizsga	2 fő
Környezeti nevelés szakvizsga	1 fő
Óvodai Szakértő	1 fő

Tanfolyamok, továbbképzések

Az óvodapedagógusok folyamatosan részt vesznek akkreditált továbbképzéseken, melyet mindennapi munkájuk során kamatoztatnak. Az itt szerzett ismeretek, tapasztalatok jó alapot szolgáltatnak a magas színvonalú nevelőmunkához. Az intézmény költségvetésében biztosított továbbképzési keretet a nevelőtestület javaslatai alapján használjuk fel, figyelembe véve a szakmai fejlődés lehetőségét. Az óvoda, az évenkénti nevelés nélküli munkanapokat a szakmai előrehaladás érdekében veszi igénybe.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, innovatív pedagógusokból tevődik össze. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára, mivel a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A továbbképzéseken megszerzett ismereteket, tapasztalatokat átadják kollégáiknak, a mindennapi élet során igyekeznek beépíteni munkájukba.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességét, fejlődési ütemét, tehetségét, a gyermeki jogok és szükségletek tiszteletben tartása mellett hangsúlyt fektetnek a hátrányos helyzetűek felzárkóztatására.

7.2. Tárgyi feltételek

Ahhoz, hogy az óvodai nevelés minőségi munkája megvalósuljon, szükséges az alapvető tárgyi eszközök megléte.

A veresegyházi Kéz a Kézben Óvoda 1 központi épülettel és 5 tagintézménnyel, 39 csoporttal működik. Az épületek, melyek a gyermekek számára biztosítják az optimális háttérrel, jól felszerelt külső és belső környezettel rendelkeznek.

A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Tegye lehetővé mozgás- és játékgigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

A csoportszobák esztétikusan berendezettek, világosak, otthonosak, melyekben változatos játékeszközök várják a gyermekeket. Emellett a fejlesztéshez szükséges alapvető tárgyi feltételek a gyermekek ellátásához, neveléséhez, a változatos játéktevékenységekhez és mozgásigény kielégítéséhez sokrétű lehetőséget biztosítanak. Ugyanakkor az eszközök folyamatos karbantartása, cseréje elengedhetetlen a gyermekek testi épsége, a korszerű pedagógiai nevelés és a minőségi fejlesztés érdekében.

Tagóvodáink óvodapedagógusai fontosnak tartják a különböző pályázatokon való részvételt. Az elnyert pályázatok lehetőséget biztosítanak eszköztárunk fejlesztésére.

Fenntartói és szülői összefogással folyamatosan kisebb-nagyobb felújításokat végzünk. Ezek a korszerűsítések, bővítések, a gyermekek számára minél élhetőbb környezetet tesznek lehetővé. Az elmúlt évtizedben, fenntartói támogatással minden tagóvodában történt felújítás.

Az udvar és a játszó terület az egészséges életmód, a hagyományápolás, a környezetvédelem tevékenységeihez megfelelő teret nyújt, mely hozzájárul gyermekeink harmonikus fejlődéséhez.

Intézményünkben a gyermekek étkeztetése két főzőkonyháról történik. Az egyik a Csonkás és a Liget óvoda gyermekeit, a másik a Széchenyi téri, a Lévai óvoda, a Piros óvoda, és a Zöld óvoda gyermekeit látja el. A Kalória Gyermekek Közétkeztetés pedig az egyéni igényeknek megfelelően, a szakvéleménnyel rendelkező ételallergiás gyerekek étkeztetését biztosítja.

Intézményi szinten rendelkezünk: fénymásolókkal, videokamerákkal, projektorokkal, digitális fényképezőgépekkel, erősítővel, számítógépekkel, tagóvodánként videomagnóval, Tv-vel, DVD lejátszóval.

Szakkönyvtárunk feltöltése folyamatosan történik.

8. AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, JÖVŐKÉPE

Alapelvünk

A gyermeket „mint fejlődő személyiséget” szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ennek szellemében családi légkörben, a családokkal együttműködve, nyitottan, a gyermekeket kézen fogva, őszintén szeretve nevelni. Az óvodai alapfeladatokat, tevékenységeket a hat tagóvodában azonos értékrend alapján valósítjuk meg, az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülésével. A tagóvodák nevelési minőségét a közös szakmai értékrenden felül újszerű pedagógiai tartalmak, különböző nevelési gyakorlatok gazdagítják.

Minden gyermek egyenlő eséllyel részesül színvonalas nevelésünkben, mely a személyiség teljes kibontakozására irányul, az emberi jogok és a gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával.

Célok

- ❖ A gyermeki személyiség kibontakoztatása, hátrányok csökkentése, életkori és egyéni sajátosságok kibontakoztatása.
- ❖ Egyéni készségek és képességek fejlesztésének támogatása, gyermeki szükségletek ki-elégítése
- ❖ Kompetencia területek (készségek, képességek) kialakítása, erősítése, rögzítése, amelyek elősegítik a gyermekek kommunikációs készségének fejlődését.
- ❖ Konfliktuskezelő-, problémafelismerő-, döntési képességük alapozása.
- ❖ Szociális érzékenységük kialakítása, erősítése.
- ❖ Empatikus képességeik, érzelmi intelligenciájuk fejlesztése.
- ❖ Környezettudatos életmód kialakítása.
- ❖ Az iskolai életmódra való felkészítés.
- ❖ Az egészséges életmód tudatos megalapozása mozgásos tevékenységek által.
- ❖ Az eltérő fejlődési ütem figyelembevétele.
- ❖ Olyan viselkedési és erkölcsi normák kialakítása gyermekeinkben, amelyek biztosítják a társadalmi elvárásokhoz való megfelelő alkalmazkodást, lehetővé teszik számukra, hogy társadalmunk értékes tagjaivá váljanak. Az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítása

Feladatok

- ❖ Nevelő munkánk meghatározó tevékenysége a játék, ami a gyermek alapvető szükséglete, és a személyiség fejlesztés alapvető eszköze, feladatait játékba ágyazottan valósítjuk meg.
- ❖ Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait, eltérő képességeit, ezeket szem előtt tartva végezzük tervező munkánkat. Nagy hangsúlyt fektetünk a másság, különbözőség elfogadására.
- ❖ Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása a mindennapok során, az ételek sokféleségének kihasználásával, nyers zöldségek, gyümölcsök rendszeres fogyasztásával, felhasználásával.
- ❖ A gyermekek testi, lelki és értelmi képességeinek fejlesztése, az érzelmi biztonság megalapozásával.
- ❖ Balesetmentes, rendezett, esztétikus környezet kialakítása, amely ösztönzi a gyerekeket különböző érdekes és fejlesztő tevékenységek végzésére.
- ❖ Érzelmi biztonság megteremtése óvoda megkezdésétől az iskolába lépésig, szeretetteljes, családi légkör biztosításával.
- ❖ Sokrétű ismeretnyújtás, tapasztalatszerzés, egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- ❖ Az iskolaérettség (biológiai, szociális, pszichikus fejlettség) feltételeinek megteremtése.
- ❖ Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.
- ❖ Az óvoda elkészíti Pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak.

JÖVŐKÉPÜNK

Gyermekképünk

Olyan gyermekek nevelése, akik

- ❖ érzelemben gazdagok, kiegyensúlyozottak,
- ❖ fogékonyak,
- ❖ önállóak,
- ❖ érdeklődőek, nyitottak, befogadóak,
- ❖ kreatívak, boldogok,
- ❖ másságot elfogadók,
- ❖ megfelelő önismerettel, önbizalommal rendelkezők,
- ❖ saját egészségüket tudatosan befolyásolók,

- ❖ a környezetben jól tájékozódnak, környezettudatosan
- ❖ hazájukhoz, városukhoz kötődnek.

Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön és meglévő hátrányai csökkenjenek. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodaképünk

Intézményünk a családokkal szorosan együttműködő, a családi nevelésre alapozó, együtt nevelő.

- ❖ Óvodánk szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, gondoskodó, értékeket közvetítő és teremtő, környezettudatos.
- ❖ Intézményünkben a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységek, a természetbeni változások szoros egységben összefonódnak, egységes rendszert alkotnak.
- ❖ Nevelőközösségünk sokoldalú, egymással együttműködő, segíti az integrált, differenciált nevelést, felzárkóztatást, a tehetség kibontakozását, a hátrányok leküzdését.
- ❖ A gyermekek egyéni érési ütemét figyelembe vesszük a nevelés, fejlesztés során.

Pedagóguskép

Olyan óvodapedagógus, aki:

- ❖ gyermekszerető, empatikus, toleráns,
- ❖ segítőkész, együttműködő,
- ❖ önfejlesztő, sikerorientált,
- ❖ innovatív,
- ❖ tiszteletben tartja a gyermek egyéni és életkori sajátosságait,
- ❖ családokkal együttműködő,
- ❖ kommunikációja, bánásmódja, és viselkedése modell értékű,
- ❖ előítélet mentes, hivatását szerető, szakmailag felkészült, naprakész.

9. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

9.1. Az egészséges életmód alakítása

Jogszályi háttér

- ❖ 2011.évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- ❖ 20/2012.(VII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ❖ Az egészségügyről szóló 1997.évi CLIV. törvény

Célok, feladatok

- ❖ A gyermekekben alakítsuk ki az egészségmegőrzés szokásainak, az egészséges életvitel megalapozásának az igényét.
- ❖ A gyermekek életkorát és a család meg lévő szokásrendszerét figyelembe véve, helyes életritmus alakítása. Fontos, hogy a gyermekek tevékenységeiben kialakuljon egy bizonyos rendszeresség, ritmus, amely befolyásolja az életfolyamatokat, valamint szomatikus, pszichikus és szociális egyensúlyt tud fenntartani.
- ❖ Balesetvédelmi és tűzvédelmi oktatással a balesetek, sérülések megelőzése, balesetmentes környezet biztosítása.
- ❖ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezet-tudatos magatartás megalapozása.
- ❖ Megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása.
- ❖ Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

A nevelés tartalma

- ❖ Az óvodába felvett gyermekekről, szüleikről és szociokulturális háttérükről családlátogatás keretén belül kaphatunk képet. Itt készítjük el a gyermek anamnézis lapját, mely fontos információkat tartalmaz a gyermek aktuális testi, lelki állapotáról, esetleges érzékenységekről.

- ❖ Óvodáink lehetőséget biztosítanak a szülőkkel való beszoktatásra. A beszoktatás figyelmes előkészítő és szervező munkát igényel. Igyekszünk a lehető legrövidebb idő alatt bensőséges viszony kialakítani a gyermekekkel.
- ❖ A gyermekek napi tevékenységeinek sorrendjét és idejét az óvodapedagógus az életkori sajátosságok, valamint a gyermekek szükségleteinek figyelembevételével tervezi meg.
- ❖ A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- ❖ Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.
- ❖ Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élősztavas mese és közösségi játékelmény biztosításával. Az óvodai csoportokban a napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése szükséges a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlődése érdekében. A legalább három óvodai csoporttal működő óvodákban a gyermekek – amennyiben létszámuk eléri a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. mellékletében meghatározott csoportlétszám minimumát – a tanköteles korukat megelőző nevelési évben az iskolai oktatásban való sikeres részvételük érdekében azonos életkorú gyermekekből álló óvodai csoportban vesznek részt az óvodai nevelésben.
- ❖ Ha a gyermekek létszáma nem éri el a törvényben meghatározott minimális létszámot, akkor a tanköteles korukat megelőző nevelési évet töltő gyermekek saját csoportjukon belül differenciált nevelésben vesznek részt.
- ❖ A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.
- ❖ A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.
- ❖ A nevelést a csoportnaplóban ciklusonként tervezzük és értékeljük.

Gondozás

- ❖ A gondozás, az egészséges személyiségfejlődés alapvető feltétele a nevelők és a gyermek harmonikus kapcsolata. A teendők végrehajtásához biztosítjuk a nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkört. Figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni szükségleteit.
- ❖ Gondozás során az óvoda biztosítja a gyermek egészségének megőrzését, szükségleteinek kielégítését, és mozgásigényének kielégítését, mely elengedhetetlen a folyamatos növekedés, fejlődés fázisaihoz.
- ❖ A gondozási tevékenységek során a gyermek fokozatosan önállóvá válik, megfelelő segítség és értékelés és önbizalom növelés mellett.
- ❖ Fontos feladatunk az egészséges életmód kialakítása, a betegségmegelőzés fontossága.

Testápolás

- ❖ Elsődleges szempontunk a felnőtt-gyerek kapcsolat intimitásának kialakítása, egymás bizalmának elnyerése.
- ❖ Óvodába lépéskor a gyermekek ismerjék meg az itt használt testápolási eszközöket, azok funkcióját, helyes használati módját. Mindennapi életük része legyen a fogmosás.
- ❖ Fokozatosan hozzászoktatjuk a gyermekeket az önálló személyi higiénés ellátásra. A WC használat, a mosdózás, a kéztörölés, az orrfújás, a fogmosás helyes technikájának elsajátításakor mindig jelen van felnőtt. Ezeket a tevékenységeket fokozatosan önálló-sítjuk.
- ❖ A gyermekek az adódó szükségleteiket jelezzék, és lehetőséget kell biztosítani azok bármikor történő kielégítésére.

Öltözködés

- ❖ Sok magyarázattal, személyes példamutatással, fokozatosan alakítjuk a gyermekekben az önállóság igényét, az ízléses és időjáráshoz alkalmazkodó réteges öltözködést.
- ❖ A ruhadarabok ismertetőjegyeinek (elől minta, hátul címke) megismerése és begyakorlása során fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.
- ❖ A helyes technikák és sorrendiségnél figyelembe vesszük az egyéni képességeket, öltözési tempókat.
- ❖ Néhány ünnepen a gyermekek népviseleti ruhát öltenek. Segítünk a gyermekeknek, hogy ezeket a ruhákat felvételi sorrendjük, színük, formáik alapján megismerjék, magukat tükörben megnézhessék, illetve a ruha viselését gyakorolhassák.

Étkezés

- ❖ Ahhoz, hogy a gyermekek fejlődése és növekedése életkoruknak megfelelően alakuljon, szükségük van a rendszeres és elégséges táplálkozásra.
- ❖ Az egészségesebb, vitamindúsabb táplálkozás érdekében az óvoda által biztosított ételeket gyümölcs- és zöldségnapokkal egészítjük ki, és ezek mellett ösztönözzük a tejtermékek fogyasztását is.
- ❖ Óvoda által biztosított étkezés során fokozottan figyelünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és a telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére.
- ❖ A gyermekek esztétikai érzékének és ízlésvilágának bővítése céljából ügyelünk az asztal terítésére, az étkezéshez használt eszközök esztétikus elhelyezésére.
- ❖ A gyermekek táplálkozási szokásaiban, étvágyában egyéni különbségek vannak. Szokják meg a gyermekek, hogy étkezésnél egyszerre csak kis mennyiséget kapnak, vagy szednek, ha azt elfogyasztották, akkor kapnak, illetve szednek újra.
- ❖ A gyermekeknek mind a csoportszobában, mind az udvaron a nap minden szakában folyamatosan rendelkezésükre áll megfelelő mennyiségű folyadék.
- ❖ Az óvodai étrendről a szülők a kifüggesztett étlapon folyamatos, részletes tájékoztatást kapnak.
- ❖ A különleges étrendet igénylő gyermekek étkezését fokozott figyelemmel kísérjük. A szülő és az óvoda napi kapcsolatban áll azzal a főzőkonyhával, illetve dietetikussal, aki követi a gyermekek érzékenységéhez kapcsolódó diétát.

Mindennapi mozgás

- ❖ A változatos mozgás lehetőség biztosítása, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért mindennap alkalmat teremtünk rá.
- ❖ Fontos számunkra az egészségmegőrzés szokásának alakítása, az egészséges életmódra nevelés.
- ❖ A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak nagy és finom mozgások fejlesztésére, a gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítéséhez.
- ❖ Sokat tartózkodunk a szabadban, időjárástól függően, a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzésének érdekében.
- ❖ A nagycsoportosok számára lehetőség van a helyi általános iskola uszodájában a vízhez szoktatáshoz.

Pihenés, alvás

- ❖ Az óvodáskorú gyermekeknek szükségük van a nyugodt, zavartalan pihenésre. Ehhez, megfelelő, biztonságos, szeretetteljes légkört biztosítunk. A csoportszobákat kiszellőztetjük, elsötétítjük, valamint a gyermekek ruházatán könnyítünk.
- ❖ Az altatási, nyugodt pihenéshez szükséges szokásokat minden óvodapedagógus maga választja ki (mese, dal, alvós játékok).

A dohányzás megelőzésének feladata

- ❖ Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.
- ❖ Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyerekeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.
- ❖ Az óvoda egész területe dohányzásmentes övezet.
- ❖ A szülőket is ösztönözzük arra, hogy pozitív példát mutassanak a gyermekeknek.

A bántalmazás és erőszak megelőzése

- ❖ Az intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekvédelmi felelősökkel, a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal.
- ❖ A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége, hogy közreműködjön a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Alapvető feltételek

- ❖ Az egészséges életmód szokásainak fenntartása érdekében fontos a higiéniai szokások betartása, a gyakori levegőcsere, portalanítás, fertőtlenítés.
- ❖ Az óvoda belső tereinél, valamint a csoportszobákban igyekszünk a gyermekek egészséges, biztonságos környezetet, feltételeket teremteni, biztosítani.
- ❖ A csoportszoba megvilágítását többnyire a természetes fény adja.
- ❖ A csoportszobákat minden óvodapedagógus úgy alakítja, hogy az biztonságos, minden igényt kielégítő legyen. A játéktevékenységekhez szükséges eszközök megfelelő helyen, a gyerekek számára biztonságosan elérhetőek legyenek.
- ❖ Az óvoda udvara rendelkezik mindazon tulajdonságokkal, melyek lehetővé teszik a gyermekek szabad tevékenységeit. Az udvar területén különböző terepek találhatók.

Tagóvodáink adottságaihoz igazodva füves, homokos, illetve betonozott területek biztosítják a változatos mozgásos tevékenységeket.

- ❖ Teret adunk az évszakokhoz igazodó- lehetőségekhez mérten- a veteményes kialakításának, gyümölcsfák elhelyezésére.
- ❖ Az óvodaudvar játékaival, munkaeszközei a gyermekek méreteihez igazodnak, esztétikusak és biztonságosak.
- ❖ A gyermekek tevékenységeit folyamatos felügyelet kíséri. A gyermekek rendszeres balesetvédelmi oktatásban részesülnek.

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Napirend

- ❖ Az óvodák nyitvatartási ideje reggel 6-tól 17.30-ig tart. Ebben az időszakban óvodapedagógusok vannak a gyermekekkel.
- ❖ Az óvodai napirendet minden óvoda és minden csoport a gyermekek életkorának és a csoport igényeinek megfelelően tervezik, illetve valósítják meg.
- ❖ Az ideális életritmus kialakítása érdekében arra törekszünk, hogy bizonyos tevékenységek rendszeresen, ugyanabban az időben történjenek. Ezt a napirendben rögzítjük. Ezek a tevékenységek érzelmi biztonságot, ritmust adnak napjaiknak.
- ❖ A napirendnél figyelembe vesszük az évszakok adta lehetőségeket, a szabad levegőn történő mozgásos tevékenységeket.

A fejlődés várható jellemzői

- ❖ A személyi higiénés feladatokat a gyermekek önállóan ellátják, igénylik az önállóságot.
- ❖ Önállóan, figyelmeztetés nélkül mosnak kezet, arcot, törülköznek, használják az illemhelyet.
- ❖ A kulturált étkezési magatartást magukénak érzik, ügyelnek a szabályok betartására.
- ❖ Esztétikusan terítenek meg, halkán, helyes testtartással étkeznek.
- ❖ Mivel ismerik testrészeiket, önállóan, segítség nélkül, helyes sorrendben öltöznek.
- ❖ Tisztában vannak az évszakok szerinti öltözködéssel.
- ❖ Szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.

- ❖ Kialakult nagymozgásuk, finommotorikájuk, egyensúlyérzékelésük összerendezett.
- ❖ Átlátják a környezetükben rejlő baleseti forrásokat, és képesek ezek elkerülésére.

MUNKA

Célok, feladatok

- ❖ A munka jellegű tevékenységek célja a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességtudatát.
- ❖ Szívesen dolgozzanak önmaguk és a közösség érdekében.
- ❖ Becsülik meg saját, és mások által végzett munkát.
- ❖ Fejlődjön a gyermekek kitartása, feladattudata, önállósága, önfegyelme.
- ❖ Szerezzenek tapasztalatot környezetükről, a felnőttek munkavégzésének sokféleségéről, a munkaeszközök használatáról.
- ❖ A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos szervezést igényel, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel

Az óvodai munka tartalma

Az önkiszolgálás

- ❖ Óvodába lépéstől folyamatosan szoktatjuk a gyermekeket az önkiszolgáló munkára.
- ❖ Kezdetben sok segítséggel, majd egyre önállóbban végezzék saját személyükkel kapcsolatos teendőiket.

A közösségért végzett munka

- ❖ A környezet rendjének megőrzését, a csoportszoba játékainak rendbetartását, minden gyermek érezze magáénak.
- ❖ Eleinte apróbb megbízatásokat végezzenek el a gyerekek segítséggel, majd fokozatosan önállóan.
- ❖ A naposi munka sokrétű, szerteágazó, amit a nagyobbak önállóan végezzenek.
- ❖ Segítsenek a kisebbeknek és a felnőtteknek (étkezés, foglalkozások, csoportszoba rendje, udvar, élősarok).

Alkalomszerű munka

- ❖ Az alkalomszerű munkák általában előre nem meghatározhatók. Szerepe van a váratlan helyzetek megoldásában, melyek nem tervezhetők be.
- ❖ Az óvónővel közösen a csoportszoba rendezése, díszítése, önkiszolgálás, üzenetek átadása, eszközök kiosztása.

- ❖ Az ünnepek is sok gyermekmunkát rejtegetnek: ajándékok készítése, díszítések. A természet közeli életmódban a növény és állatgondozás is szerepet kaphat.
- ❖ Az őszi levélsöprés, udvartakarítás, téli madáretetés, tavaszi ültetés, kertrendezés, gereblyezés mind – mind a gyermekek ügyességét, természet iránti szeretetét segítik elő.

A fejlődés várható jellemzői

- ❖ Legyenek igényesek környezetük rendjére, vegyenek részt annak szebbé tételében.
- ❖ Önként és megbízhatóan végezzék munkájukat.
- ❖ A munka végzése legyen számukra örömforrás, tudják felmérni a vállalt feladat nehézségét.
- ❖ Saját személyükkel kapcsolatos teendőket teljes önállósággal végezzék el.
- ❖ Alakuljon ki feladattudatuk, munkavégzésük legyen kitartó.
- ❖ Legyenek képesek a munkafolyamatok vezetésére, szervezésére.

9.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekek érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelése során figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, magatartását, életkori sajátosságait, érzelmi dominanciáit. Szükséges, hogy kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül a ránk bízott gyermekeket. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Cél

- ❖ Pozitív attitűd alapozása: alkalmazkodó képesség, másság elfogadása, támogatása, egymás közti bizalom és tisztelet kiépítése, önkifejező törekvések támogatása, én tudat alakítása, önbizalom erősítése, egyéni képességek kibontakoztatása.
- ❖ Szokás, szabályrendszer kialakítása.
- ❖ Természeti, tárgyi, környezeti kötődés elősegítése: a gyermek nyitottságára épül, szűkebb és tágabb környezet megismertetése (hazaszeretet, szülőföldre való kötődés), emberi környezetben és természetben található jóra és szépre való rácsodálkozás elősegítése, megbecsülése, környezettudatos gondolkodás megalapozása.
- ❖ Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek személyiségének kibontakoztatása különböző tevékenységek által. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetben szociálisan éretté váljanak iskolába lépés előtt.
- ❖ A gyermekek biztonságérzetének megalapozása, elfogadó és befogadó környezet biztosítása.
- ❖ Együttműködés, kölcsönös bizalom alakítása.

- ❖ Szociális érettség alakítása az iskolába lépéshez.

Feladat

- ❖ Nyugodt, szeretetteljes, modellértékű, befogadó, családi légkör, állandó értékrend megteremtése feladatunk az óvodáskor kezdetétől-végéig tartó időszakban.
- ❖ Napirend, heti rend, balesetvédelem, udvariassági szokások megalapozása.
- ❖ A pedagógus komplex tevékenységekkel, a környezetben való biztonságos eligazodást segítő szokásokkal, normákkal, közös élményekkel erősíti a gyermekek erkölcsi és akarat tulajdonságait. Együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, felelősségvállalás, óvás, védelem, kitartás megalapozása.
- ❖ Építünk a gyermekek nyitottságára, segítünk abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti Identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családjához való kötődés alapja.
- ❖ Környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszony erősítése
- ❖ Az együttműködés során megalapozzuk a gyermekek szándékos tanulás iránti pozitív attitűdjét, énképét, önbizalmát, kommunikációját, együttműködő képességét.
- ❖ Az óvodáskor végére a gyermekek váljanak képessé a felnőttekkel és társaikkal való együttműködésre, képesek legyenek alkalmazkodni - életkoruknak megfelelően - a közösségi normákhoz.

A nevelés tartalma

- ❖ Óvodába lépés előtt az érdeklődő szülők tájékoztatást kapnak óvodánkról, annak sajátosságairól.
- ❖ Az óvodánkba kerülő kisgyermekhez családlátogatás során eljutunk, ahol szociokulturális háttéréről, a gyermek családban elfoglalt helyéről, nevelési attitűdjéről kapunk kezdeti betekintést, ezáltal segítve az óvodai beilleszkedést, családban megkezdett nevelés kiegészítését, folytatását.
- ❖ A családdal történő megismerkedésen túl a gyermeknek bizonyos fokú biztonságérzetet nyújt, ha már ismerős az óvó néni az óvodai környezetben belül.
- ❖ Óvodáink lehetőséget biztosítanak a szülőkkel való beszoktatásra. Ez az átmeneti időszak a szülők jelenlétében mindaddig tart, amíg a gyermekeknek erre szükségük van.
- ❖ A beszoktatás idején a szokás és szabályrendszer folyamatában ismerhetik meg a gyermekek, amely a társas beilleszkedést is elősegíti, biztonságérzetet, bizalmat épít.

- ❖ Óvodáinkban homogén, vegyes, illetve részben osztott csoportok kerülnek kialakításra. Vegyes csoportjainkban különös hangsúlyt fektetünk arra, hogy bevonjuk a nagyobb gyermekeket a kicsik beilleszkedési folyamatába.
- ❖ Pozitív érzelmi töltetű kapcsolatok (gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt) alakítása, pozitív megnyilvánulásokra épülő szociális képességek formálása, építése, erősítése.
- ❖ A családokkal közösen, törekszünk a együttnevelésre, kellő bizalom kialakítására.
- ❖ Udvariassági szokásokat példamutatás útján sajátítja el a gyermek.
- ❖ A gyermekek egyéniségét, személyiségét pozitív oldaláról megközelítve fogadjuk, fogadtatjuk el.
- ❖ Segítjük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatuk alakulását, teret engedünk önkifejező törekvéseiknek.
- ❖ Az elfogadáson túl fontosnak tartjuk a korlátokat, amelyeket úgy alakítunk, hogy azoknak a gyermekek meg tudjanak felelni, örömmel végezzék az előttük álló feladatokat.
- ❖ Az önálló gondolkodás, egyéni megnyilvánulások, döntéshozó képesség megalapozása, elősegítése (legkevesebb tiltás útján).
- ❖ Az életkoruknak megfelelő élményközpontú, tevékenykedtető nevelés végig kíséri a mindennapokat, amihez folyamatos, belső motiváltságot igyekszünk biztosítani.
- ❖ A természeti környezethez (Szüreti mulatság, Állatok napja, Föld napja, Víz napja, Madarak és fák napja, vásárok), a nemzeti ünnepeinkhez (március 15., október 23., május 1., augusztus 20.), jeles napokhoz kapcsolódó alkalmak (búcsú, advent, mikulás, karácsony, újév, farsang, húsvét, pünkösd) jelen vannak mindennapjainkban, játékos élethelyzetek megjelenítésén keresztül.
- ❖ Nagy hangsúlyt fektetünk a társas kapcsolatok alakulására, ehhez közös tevékenységeket biztosítunk, ahol formálódik a gyermekek egymáshoz való viszonya, alkalmazkodó képessége, toleranciája, önuralma.
- ❖ Fontos a megfelelő, nyugodt légkör kialakítása, amelyben kiemelt helyet kap az óvodapedagógus és dajka magatartásmintája, hiszen amit „átad”, azt „belőle” tanulja meg a gyermek.
- ❖ Megalapozzuk szokás- és normarendszerüket, erkölcsi (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) tulajdonságaikat, akaratukat (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat- és szabálytudat).
- ❖ A hiteles utánzás során a gyermek magába szívja a látott, hallott és megtapasztalt élményeket, ez személyiségformáló tényező.
- ❖ Az újonnan óvodába érkező gyermek részére apró ajándék készítése.

- ❖ Öltözőszekrényen megjelenített óvodai jelek, esetleg fényképek.
- ❖ Mosdóban jellel ellátott fogmosó pohár, törülköző, fésű, fogkefe.
- ❖ Mesepárna, babaszobai kiegészítők (párnák, takarók).
- ❖ Vizuális munkák gyűjtésére alkalmas dossziék, jellel ellátva.
- ❖ Motivációs, hangulati hatás eléréséhez eszközök: zenei anyag, gyertya, meseládikó...
- ❖ Csoportszimbólumok megjelenítése csoportszobák bejáratánál.
- ❖ Otthonról hozott személyes „kincsek”, „alvókák” tárolására alkalmas eszköz.
- ❖ Csoportszobai berendezések, szerepjátékok megélésére alkalmas eszközök.

A gyermektől elvárt óvodai viselkedés

- ❖ A gyermek, ha belép az óvodába: az ajtóban letörli cipője talpát, távozáskor váltócipőjét jeléhez teszi.
- ❖ Hangosan köszön a felnőtteknek és a gyerekeknek, érkezéskor - távozáskor.
- ❖ Ruhadarabjait jeléhez teszi.
- ❖ Ha valamit megkíván (étel, játék...stb.) vagy segítségre van szüksége, azt a következő módon kéri: „Légy szíves!” „Legyen szíves!” „Kérem szépen!”
- ❖ Megköszöni, ha valamit kap.
- ❖ Illedelmesen bemutatkozik.
- ❖ A felnőtteket és társait keresztneven szólítja.
- ❖ A játék befejezésével eszközeit a helyére teszi.
- ❖ Társai játékát nem zavarja, megkérdezi: „Játszhatok veled?”
- ❖ Társai játékát, alkotásait nem rongálja.
- ❖ A helyváltogatást halkán végzi.
- ❖ Tud türelmesen várni, míg sorra kerül.
- ❖ Tud elnézést kérni, ha megbánt valakit.
- ❖ Örül annak, ha másoknak örömet szerezhet.
- ❖ Kitartó, türelmes a tevékenységeiben.
- ❖ Érdeklődik hiányzó társai és felnőttek iránt.
- ❖ Vigyáz társai és saját testi épségére, velük szemben nem durva.
- ❖ Türelmesen végig hallgatja a felnőttek és társai mondanivalóját.
- ❖ Megfelelő hangerővel beszél.
- ❖ Segíti és védelmezi kisebb, gyengébb társait, meg tudja vigasztalni őket.
- ❖ Az ajtóban a felnőtteket (fiú a lányt) előre engedi.
- ❖ Mindig őszintén nyilatkozik szüleinek, amikor viselkedéséről kérdezik.
- ❖ Vigyáz környezete tisztaságára, nem dob el papír zsebkendőt, szalvétát, papírt.

- ❖ Az óvodán kívül is üdvözli társait, a felnőtteket, azoknak illedelmesen köszön.
- ❖ A csoportszobában uzsonnázik, ha korábban jönnek érte, uzsonnáját nem az öltözőben, hanem otthon fogyasztja el.
- ❖ Az óvodába nem hoz rágógumit, cukrot, magot, pénzt, balesetveszélyt jelentő eszközöket.
- ❖ Elfogadja társai értékeit, másságát és különbözőséget.
- ❖ A megbízásokat, vállalt feladatokat teljesíti.
- ❖ Számol helytelen cselekedetei következményeivel, elfogadja az elmarasztalást.
- ❖ Tekintettel van alvó társai nyugalmára.
- ❖ Óvja a tárgyak, eszközök épségét, a leejtett tárgyakat felveszi, helyére teszi, vagy oda adja tulajdonosának.
- ❖ Nem rongálja a fákat, bokrokat, növényeket.
- ❖ Óvja az állatokat.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek magukévá teszik a helyes viselkedésnormákat, szabályokat, azok betartását.
- ❖ Udvariassági szokásokat ismerik, alkalmazzák.
- ❖ Kialakul feladattudatuk, akarati életük, önállóak, kitartóak, munkatempójuk megfelelő.
- ❖ Érzelmileg ragaszkodnak a felnőttekhez, társaikhoz, ezt tetteik, szavaik is jellemzik.
- ❖ Empatikusak, baráti kapcsolataik stabilak.
- ❖ Önbizalmuk kialakult, egészséges önértékeléssel rendelkeznek.
- ❖ Problémamegoldó kudarctűrő képességük fejlett.
- ❖ Együttműködésre képesek.
- ❖ Tevékenységekben aktívak, kitartóak, figyelmük fenntartható.
- ❖ Gondolatukat, élményeiket képesek megosztani, de maguk is képesek kivárni, míg mások véleményt nyilvánítanak.
- ❖ Erkölcsi értékrendszerük megalapozott (segítőkészek, önzetlenek, együtt érzők, figyelmesek).
- ❖ Egyéni szükségleteiket késleltetni képesek, önfegyelmük kialakult.
- ❖ Nyitottak az újra, várják az iskolát, képesek elfogadni a változást.

9.3. Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelésünknek egyik alapfeltétele az érzelmi biztonság megteremtése, a modellértékű beszéd, a hiteles kommunikáció, valamint az értő figyelem és a beszédre inspiráló környezet, így óvodai életünk valamennyi területét átfogja. Beszédünket nonverbális eszközök egészítik ki. A gyermekek nyelvi- kommunikációs fejlettségét befolyásolja környezete beszéd-kultúrája, amely nagymértékben függ a családi szocializációtól, a szülői beszédmodelltől.

Cél

- ❖ Az anyanyelv megismertetésének, megbecsülésének, megszerettetésének, megalapozása.
- ❖ A gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartásának ösztönzése a beszédkultúra alakítása.
- ❖ A gyermeket képessé tenni a feléje áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére.
- ❖ Saját érzelmeiket, gondolataikat szóban pontosan és határozottan ki tudják fejezni.
- ❖ A természeti-emberi tárgyi környezet iránti aktív érdeklődés felkeltése, a gyermekek természetes kíváncsiságára építés, sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, kommunikációs képességekkel rendelkező gyermekek nevelése.
- ❖ A pozitív személyiség pszichés beállításának megalapozása, az együttműködés, az elfogadás, önállóság, találékonyság, kapcsolatfelvétel és kapcsolat alakítás területén.

Feladat

- ❖ A gyerekek beszédkedvének fokozása, nyelvi képességeinek fejlesztése anyanyelvi játékokkal.
- ❖ A gyermekek személyiségének kibontakoztatása, személyre szabott pozitív egyéni fejlesztő értékeléssel fejlesztjük.
- ❖ Kulturált, rövid, pontos megfogalmazással segítjük a gyermek beszédértésének alakulását. A gyermek a szóbeli közlés elemeit utánzással sajátítja el, amit az óvodapedagógushoz való érzelmi kötődés megerősít. A beszéd, a beszélgetés kapcsán a testközelség a gyermek ezen elemi szükségleteinek kielégítése.
- ❖ Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- ❖ Nyelvi készség (társalgási, kontextusos, elbeszélő és összefüggő beszéd) fejlesztése.
- ❖ Kommunikációs (verbális, nonverbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés a nevelőtevékenység egészében.

- ❖ A gyermekek megértést, toleranciát tanúsítsanak társaik irányába, együttműködési képességek kialakítása.
- ❖ A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása logopédus és a család segítségével.
- ❖ Figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére, beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.
- ❖ Migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- ❖ Az óvodapedagógus egyéni bánásmódot alkalmaz a nyelvileg hátrányos helyzetű és kiemelkedően fejlett gyermekeknél.
- ❖ Az óvodapedagógus és a dajka helyes mintaadása fontos a nyelvi kommunikációs fejlesztésünkben és egyben elsődleges eszköze is.
- ❖ Gyermekekkel történő verbális és nonverbális kommunikáció, az értő figyelemmel történő feléjük fordulás megadja a lehetőséget a szabad nyelvi önkifejezésre. (beszélgető kör, közös élmények felelevenítése stb.)
- ❖ Gesztusainkkal, mozdulatainkkal erősítjük biztonságérzetüket és támogatjuk őket abban, hogy magabiztosan fejezzék ki mondanivalójukat.

Értelmi nevelés

A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben. Élmények nyújtásával elősegítjük a sokrétű, komplex tevékenységformák kialakítását az óvodai csoportban.

Az értelmi képességek fejlesztésének feladatai

- ❖ A sokoldalú megismerésre, megközelítésre helyezzük a hangsúlyt az ösztönző környezet biztosításával.
- ❖ A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenység biztosítása.
- ❖ Felfedezésre ösztönzés az érzékszervek komplex módon történő bevonásával.
- ❖ A pozitív sikerélményekhez juttatás, mely erősíti a bevéődést.
- ❖ A közös élmények biztosításával az együtt gondolkodással, probléma helyzetekben való reagálással fejlődik logikus gondolkodásuk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ A gyermekek szívesen vesznek részt szűkebb és tágabb környezetük, az őket körülvevő valóság megismerésében.
- ❖ Új ismeretek iránt motiváltak lesznek.

- ❖ Képesek eseményeket, történeteket saját szavaikkal elmondani, meséket kitalálni.
- ❖ Kialakul feladattudatuk, tudásvágyuk.
- ❖ Képesek a tartós figyelemkoncentrációra.
- ❖ Fogalmi gondolkodásuk koruknak megfelelő szintre jut.
- ❖ Teret adnak alkotó képzeletüknek.
- ❖ Szívesen és jól oldanak meg problémákat.
- ❖ Egyre pontosabb emlékezetük és észlelésük.
- ❖ Valós, széles körű ismeretekkel rendelkeznek.
- ❖ Értelmi képességük, megismerő funkcióik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, megfigyelés) kialakul.

10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI

10.1. Játék

A játék az óvodáskorú gyermek alapvető, legfontosabb tevékenysége. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia. A fejlesztés leghatékonyabb eszköze, amit az óvodapedagógus tudatosan felhasznál a gyermek fejlődése érdekében. Pedagógiai szempontból fontos, mert játék közben az életben megjelenő dolgokat, szituációkat, ki - és újra élheti, esetleges félelmeit, feszültségét feldolgozhatja.

Cél

- ❖ Boldog, egészséges lelkületű, a világra nyitott, kiegyensúlyozott, kezdeményező kisgyermek nevelése.
- ❖ Örömmel végzett játék, kreativitás, önálló ötletek támogatása, vágyaik megélése.
- ❖ Pozitív töltetű érzelmek által a helyes magatartás gyakorlása, szociális viselkedési normák alakítása.
- ❖ A játék által sokrétű tapasztalatszerzés, beépített tanulási folyamatok.

Feladat

- ❖ A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (hely, idő, eszköz, élmény, megfelelő légkör).

- ❖ A gyermekek önállóságának, kitartásának, érzékszerveinek működésének fejlesztéséhez változatos tevékenységek megteremtése.
- ❖ A gyermekek mozgásigényének kielégítése.
- ❖ A játékfajták folyamatos bővítése, mind tartalmában, minőségében, - életkori sajátosságok figyelembevételével.
- ❖ Biztonságérzetet nyújtó, derűs, szeretetteljes légkör biztosítása a játéktevékenységekhez.
- ❖ Játékszerep, játékeszközök biztosítása a játék kialakulásához, tovább fejlesztéséhez. (pl: kellékes láda).
- ❖ Elegendő idő biztosítása az elmélyült játék kialakulásához a folyamatos napirend szervezésével.
- ❖ A gyermeki játék önkéntességének, a gyermekek önállóságának kezdeményezésének, aktivitásának tiszteletben tartása.
- ❖ A játék örömet fokozza az óvónő jelenléte, tudatos pedagógiai magatartása a csoportban.
- ❖ Előterbe helyezzük a szabad játék túlsúlyának érvényesítését, mely megmutatkozik az óvoda napirendjében és a játékos tevékenység szervezésben.

A játék tartalma

- ❖ A gyermekek szabad döntése, mivel és kivel játszanak, tartsák tiszteletben egymás döntéseit.
- ❖ A játék helyszínei lehetnek: csoportszoba, öltöző, udvar, tornaszoba, folyosók, teraszok.
- ❖ Csoportszobákban játékszínterek, területek kialakításra, óvónői támogatással a gyermekek elképzelései, variációi megvalósíthatók.
- ❖ A játékfajták legtöbbször keverednek, egyértelműen kategorizálni nem mindig lehetséges.
- ❖ A csoportszobák berendezését és a játékok elhelyezését a szokás és szabályrendszer szerint alakítjuk ki.
- ❖ A gyermeket körülvevő játékszerek száma és fajtája hatással van a játék módjára és jellegére.
- ❖ Életkori sajátosságra való tekintettel a nagymozgásokra épülő játéktevékenységeket is támogatjuk.
- ❖ Egészséges mozgások segítik az emberi kapcsolatok alakulását, az együtt játszás öröme, ennek igénye a feszültség levezetés egyik alapja.

- ❖ A mozgásos játékokon túl lehetőséget nyújtunk az óvoda udvarán a gyakorló és szerepjátékok megélésére.
- ❖ A népi játékok sokoldalúsága fejlesztő hatással bír a gyermekek érzelmi, erkölcsi fejlődésére és szociális kapcsolataik alakulására.

JÁTÉKTÍPUSOK

Gyakorló játék

Kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, mely újabb funkciók gyakorlását igényli – feszültségcsökkentő hatása van és örömmézzést vált ki.

A gyakorló játékok a gyermek pszichikai - fiziológiai fejlődésétől függenek, megjelenési formáit az őt körülvevő környezet befolyásolhatja.

Ismerve a gyakorló játék pedagógiai értékét, az óvónő biztosítsa a megfelelő feltételeket, és szükség szerint segítse a funkció magasabb szintű gyakorlását, fokozza a játékból fakadó örömet.

- ❖ Hang és beszédjátékok utánzása elősegíti a beszédkézség fejlődését.
- ❖ Fokozott mozgásigény –ugyanolyan formában ismételt mozgás – maga alkotta szabály szerint. Az óvónő tegyen a gyerekek készítésének megfelelő javaslatot, mellyel elősegítheti örömteli játékok kialakulását.
- ❖ A manipulációs játékban a gyerekek öröme a kézzel való tevékenység, a megismerés igényének kielégítéséből, az ebből adódó feszültség csökkenéséből fakad. (Ehhez szükséges az eszközök, tárgyak, anyagok biztosítása).

Szerepjáték

A szerepjáték sokszor a gyakorlójátékból alakul ki. Eleinte a cselekvés, a manipuláció a lényeges, fokozatosan jutnak el a gyermekek egy szerep „végig játszásaig” a fantázia játékig. A szerepjáték feltételezi a gyermekek önállóságát, kezdeményezését. Pedagógiai magatartásunk akkor helyes, ha alkalmazkodunk a játéknak a gyerekek által létrehozott folyamatához.

Szavaink ne befolyásolják a gyereket, hanem ahhoz segítség, hogy saját érzelmei, emlékei, vágyai bátrabban nyilatkozzanak meg játékában. Ugyanakkor figyelniünk kell a játék mélyebb, esetleg szimbolikus tartalmára, ennek megfelelően kell viselkedniünk.

Az óvónő feladata elsősorban a megfigyelés és a gyermekek zavartalan játékának a biztosítása. Ugyanakkor a gyermekek önállóságának megsértése nélkül lehetséges a fejlettebb szereptanítás is.

A gyerekek szívesen hívják az óvónőt, ha érzik, tapasztalják, hogy a felnőtt szívesen játszik velük, és komolyan örül a meghívásnak. (nem veszi át az irányítást)

Az óvónő bekapcsolódva a játékba annak lényegét az egyes szerepek pszichológiai funkcióját, a helyzetek és cselekvéssorok tartalmát átlátva, probléma felvetéssel ismeretanyagban, érzelmi, etikai tartalomban gazdagítja a játékot.

Szabályjáték

Jellemzője, hogy meghatározott szabályok szerint zajlik. Spontaneitása a szabály önkéntes vállalásában fejeződik ki. Az óvónő feladata, hogy a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelő játékokat tanítson. A szabály betartása igényeljen figyelmet, erőfeszítést, de érthető, teljesíthető legyen minden gyerek számára.

A játék öröme a szabályjátékokban éppen a növekvő feszültség és oldás állandó változásából fakad. A gyermekek akár nyernek, akár veszítenek, a szabályjátékban is tanulják meg a helyes magatartás alapvető formáit: eredményre törekvést, mértéktartást, a szerénységet.

Építő, konstruáló játékok

A konstruáló játék fontos pedagógiai értéke a kreativitásra nevelés, mely nem nélkülözheti a megfigyelés, az emlékezés, a képzelet, a probléma megoldás, az esztétikai érzék, és a manualitás fejlesztést.

A kreativitás csak akkor jön létre, ha valamilyen élményanyag olyan eszközökkel, olyan anyagokkal találkozik, amelyek lehetővé teszik annak megvalósítását. Az anyagok megformálásával, az építő elemek összeillesztésével, kombinációjával, fokozatosan fejlődik a gyermeki alkotás.

Az óvónő feladata, hogy fejlett empátiával, érdeklődéssel vegyen részt a konstrukciós játékban, vagy ügyes rákérdezővel, valamilyen technikai megmutatásával, ismeret tisztázásával, egy-egy javaslattal segítse a gyermeket.

Játékot kiegészítő tevékenységek

Dráma, báb

Szerepjáték egyik formája, sokrétű tevékenység. Báb és drámajáték során a gyermekek közvetlenül nyilvánulnak meg, a valós vagy átélt, elképzelt cselekmény megjelenítése játszik szerepet. Önálló, egyéni ötletek érvényesülhetnek, tervezés szintje önálló. A létrehozott eszközök, tárgyak felhasználásával szerepjátékuk gazdagodik, átéli a szerkesztés örömét, élethelyzetek gyakorlása válik lehetővé.

Barkácsolás

A gyermekek kezdeményezik az általuk kitalált eszközök elkészítését, képzelőerejük fejlődik, alkotómódon változtatják meg a valóságot, a létrehozott játékot felhasználják, kevésbé fej-

lett csoporttársuk munkáját segítik. Az eszközök készítése során érvényesülnek önálló gondolataik, élményeik, beépítik ismereteiket. Egyszerű alkotásokat erőfeszítés árán hoz létre. Fontos az óvodapedagógus támogató, segítő közreműködése pl: egyszerű technikai fogások megismertetése, megfelelő szerszámok biztosítása, apró hibaelhárítások, javítások. Segíti a produktum „hogyan” alkalmazását a játéktevékenység során.

Népi játék

A játék tartalma kiegészül a népi játékokkal, és ez átszövi nevelésünket. A népi játékok játszása során a gyermek gyakran mély tudatalatti érzelmeket dolgoz fel, él át. Mint pl: az összetartozás, a félelem az elbújás, az elszakadás és a viszontlátás, a menekülés, a védett helyzet feladása és újra megtalálása. A gyerekek játék közben: kiabálásokkal, sikolyokkal, suttogásokkal jelzik a belső feszültséget, melyet a játék kivált és old. A gyermekek érzelmi nevelését segíti, ha minél több alkalommal játszanak ilyen játékokat.

A népi dalos és mozgásos szabályjátékok jó alkalmat teremtenek a társas kapcsolatok kialakulására megerősítésére.

Az óvónő feladata, hogy a gyerekek választását (Pl. párválasztás) tapintatosan, lehetőleg a játékon belül pedagógiai szempontból helyesen befolyásolja.

- ❖ Énekes – táncos játékok (szembekötősdí, lakodalmas, vásáros, játék)
- ❖ A mozgásos és küzdő játékok (szabadidős vagy udvari szabályjátékok)
- ❖ A népszokásörző dramatikus játékok (szüreti multság, pásztorjáték, betlehemes játék, pünkösdlő stb.)
- ❖ A népi játékszerek készítése (termés-bábok, rongybaba, kukoricaszár, csutka bábok, töklámpás stb.)
- ❖ Szimulációs – szituációs játék: ez utóbbi megnevezés egy olyan elképzelt helyzetek, életképek létrehozása, amely átmenetet képez a foglalkozási területek között. A népi dramatikus játékokban is olyan életképek, szituációk jelennek meg, melynek utánzásán, eljátszásán keresztül a gyermek olyan ismerethez jut, amely személyiségének formáló része marad, és a tanulás tartalmi elemei összefonódnak. A természetes anyagok és a hagyományokra épülő népi gyermekjátékok és szokások, lehetőséget nyújtanak a játékos ismeretszerzésre, közös alkotásra, tapasztalásra és a szimulációs játékokon keresztül, - melyben a látott és létrehozott életképek utánzása valósul meg, - komplex módon nyújt lehetőséget a gyerekek sokoldalú ismeretanyagának bővítéséhez.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Elfogadják játszótársaik elgondolásait, tiszteletben tartják azokat.
- ❖ Képesek közösen játékot tervezni, tudnak szerepeket kiválasztani, elfogadják az alá-fölé- és mellérendelt szerepeket.
- ❖ Az önérdek és a csapatszellem érvényesítése, megfelelő viselkedéskultúra betartása.
- ❖ 3-4 szabályjáték, 4-5 képességfejlesztő játék ismerete kialakul.
- ❖ Felismernek legalább 3-4 mesét báb és szerepjáték alapján, motiváltak ezek eljátszásához szükséges eszközök és tárgyak választása során.
- ❖ Ismernek 1-2 anyagot és technikai fogást, amely a barkácsolást segíti.
- ❖ Elmélyült, kitartó játékok.
- ❖ Képesek bonyolult építmények létrehozására.
- ❖ Ismerik és betartják a játékszabályokat, képesek a vereség feldolgozására is (kudarctűrő képesség).

A kezdeményezések/tevékenységek szervezeti formái

- ❖ Játékba ágyazott tevékenység
- ❖ Egyéni és csoportos/mikro csoport

A tevékenység szervezése

A szervezett tevékenység formái a kötetlen, vagy kötött foglalkozások. Mindkettőben érvényesül a céltudatosság, tervszerűség és a pedagógiai önállóság.

Kötetlen szervezeti forma valamennyi korcsoportban alkalmazható.

A kezdeményezés történhet a nap bármelyik időszakában. Alapvető szabály, hogy a kezdeményezés ne zavarja a kialakult játékot. Fontos a hely kiválasztása, a helyes szokásrendszer kialakítása, halk játék.

A kötött szervezeti forma más magatartást igényel a gyerekektől. Nemcsak belső szándéktól vezérelve, hanem az óvónő által kitűzött feladattól is függ. A kötöttség azonban nem jelentheti a gyermekek aktivitásának a korlátozását. Az óvónő olyan mértékű fegyelmet kívánjon a gyerekektől, amely az együttes tevékenységet segíti, de ne legyen merev.

Mindkét forma alakítja a gyermek magatartását. Ezek a foglalkozások oldott légkörben, játékosan történjenek.

A tevékenység tartalmi eszközei

- ❖ anyanyelvi, verselés-mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése,
- ❖ spontán játékos tapasztalatszerzés,

- ❖ cselekvéses,
- ❖ óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- ❖ gyakorlati problémamegoldás,
- ❖ gyermek kíváncsiságát kifejező kérdések és azok válaszaira épülő ismeretszerzés.

Óvodapedagógus feladatai

- ❖ A kezdeményezések/tevékenységek feltételeinek (előzetes ismeret, tapasztalás, gyakorlás) biztosítása, ehhez a támogató környezet folyamatos fenntartása.
- ❖ A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- ❖ Valóság-hű, pontos ismeretátadás játékos módon, a gyerekek életkorának és világképének megfelelően.
- ❖ A meglévő ismeretek fokozatos bővítése, alkalmazása, rendszerezése.
- ❖ Szituációk átélése, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- ❖ A tervezés rendszerében az óvodapedagógus a gyerekek számára biztosítsa az egyéni fejlettségükhöz mért segítségadást.
- ❖ Az óvodapedagógus tervszerű, egyéni képességeket figyelembe vevő ismeretnyújtása segíti a spontán ismeretszerzést.
- ❖ A természetvédelem és hagyományörzés változatos tevékenységeivel tudatosan segíti a spontán, a szerzett és az utánzásos tanulást.
- ❖ Biztos alapokat teremtünk a stabil tudás érdekében.
- ❖ Felkaroljuk a tehetséges gyermekeket, differenciáltan, egyénileg, a részképesség zavaros gyermekeket célzott játéktevékenységekkel fejlesztjük és újabb lehetőségekkel ismertetjük meg őket.

10.2. Verselés, mesélés

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, a teljes óvodai élet átfogó, folyamatos és alapvető feladata. A gyermek adottságai, a családban, tágabb környezetben szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Cél

- ❖ Mesét szerető és igénylő gyerekek nevelése, akik nyitottak, gazdag szókinccsel rendelkeznek, fogékonyak az irodalmi élmények befogadására.

- ❖ A gyermekek érthető, kifejező, kommunikációs képességének kialakítása.
- ❖ Érzelmi és etikai fejlődés segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása.
- ❖ A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatokat, az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

Feladat

- ❖ A gyermekek irodalmi érdeklődésének felkeltése, kibontakoztatása, fejlesztése.
- ❖ Az irodalmi anyag kiválasztása a 3-7 éves korosztály igényeinek megfelelően, tudatos, tervszerű összeállítása.
- ❖ A gyerekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal, a báb személyiségformáló hatásával.
- ❖ Megfelelő magatartáskultúra megalapozása, erkölcsi normák elsajátítása, szokások alakítása.
- ❖ Az esztétikai élmények nyújtása.
- ❖ Az átélt élmények hatására az óvónő teremtsen lehetőséget a közös bábkészítésre.
- ❖ Az óvónő a dramatizálás során gondoskodik a szükséges kellékekről.
- ❖ A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.
- ❖ Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására.
- ❖ A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi - , a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

A fejlesztés tartalma

- ❖ Az irodalmi élmény feldolgozásához, és szabad önkifejezéséhez használható eszközök a csoportszobában elérhető helyen megtalálhatóak.
- ❖ Mindennapok során a heti vers-mese anyag spontán vagy szervezett formában jelenik meg. A magyar gyermekköltészet a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat kínálnak mondókázásra és verselésre.
- ❖ Számunkra kiemelten fontos nemcsak a délelőtti kezdeményezett mese, hanem a pihenés előtti is.
- ❖ Megfelelő helyet és időt biztosítunk az aktuális verseknek és meséknek, kiemelt szerepet tulajdonítva a csendes pihenő előtti mesélésnek, így ez a gyermek mentális higiéniájának fontos eleme.
- ❖ Egyéni verselés, mesélés ösztönzése.
- ❖ A gyerekek számára az éves anyag összeállítása során előtérbe helyezzük a magyar népmese kínálatát lehetőségeket, amit kiegészítünk az évszakok, ünnepek, állatok világát megjelenítő történetekkel. Beépítjük a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket.
- ❖ A mesehallgatást nyugodt, csendes tevékenységnek szervezzük.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- ❖ Várják, igénylik a mesehallgatást.
- ❖ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- ❖ Beszédüket természetes gesztusokkal, nonverbális eszközökkel kísérik.
- ❖ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak önmaguk és társaik örömére.
- ❖ Fejlett szókinccsel rendelkeznek, szívesen kommunikálnak.
- ❖ Hosszabb mesét képesek végighallgatni.
- ❖ Megalapozódik a könyv iránti szeretetük, tiszteletük.

10.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél

- ❖ A komplex személyiségfejlesztés.
- ❖ A zenei képességek fejlesztése.
- ❖ Identitástudatuk alakítása a zeneművekkel, dalokkal, táncokkal, különös tekintettel a népdalokra, népi játékokra és a néptánra.
- ❖ Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Feladat

- ❖ Színes zenei élményeken keresztül zenei érdeklődés felkeltése.
- ❖ Változatos zenei anyag választásával ízlésformálás, zenei esztétikai fogékonyság alakítása.
- ❖ Gyermekeknek szóló dalokkal a tiszta éneklés kialakítása.
- ❖ Ismert, tanult dalokkal a zenei hallás (belső) kialakítása.
- ❖ Zenehallgatással (mű- és népzene) zenei élményhez juttatás.
- ❖ Mozgással, tánccal a ritmusérzék fejlesztése, a harmonikus mozgás kialakítása.
- ❖ A népdalok, népi énekes játékok és mondókák, a néptánc elemeinek megismertetésével hagyományápolás, kortárs művészeti alkotások.
- ❖ Közös játékkal, énekkel, tánccal a közösségi élmény alakítása.
- ❖ A mű és népdalok felhasználásával a beszédképesség, szókincsbővítés történik.
- ❖ A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.
- ❖ A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Fejlesztés tartalma

- ❖ Zenei anyag választásakor az „Ének az óvodában”, „Ének a bölcsődében” (Forrai Katalin), zenehallgatáshoz a „Zenehallgatás az óvodában” (Törzsök Béla) könyvet használjuk.

- ❖ Különböző gyermekjáték gyűjteményeket is bevonhatnak a kollégák, az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- ❖ Zenehallgatáskor a pedagógus tiszta, akár többszólamú éneklése, hangszeres játéka, vagy műzenei dallamok, zeneművek meghallgatása is lehetőséget biztosít a célok és feladatok megvalósításához. Az anyag kiválasztásakor figyelembe vesszük a gyermekek nemzetiségi hovatartozását.

Szervezeti formák

- ❖ csoportos / mikro csoportos,
- ❖ egyéni és társas szervezeti formák lehetnek

Képességfejlesztés területei

Hallásfejlesztés

- ❖ magasabb – mélyebb hangok közti különbség érzékeltetése
- ❖ halkabb – hangosabb közötti különbség érzékelése
- ❖ hangszínfelismerés – eltérő zörejek különbségének megkülönböztetése
- ❖ belső hallás fejlesztése
- ❖ zenei emlékezet fejlesztése
- ❖ dallam felismerés különböző motívumról
- ❖ dallambújtatás
- ❖ zenei alkotóképesség fejlesztése
- ❖ dallamvisszhang
- ❖ kérdés –felelet játék

Ritmusérzék fejlesztés

- ❖ egyenletes lüktetés érzékeltetése
- ❖ ritmus érzékeltetése
- ❖ ritmuskiemelés
- ❖ ritmusvisszhang
- ❖ gyorsabb-lassabb érzékeltetése
- ❖ dalfelismerés ritmusról
- ❖ egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása

Mozgáskultúra, tánc

- ❖ ritmikus, utánzó mozgás – játékos mozdulatok
- ❖ kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps,
- ❖ bonyolultabb játékok: párcsere, hidas, kapus, fogyó-gyarapodó játékok

- ❖ térdrugózás, ringás, sarokkoppintás, oldalt lépés, páros forgások stb.

Zenei anyag kiválasztása életkori sajátosságoknak megfelelő legyen, annak mennyisége, hangterjedelme részletesebben az „Ének az óvodában” című módszertankönyvben található, melyet minden óvodapedagógus szem előtt tart. Ennek tükrében gyermekek egyéni fejlettségi szintjét is figyelembe véve választják ki a dalanyagot, tánclépéseket, dalos játékokat egyaránt.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ Közösen és egyénileg is tisztán, tempótarással énekeljenek.
- ❖ Önállóan indítsák, tisztán, helyes kezdőmagasságban, megfelelő tempóban énekeljenek.
- ❖ Képesek ritmusok átvételére, visszaadására.
- ❖ Ismerjenek fel sokféle zörejt és zenei hangot, akár egymás hangját is.
- ❖ Érdeklődve, figyelmesen hallgassanak meg hosszabb éneket, hangszeren előadott dalt.
- ❖ Képességeik megfelelően fejlettek a különböző technikák gyakorlására, mint gyors, lassú tempó, halk, hangos ének.
- ❖ Csoportban, párban és egyénileg is képesek ismert tánclépések, térformák megtartására.
- ❖ Kísérni tudjanak ismert dalokat, mondókákat ritmusjátékos hangszerekkel, mint dob, cintányér, háromszög.
- ❖ Mozgásuk összerendezett, esztétikus és harmonikus.

10.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, mely a közvetett és közvetlen természeti környezetben keresztül szervesen beépül a mindennapokba. A gyermekek környezetében tapasztalt élményei a vizuális technikákon keresztül kibontakoztathatók. Pontosabb ismereteket szerez, melyet újra alkot. A gyermeki személyiség értelmi, esztétikai érzelmi képességet az alkotás öröme fejleszti.

Cél

- ❖ A képi, plasztikai kifejezőképesség fejlesztése.
- ❖ Esztétikai igényesség, érzékenység kialakítása.
- ❖ Képi gondolkodás fejlesztése.
- ❖ Tér, forma, szín képzetének gazdagítása.
- ❖ A szép iránti nyitottság, igényesség alakítása.

Az óvodai ábrázoló és alkotó tevékenység minden nap és a nap minden szakában jelen van az óvodai életünkben. Folyamatosan vizuális ingerek hatnak a gyermekekre, feladatunk az esztétikus és ingergazdag környezet megteremtése, melyben közreműködnek a gyermekek is. Az

ábrázolás eszközei és anyagai állandó, a gyermek által elérhető és bármikor elővehető helyen vannak.

Feladat

- ❖ Felkelteni az anyagokkal, eszközökkel való tevékenység vágyát.
- ❖ Sikerélményen keresztül elvezetni a gyermeket az alkotás öröméhez.
- ❖ A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- ❖ Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése, a tevékenységek differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- ❖ A kitűzött tevékenységek hatásával fejlesztjük a gyerekek énképét, segítjük testsémájuk kialakítását.
- ❖ A művészetek, népi hagyományok, nemzeti szimbólumok, esztétikus tárgyi környezet és a változatos alkotómunkákon keresztül formáljuk, alakítjuk esztétikai fogékonyságukat.
- ❖ Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A gyermek minden alkotása személyes jellegű, sok információt hordoz a gyermek belső világáról: kivetíti érzelmeit, vágyait, félelmét, örömét, utalhat élmény-és fantáziavilágára.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az ábrázolás különböző fajtái: a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka is fontos része a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A fejlesztés tartalma

- ❖ A tevékenységek a képalakítás, a plasztika és az építés köré rendelhetők.
- ❖ Megtervezzük a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit.
- ❖ Nincs tervezett téma a szándéktalan firka időszakában.
- ❖ A gyermekek napi rendszerességgel folyamatosan, szabadon választhatják a rajzolást, festés, mintázást, kézi munkát, barkácsolást.

- ❖ Fontosnak tartjuk a nyugodt hely, és megfelelő eszközök biztosítását.
- ❖ A témáinkat az adott évszaknak köré csoportosítjuk.
- ❖ Törekszünk a természetes fény kihasználására.
- ❖ A csoportszobában vagy az öltöző falán, folyosón biztosítunk helyet és lehetőséget arra, hogy elkészült munkáik mások számára is megtekinthetők legyenek.
- ❖ Teret adunk a kreatív önkifejezésre a környezet esztétikai alakítására és élmények befogadására

Szervezeti forma

- ❖ egyéni / mikro csoportos

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- ❖ Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ❖ A gyermekek tudnak örülni a saját és a közösen elkészített kompozícióknak.
- ❖ Alkotásaik részletezők, formagazdagok. Ábrázolásukban az adott tárgy, élőlény lényeges jegyeit feltűntetik, érzékeltetik az arányokat, távolságokat.
- ❖ Változatos vizuális technikákat alkalmaznak, melyek által fejlett a manuális készségük, kreativitásuk, szín és formaérzékük, térérzékelésük, fantáziájuk, ezáltal képi kifejezésük, gondolkodásuk, szép iránti fogékonyságuk, igényességük.
- ❖ Az alkotáshoz szükséges eszközök helyes használatát ismerik.
- ❖ Plasztikai munkáik egyéniék, részletesek.
- ❖ Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- ❖ Rácsodálkoznak a látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- ❖ Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról
- ❖ A gyermekek az építő jellegű tevékenységek során kreatívan használják az építő-elemeket, a csoportszoba berendezési tárgyait.
- ❖ Ismerik a térbeli és síkbeli irányokat, azok szóbeli kifejezéseit. Szókincsükben aktívan használják ezeket (jobbra, balra, fent, lent).
- ❖ Ismerik az alap és kevert színeket, megkülönböztetik a sötét és világos színárnyalatokat.
- ❖ Az általános technikákon túl ismerkedjenek meg a népművészet egyes ágaival, technikáival.
- ❖ A gyerekek nyitottá váltak az esztétikai értékek iránt.
- ❖ Megbecsülik saját és mások alkotását.
- ❖ Ismernek különböző anyagokat, pl. papír, textil, fonal, agyag, gyurma.

- ❖ Felismerhetően ábrázolnak embert, fát, házat.
- ❖ Kialakul a szándékos figyelem olyan foka, ami alkalmassá teszi őket arra, hogy egy-egy tevékenységben kellő kitartást tanúsítsanak.

10.5. Mozgás

A mozgás átszövi a gyermekek egész napját, amely nemcsak a mindennapi testnevelésben és foglalkozáson érvényesül, hanem játéktevékenységekben és a nevelési területeken is megjelenik. Töltsön be olyan szerepet, amely a gyerekekben örömforrásként jelenik meg, igazodik egyéni és életkori sajátosságokhoz.

Cél

- ❖ Mozgás megszerettetése.
- ❖ Alapvető mozgásformák fejlesztése – kúszás, mászás, járás, futás, gurulás, ugrás, dobás stb.
- ❖ Koordinációs képességek fejlesztése – egyensúlyozás, téri tájékozódás, ritmusérzék, szem-kéz-láb koordináció, oldaliság, helyzet felismerési és reagálási képesség, gyorskoordinációs képesség, stb
- ❖ Ügyesség, kitartás, állóképesség, finommotoros képességek fejlesztése, testséma fejlesztése.
- ❖ A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyerekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok az egészséges fejlődés biztosítása érdekében az erő és az állóképesség fejlődésének megalapozása.
- ❖ Értelmi képességek fejlesztése – gondolkodás, cselekvéstervezés, emlékezet, megfigyelőképesség, kreativitás stb.
- ❖ Együttműködés, szocializáció fejlesztése.
- ❖ Pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása, fejlesztése.

Feladat

- ❖ Az egészség megóvása érdekében a mozgás keretein belül fokozatosan fejlesztjük a fizikai képességeket-állóképesség, gyorsaság, ügyesség, erő.
- ❖ Megfelelő teret és eszközöket biztosítunk a mozgáshoz.
- ❖ Inger gazdag környezetet teremtve, spontán érzelmi motivációkra építve alapozzuk meg a mozgás iránti szeretetüket.
- ❖ Tevékenységbe ágyazottan, játékosan, minél több mozgástapasztalatot szerezve fejlesztjük mozgásukat, melyet kiegészít a spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységek.

- ❖ A fokozatosság elvét betartva, rendszeres foglalkozással valósítjuk meg a különböző készségek és képességek fejlődését.
- ❖ Eszköztárunkat fokozatosan bővítjük.
- ❖ Konkrét, világos értékeléssel támogatjuk pozitív énképük kialakulását, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás együttes fejlődését.
- ❖ Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásban minden gyermek számára.
- ❖ A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak biztosításával a gyermekek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, az alkalmazkodás, kooperáció képességeinek fejlődésének elősegítése.
- ❖ Az egészségmegőrzés szempontjából hangsúlyt helyezünk a prevencióra, kooperatív mozgásos játékokra, a szabad levegő kihasználására.
- ❖ Fokozzuk szellemi, koncentrációs képességüket és kitartásukat, amelyek a tanulásnál elengedhetetlenek.
- ❖ Differenciáltan támogatjuk a gyermekek szabad játékát, hogy minden gyermek saját képességeinek megfelelő mozgásos tevékenységben vehessen részt, ezzel növeljük önbi-zalmukat és a mozgáshoz való pozitív hozzáállásukat.
- ❖ Vízhez szoktatáson minden nagycsoportos korú gyermek részt vesz, mely speciális mozgásformák elsajátítására ösztönzi a gyermekeket.

A fejlesztés tartalma

Szabad mozgás

- ❖ Jól felszerelt eszközparkunk mozgásfejlesztő játékaival a tornatermekben, az óvodaudvaron, és a legtöbb tagóvodában lévő műfüves focipályán a gyermekek különböző mozgásformákkal megismerkednek.
- ❖ Minden évszakban, az időjáráshoz alkalmazkodva, a lehető legtöbb időt töltünk szabadban. A téli időszakban is kihasználjuk a természet adta lehetőségeket – szánkózás, csúszkálás, hógolyózás.
- ❖ A sokféle eszköz fantáziadús alkalmazása arra szolgál, hogy vesztibuláris, tapintásos ingerléssel javítsa az agyféltekék közötti kapcsolatot, így jobban működik a tanulási-megismerési folyamat, ezáltal megelőzhető a későbbi tanulás-és magatartási probléma.

Szervezett mozgás

Mindennapos mozgás

- ❖ Kialakítjuk a gyermekekben azt az igényt, hogy mindennap mozgásos tevékenységeket is végezzenek, melynek fő eleme a játék.
- ❖ A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.
- ❖ A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.
- ❖ Szem előtt tartjuk, hogy lehetőség szerint szabad levegőn teljen el ez a 15-20 perc. Amennyiben az időjárás nem engedi, akkor a csoportszobában nyitott ablaknál mozognak a gyerekek.
- ❖ Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
- ❖ Mindennapos mozgás során előkészítjük a kötelező testnevelés foglalkozásokat.
- ❖ A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.
- ❖ Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell.
- ❖ Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- ❖ A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Kötelező mozgás

- ❖ Mozgásos foglalkozásokat hetente egy, illetve két alkalommal mindig ugyanabban az időpontban tartunk. A nagycsoportosoknál az egyik foglalkozást a vízhez szoktatás váltja ki.

- ❖ A foglalkozások feladata és tartalma a természetes mozgások alakítására, fejlesztésére szolgál, amit a gyermekek biztonságos körülmények között gyakorolhatnak.
- ❖ A tagóvodákban működnek olyan csoportok, amelyekben a mozgásos tevékenységeket csoportbontásban valósítják meg. Legjellemzőbb azokra a csoportokra, ahol vegyes életkorú gyermekeket fogadnak.

Vízhez szoktatás

- ❖ A nagycsoportos korú gyermekek ősszel és tavasszal vesznek részt, vízhez szoktató programunkban.
- ❖ Feladatunk, a gyermekek új közeggel való megismerkedésének elősegítése, lehetőleg a vízbiztonság elérése.
- ❖ Változatos eszközökkel és játékokkal szeretnénk elérni, hogy a gyermekek örömmel és felszabadultan viselkedjenek a vízben.
- ❖ Az élményszerzésen túl sokoldalú fejlesztési lehetőség nyílik ezeken a foglalkozásokon – nagymozgások, finommozgások, térészlelés, agyi funkciók, figyelem, akarat, bizalom, önbizalom stb.

Baleset megelőzés

- ❖ A gyermekek testi adottságainak megfelelő méretű eszközök biztosítása.
- ❖ A játékok, mozgásfejlesztő eszközök folyamatos ellenőrzése, szükség szerint karbantartása.
- ❖ Balesetvédelmi oktatásban részesítjük a gyermekeket valamennyi mozgásos tevékenység megkezdése előtt.
- ❖ Kényelmes és biztonságos öltözetben vegyenek részt a gyermekek a mozgásos foglalkozásokon.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ Szívesen végeznek mozgásos tevékenységeket.
- ❖ Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé válik.
- ❖ Térben pontosan tájékozódnak, ismerik az irányokat.
- ❖ Az alapvető mozgásformákat tudatosan építik be mindennapi mozgásukba.
- ❖ A mozgásos foglalkozásokhoz szükséges eszközöket rendeltetésszerűen és önállóan használják.
- ❖ Szem- kéz koordinációjuk fejlett, összehangolják a kar izommunkáit a látottakkal.
- ❖ A finommotorikai mozgások tökéletesednek, grafomotoros képességeik kialakulnak, a kéz fogóizmai erősödnek.

- ❖ Mozgásos játékokat együttműködve, szabályok betartásával játszanak.

10.6. Külső világ tevékeny megismerése

„Az óvodapedagógus saját személyében adhat példát arra, hogyan kell élni a természet adta szépséggel és értékkel. Ha erre fogékony a gyermekeket nevelő felnőtt és ezt a fogékonyságot tudatosan igyekszik átadni a rábízott gyerekeknek, akkor van remény, hogy a természetet értékelő és védő felnőttek váljanak belőlük”

(Németh Andrásné)

Természet közeli óvodai programunk a 3-7 éves korú gyermekek érzelmi fogékonyságára, kíváncsiságára és sajátos aktivitására alapozva valósítja meg gyermekeink sokoldalú nevelését.

A gyermekekben leginkább a spontán helyzetek teremtik meg az érdeklődés, és tevékenység-vágynak azt a fokát – melyben a motiváltság állapota hozza meg az észrevétlen tanulást.

Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel, szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

Cél

Szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása a természetes és az ember által létrehozott környezettel.

- ❖ élőlények szeretete, tisztelete
- ❖ környezettudatos szemléletmód kialakítása
- ❖ lakóhelyhez kötődés, hazaszeretet megalapozása
- ❖ természeti értékek megőrzése, megóvása

Feladat

- ❖ Élmények nyújtása megfelelő idő, hely és eszközök biztosításával.
- ❖ Az ismeretek tapasztalati úton való megszerzése.
- ❖ Nyitott, gazdag érzelmvilágú, természetszerető emberré nevelés.
- ❖ Természetjárás és természetvédelem hagyományá alakítása, tapasztalatszerzések.
- ❖ Gyalogos közlekedési és utazási szabályok, viselkedési formák megismertetése.
- ❖ Ok-okozati összefüggések felismertetése, helyi adottságok kihasználása.
- ❖ Személyes példamutatás a felnőttek által.
- ❖ Olyan tapasztalatok birtokába juttatjuk a gyermekeket, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- ❖ Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- ❖ Kortárs kapcsolatokon keresztül a környezet alakítása, a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására helyezük a hangsúlyt

Szervezeti formák

- ❖ Cselekvésbe ágyazott tevékenység,
- ❖ egyéni, mikro csoportos és csoportos képességfejlesztés,
- ❖ spontán tapasztalatszerzés.

Fejlesztés tartalma

- ❖ Az évszakok köré csoportosítva tervezzük a külső világ tevékeny megismerését.
- ❖ A gyermekek az óvodai ismeretanyagot: a család, az óvodai környezet, a különböző foglalkozások, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények stb. egy sajátos hatásrendszerben szerzik meg.
- ❖ Tapasztalatok megszerzése közvetlen környezetükben, érzékszerveik bevonásával.
- ❖ Környezetünk alakítása folyamatos tevékenységet jelent a csoportszobában, az udvaron.
- ❖ Csoportszobáinkban lehetőség van természetsarok kialakítására, létrehozására, gondozására.
- ❖ Udvarainkon veteményes, illetve virágoskert kialakításába, gondozásába bevonjuk a gyermekeket, az évszakoknak megfelelően a tisztán tartásba (levélgyűjtés, hólapátolás, söprögetés).
- ❖ Séták, kirándulások alkalmával megtekintjük a kerteket, a helyi lehetőségeket kihasználva (pl. Tanösvény, Tavak, Medve Park) bővítjük gyermekeink ismereteit.

- ❖ Közlekedési és utazási szabályok megismertetése, gyakorlása, rögzítése, a közlekedési járművek (szárazföldi, vízi, légi) megfigyelése.
- ❖ A különböző világnapokra való készülődés folyamatában tudatosítjuk gyermekeinkben, hogy milyen fontos környezetük.
  - Állatok Világnapja (október 4.)
  - Víz Világnapja (március 22.)
  - Föld Napja (április 22.)
  - Környezetvédelmi Világnap (június 5.)
  - Madarak, fák napja (május 10.)
- ❖ A gyerekek a környezetvédelem tevékeny résztvevői legyenek (szelektív hulladékgyűjtés, takarékoság).
- ❖ Természeti- társadalmi környezetről szerzett ismereteiket bővítjük a csoportszobában megtalálható, illetve otthonról behozott könyvek, természeti magazinok, IKT eszközök, földgömb stb. segítségével.
- ❖ Látogatásokat szervezünk lehetőség szerint intézményekbe, ahol a felnőttek munkáját megismerhetjük, szükség szerint szülők segítségét kérve.
- ❖ Évszakonként megemlékezünk természeti, nemzeti, családi, illetve az óvoda hagyományos ünnepeiről (szüret, őszi kiállítás, március 15. május 1. augusztus 20. születés és névnap, anyák- apák-családi nap, gyermeknap, évfáró).
- ❖ Lehetőség szerint a családokkal együttműködve közös tapasztalatszerzéssel, ünnepléssel, munkával igyekszünk elérni a környezettudatos viselkedést, a környezetbarát életmódot.
- ❖ Tudatosítjuk, hogy környezetünkért mi emberek vagyunk felelősek, ha nem vigyázunk rá, tönkre is mehet.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ Megszeretik a természetet, óvják értékeit.
- ❖ Nyitottak, rácsodálkoznak, örülnek minden szépnek.
- ❖ Elsajátítják a viselkedésformákat, tudnak megfigyelni, összehasonlítani.
- ❖ Tudják szüleik nevét, lakcímüket.
- ❖ Ismerik az alapszíneket, és azok árnyalatait.
- ❖ Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- ❖ Tisztában vannak testrészeikkel, gondozásuk, védelmük szokássukká vált.
- ❖ Jól tájékozódnak közvetlen környezetükben.

- ❖ Ismernek városi nevezetességeket.
- ❖ Megkülönböztetik az évszakokat, tudják, hogyan követik egymást.
- ❖ Felismerik a napszakokat és annak jellemzőit.
- ❖ Tisztában vannak az öltözködés és az időjárás összefüggésével.
- ❖ Ismerik a háziállatokat, néhány madarat, bogarat, vadállatot, azokat élőhelyeik szerint csoportosítják.
- ❖ Ismerik a víz, a levegő, a napfény fontosságát.
- ❖ Magatartási normákat betartva viselkednek, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal

A matematikai nevelés komplex folyamat, mely áthatja a nevelés minden területét.

Cél

- ❖ A környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.
- ❖ Logikus gondolkodásra nevelés.
- ❖ Probléma felismerő – megoldó képesség fejlesztése.
- ❖ A gyerek korának, érettségének megfelelő matematikai nevelés megalapozása.

Feladat

- ❖ Érezzék át a felfedezés, tudás örömét.
- ❖ Érdeklődésüknek, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő képességeik állandó fejlesztése játékos formában.
- ❖ Megfelelő hely, idő, eszközök biztosítása (mennyiség, minőség), a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre.
- ❖ Meghatározó szerepet kapnak a megismerő funkciók: *érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés.*
- ❖ Ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, mely által alakul ítélőképessége, fejlődik tér, sík és mennyiségszemlélete.
- ❖ Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.

Szervezeti formák

- ❖ Spontán, játékos tapasztalatszerzés, irányított megfigyelések, kísérletek.
- ❖ Mikro és makro csoportos, 5-6-7 évesek gyermekek számára kötelező tevékenységek.

Témakörök

Tárgyak összehasonlítása, szétválogatása

Számfogalom megalapozása:

- ❖ halmazok összemérése
- ❖ párosítás, számlálás
- ❖ sorszámok
- ❖ mérések különböző egységekkel
- ❖ tapasztalatok a darabszám változásairól.

Tapasztalatok a geometria körében:

- ❖ építések, alkotások szabadon és másolással
- ❖ tevékenységek tükörrel
- ❖ tájékozódás a térben és síkban ábrázolt világban

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ❖ A gondolkodási műveletek alkalmazása.
- ❖ Logikus gondolkodás, ok-okozati összefüggések.
- ❖ Kialakult szabálytudatuk, mintakövetésük.
- ❖ Jól tájékozódnak térben és síkban, kialakult oldaliságuk.
- ❖ Halmazokat alkotnak, megadott és egyénileg alkotott szabályok alapján.
- ❖ Tudnak számolni és tárgyakat megszámlálni legalább 10-es számkörben, egyesíteni.
- ❖ Összehasonlítanak mennyiség, nagyság, szín és forma szerint.
- ❖ Értik és követik a helyet, irányokat kifejező névutókat.

Kialakult téri tájékozódó képességük, reális ítéloképességük, feladat és problémamegoldó képességük.

11. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

- ❖ Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.
- ❖ A pedagógiai programunk által közvetlen, egyedi kapcsolat alakul ki a nevelőtestületen belül, valamint a nevelőmunkát közvetlenül segítő kollégák között. Programunk szellemisége jó lehetőséget ad az óvoda és a családok közötti szorosabb kapcsolat kialakítására.

- ❖ A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítására tagóvodánként is nagy hangsúlyt fektetünk.
- ❖ A nyitottságra, az együttműködésre, a kölcsönös reális elvárásokra támaszkodva mélyítjük a családokkal való kapcsolatot.
- ❖ Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot, kerülve a gyermekek stresszt kiváltó helyzeteket.

A kapcsolattartás formái

Szülői értekezletek

- Tájékoztató jellegű, évnyitói szülői értekező. Az új szülők ismereteket szereznek az óvoda környezetéről, az óvoda dolgozóiról. Megismerkednek az óvoda szokásrendjével, nevelési céljaival.
- Csoportos szülői értekezők. Egy nevelési évben három szülői értekezőt tartunk, amelyek témáját meghatározza az adott időszak, az aktuális feladatok. A csoportvezető óvónők szükség szerint hívnak meg szakembereket.

Családlátogatás

- A család és az óvoda bensőséges kapcsolatának elindításához szükséges kapcsolattartási forma. Kialakulhat egy bizalmas kapcsolat, amelyben őszintén megnyílnak a szülők. Szükség szerint ez a látogatás megismételhető.

Fogadóóra

- Fogadóórát kezdeményezheti a szülő, illetve az óvónő. Ezen megbeszélés során a pedagógus tájékoztatást adhat a gyermek egyéni fejlődéséről, fejlesztéséről, tapasztalatokról.
- Fontos az elfogadó, megértő gondolkodás, bizalomkeltő, nyílt őszinte beszéd.

SZMK

- A szülők közösségét összefogó, képviselő szervezet. Jelentős szerepe van az óvoda és a családok kapcsolattartó rendszerében.
- Azok a szülők, akik erre a tevékenységre vállalkoznak, maguknak érzik az óvodát, és aktívan segítenek a gyermekek javára.
- Minden tagóvodában működik a helyi SZMK, melyek az adott óvoda szüleinek képviselőjét látja el.
- Az SZMK tagoknak az intézményvezető évente tart tájékoztató ülést.

Közös kirándulások

- A csoportvezető óvónők és a szülők közös megegyezése szerint szervezhetőek olyan kirándulások, melyeken a szülők is részt vesznek.

Munkadélutánok

- Jeles napok előtt a szülők részesei lehetnek az ünnepi előkészületeknek, megismerhetik az ünnephez kapcsolódó szokások tartalmát.
- Több tagóvodában is megrendezik, főleg télen vagy tavasszal.

Társadalmi munka

- Tagóvodánként változó a célkitűzés, a szervezés és a végrehajtás.
- Az óvoda környezetének szépítése, tereprendezés, fa ültetés, kerítés festés stb. Az adott óvoda nevelőtestülete és az SZMK közös megegyezésén alapul a munka szervezése.

Jótekonysági bálók, családi napok

- A jótekonysági bálók lehetőséget adnak a szülők és a nevelők kulturált kapcsolódásához. A szülők és nevelők közös előkészületén alapul, melyben meghatározzák a bál bevételének felhasználását is.
- A családi napokon a nevelők az egész családot várják, egy élményekben dús, közös délelőttre. Egyre több tagóvoda csatlakozik ehhez a mozgalomhoz. Jó lehetőség nyílik arra, hogy a nevelők és a családok között még szorosabb kapcsolat alakuljon ki.

Ünnepek, rendezvények

- Minden tagóvoda a saját arculatát és éves tervét figyelembe véve alakítja ki a hagyományokat, szokásokat.
- Anyák napja, apák napja, évzárók, családi nap. Ezeken kívül a hagyományos ünnepeken túl a természeti ünnepek is előtérbe kerülnek.

Az együttműködés várható eredménye

- ❖ A gyermekek egészséges személyiségfejlődéséhez szükséges együttműködési formák kialakulnak, fejlődnek.
- ❖ Az óvoda és a szülő azonos cél elérése érdekében összefogva biztosítja a gyermekek optimális fejlődéséhez szükséges környezetet.
- ❖ Az óvoda figyel arra, hogy gyermekéről a szülő mindig pontos, naprakész információt kapjon.

Az intézményen belüli kapcsolattartás

- ❖ A nevelőtestület együttműködését segítik a tagóvodák közötti kapcsolattartás, mely többnyire a tagóvoda-igazgatók és az igazgató feladata.
- ❖ A nevelőtestületi értekezletek, a szakmai napok, team munkák, munkaközösségek kövacsolják össze a hat tagóvoda dolgozóit.
- ❖ Folyamatos fejlődésre törekszünk, melyet a mindig megújuló munkaközösséges támasztanak alá. Dolgozóink nyitottak az innovációra.
- ❖ Feladatmegosztásnál figyelembe vesszük az óvodapedagógusok egyéni adottságait, teherbírását, érdeklődését. Így elvárhatjuk a precíz, jókedvvel végzett, előrelátó munkát.
- ❖ Csoportbeosztásnál a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk a pedagógus párokat, illetve a hozzájuk tartozó segítőköt.
- ❖ A tagóvodák és a csoportok minden év végén értékelik munkájukat. Ehhez mérten tervezik meg a következő év munkáját, beleszőve a fejlesztési lehetőségeket.
- ❖ A tagintézmények saját dolgozói közösségüket összejövetelekkel, színházlátogatással mélyítik. Az óvoda évente egyszer tantestületi kirándulást szervez.

Az intézményen kívüli kapcsolattartás

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Család

- ❖ Az óvodai nevelés a családdal együtt biztosítja a gyermekek fejlődését. Ennek feltétele a családdal való szoros együttműködés.
- ❖ Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőtellel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot, kerülve a gyermekek stresszt kiváltó helyzetét.

Bölcsőde

- ❖ A bölcsőde vezetője és az óvoda igazgatója állandó kapcsolatot tartanak. A tagóvoda-igazgatók a rájuk nézve fontos eseményekről tájékoztatást kapnak – beiratkozás, programok.
- ❖ Városunkban több bölcsőde működik, így minden évben egyre több olyan gyermek felvételére kell számítani, akik ezekből az intézményekből érkeznek. A férőhelyek számítása végett a beiratkozásnál fokozott figyelem és kapcsolattartás van.

Iskolák

- ❖ Elsőrendű feladatnak tekintjük, hogy az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentes legyen a gyermekek számára. Ehhez fontos az együttműködés az iskolákkal.
- ❖ Városunkban megtalálható önkormányzati iskola, egyházi iskola, alternatív iskolák. Mindegyik iskolatípussal megfelelő a kommunikáció.
- ❖ Lehetőséget biztosítunk az iskoláknak a beiratkozás előtti bemutatkozásra, hogy a szülők jobban megismerhessék programjukat.
- ❖ Az SNI-s gyermekek szüleinek tájékoztatást adunk az iskolaválasztás lehetőségeiről.
- ❖ Intézmény látogatások alkalmával ismereteket kapunk és nyújtunk, ami segíti munkánk összehangolódását. A gyermekek nagy örömmel fogadják, amikor még óvodásként beülhetnek az iskolapadba.

Zeneiskola

- ❖ A zeneiskolás növendékek hangverseny keretein belül ismerhetik meg az óvodás korú gyermekeket a hangszerekkel és a komolyzenével.
- ❖ A nagycsoportos gyermekek közül többen tanulnak hangszeren játszani.

Egyéb kapcsolatok

Fenntartó

- ❖ Az intézmény igazgatója napi kapcsolatban van a Városi Önkormányzat dolgozóival, mely elősegíti a zökkenőmentes működést.
- ❖ A kapcsolattartás formái a megbeszélések, beszámolók, folyamatos tájékoztatások.

Közművelődési intézmények

- ❖ A Váci Mihály Művelődési Központ ad teret több programunknak. Két tagóvoda rendszeresen ott tartja a farsangját, évzáróját. A gyermekek a nevelési év során több alkalommal tekinthetnek meg meseelőadásokat.
- ❖ A könyvtárral minden tagóvoda kapcsolatban van. A nagycsoportos gyermekek többször is ellátogatnak a könyvtárba, ahol megismerkedhetnek a könyvtár jelentőségével, képet kapnak a könyvek használatáról.

Egyházak

- ❖ Óvodánk minden egyházzal tartja a kapcsolatot. Különböző események, hagyományos ünnepek által ismertetjük meg a gyerekekkel városunk templomait, szokásait. Orgona hangversenyek, búcsú, karácsonyi betlehemezés.

Szociális intézmények

- ❖ Folyamatos a kapcsolattartásunk a helyi szociális otthonok lakóival. Városunkban három ilyen otthon működik.

- ❖ Több tagóvoda tesz rendszeres látogatást ezekben az intézményekben a gyermekekkel.
- ❖ Kölcsonösen igyekszünk egy kis szeretetet, örömet, szépet belopni egymás életébe. Erre idősenek, gyermeknek egyaránt szüksége van.

Egészségügyi intézmények

- ❖ Gyermekorvosok: óvodánk gyermekorvosa évenként egyszer általános vizsgálatot végez a gyermekeken. Ezekhez a vizsgálatokhoz a szülő beleegyező nyilatkozatára is szükség van.
- ❖ Védőnők: szükség szerint ellenőrző vizsgálatot tartanak. Óvónői felkérésre előadásokat tartanak, szülői értekezleteken válaszokat adnak aktuális kérdésekre.

Szakszolgálat

- ❖ A szakszolgálat szakembereinek segítségével folyamatosan biztosítjuk a gyermekek fejlesztését, a problémák korai kiszűrését, megszüntetését.
- ❖ Az SNI-s gyermekek (beszédfogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos, BTMN, testi érzékszervi fogyatékos, autista) ellátása, gondozása folyamatos.
- ❖ A fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység, a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja csoportos, kiscsoportos, vagy egyéni formában.
- ❖ Az SNI gyermek vizsgálata alapján (1.sz. Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság, Bp. Beszédvizsgáló Országos Bizottsága Bp.) rögzített szakvéleményben meghatározott fejlesztési terület szakemberét, illetve a fejlesztésre fordítandó óraszámot óvodánk biztosítja abban az esetben, ha a szakvélemény tartalmazza, hogy a gyermek a többi gyermekkel együtt részt vehet az óvodai nevelésben. Minden esetben a fejlesztés tartalmáról, folyamatosságáról fejlesztési naplót készít a szakember.
- ❖ Logopédiai szűrés: beszédindítás, beszédhibák javítása, nyelvi kommunikációs zavarok javítása, dyslexia veszélyeztetettség megállapítása, terápiája
- ❖ Iskolaérettségi vizsgálat: ősszel, tavasszal.
- ❖ A fejlesztésben résztvevők: logopédus, fejlesztőpedagógus, mozgásfejlesztő konduktor, szükség szerint, fogyatékoságnak megfelelő speciális szakember
- ❖ Minden tagóvodában biztosított a hely, az idő és az eszköz ezekhez a foglalkozásokhoz.
- ❖ Lehetőséget biztosítunk a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítására, az óvoda külföldi magyar óvodákkal való kapcsolatépítésére és lehetőségei szerinti szakmai kapcsolat tartására.

12. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI

12.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Óvodánk gyermekvédelmi rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény és a családok védelméről szóló 2011.évi CCXI. törvény alapján működtetjük, ezért kiemelten fontosnak tartjuk a jelzőrendszer hatékony működését.

Cél

- ❖ A gyermekek egészséges, harmonikus személyiségfejlődéséhez szükséges feltételek biztosítása.
- ❖ Preventív tevékenység: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésére, a veszélyeztetettség tényezőinek megszüntetésére.

Feladat

- ❖ A veszélyeztetett, halmozottan hátrányos és hátrányos gyerekek kiszűrése.
- ❖ A gyermekek számára biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- ❖ Szülők tájékoztatása jogaikról, kötelességeikről.
- ❖ Tagóvodákon belül szociális tevékenységek megszervezése. (Pl: élelmiszerek, ruhák stb. gyűjtése az esetleges rászorulóknak.)
- ❖ Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- ❖ Kapcsolattartás a hivatalos szervekkel.

Alapelveink

- ❖ A gyermek nevelése a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés ennek kiegészítésére szolgál.
- ❖ Fontosnak tartjuk a közösség kohéziós erejét, ennek érdekében nyílt ünnepeken, jeles napokon, különböző rendezvényeken próbáljuk szorosabbra fűzni a családokkal a kapcsolatot.
- ❖ A tagóvodákon belül olyan bizalommal teli légkört alakítunk ki, melyben a szülők bátran elmondhatják problémáikat.
- ❖ Szem előtt tartjuk a gyerekekre és családokra vonatkozó titoktartási kötelezettséget.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Elősegíti az óvodába kerülő gyerekek beilleszkedését a csoportba, ennek érdekében már az óvodába lépés előtt családlátogatást végez, anamnézist készít.
- ❖ Figyelemmel kíséri a csoportjába járó gyerekeket: milyen az egészségük, öltözkük, ápoltságuk, viselkedésük, beszédkultúrájuk, megfelelően tápláltak-e, társas kapcsolataik játék során. Fejlődésüket nyomon követi, rögzíti.
- ❖ A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket kiszűri, segíti.
- ❖ A felmerülő problémákat jelzi a megfelelő személynek.
- ❖ A gyermekek és a szülők körében segíti a „másság” elfogadását.
- ❖ Jó kapcsolatot alakít ki a szülőkkel, szükség szerint családot látogat, fogadóórát tart.
- ❖ Felismeri a „tehetségcsírákat”, elősegíti kibontakozásukat.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- ❖ Feltérképezi, nyilvántartást készít a nagycsaládosokról, veszélyeztetett, halmozottan hátrányos, hátrányos, BTMN, SNI, ADHD gyerekekről.
- ❖ Segítséget nyújt a szülőknek és az óvodapedagógusoknak az erőforrások fellelésében.
- ❖ A hátrányos helyzetű családok megsegítésére karitatív tevékenységet szervez.
  - ❖ Indokolt esetben családlátogatáson vesz részt a gyermek óvodapedagógusával közösen, kapcsolatot tart a Veresegyházi Kistérség ESÉLY Szociális Alapellátási Központtal, a Pest Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Gödöllői Tagintézményének Veresegyházi Telephelyével és a Pest Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi Osztállyal.
- ❖ Szükség esetén pszichológusi segítséget kér.
- ❖ Koordinálja a szociális és pedagógiai munkát.
- ❖ Figyelemmel kíséri az 5 éves korú gyermekek rendszeres óvodába járását, ha szükséges intézkedik a hiányzások megszüntetésének tekintetében.
- ❖ Gyermekvédelmi tevékenységéről folyamatosan tájékoztatja az igazgatót és tagóvodai igazgatóját.
- ❖ Szükség esetén környezettanulmányt készít, esetkonferencián vesz részt.
- ❖ Tájékoztatja a tanítókat az iskolába menő veszélyeztetett környezetben élő gyermekekről.
- ❖ Folyamatosan kapcsolatban van a csoportos óvodapedagógusokkal.

Az igazgató gyermekvédelmi feladatai

- ❖ Kiemelt feladata a gyermekek érdekeinek érvényesítése.
- ❖ Az eredményes nevelőmunka érdekében megteremti az egészséges, biztonságos környezetet, figyelme kiterjed a balesetek megelőzésére.
- ❖ Megszervezi a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatát.
- ❖ Nyomon követi a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait.
- ❖ Tagja a települési észlelő- és jelzőrendszernek, melynek esetmegbeszélésein rész vesz.
- ❖ A folyamatosan szigorodó gyermekvédelmi törvény értelmében a gyermek veszélyeztetettsége esetén jelzési kötelezettsége van, melyet írásban kell megtennie.
- ❖ Folyamatos kapcsolatot tart a gyermekvédelmi felelősökkel és a hivatalos szervekkel.
- ❖ A tagintézményekben a szülők által jól látható helyen közzé teszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények nevét, címét és telefonszámát.

A nyilvántartásba vétel szempontjai

Minden nevelési év elején az óvodapedagógusok nyilvántartást készítenek a csoportjukba járó gyerekekről: nagycsaládosok, veszélyeztetett, halmozottan hátrányos, hátrányos, BTMN, SNI, ADHD gyerekekről.

Fontos szempontok a gyermek testi, lelki fejlődését veszélyeztető tényezők feltárásához

- ❖ A gyermek testi, lelki, szellemi fejlődésének elmaradása.
- ❖ Család összetétele.
- ❖ Szociális körülmények.
- ❖ Elhanyagoló bánásmód, bántalmazás.
- ❖ A gyermek vagy a szülő egészségi állapotából adódó hátrányok.

Kapcsolattartás hivatalos szervekkel

Legfontosabb a prevenció, de a már meglévő problémák javítására, megszüntetésére a következő társszervekkel tartunk kapcsolatot:

- ❖ Veresegyház Kistérség ESÉLY Szociális Alapellátási Központ
- ❖ Pest Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Gödöllői Tagintézményének Veresegyházi Telephelye
- ❖ Pest Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi Osztállyal
- ❖ orvos, védőnő
- ❖ Meseliget Városi Önkormányzati Bölcsőde
- ❖ Iskola gyermekvédelmi felelőse
- ❖ Polgármesteri Hivatal köznevelésért felelős igazgatási ügyintézője

❖ Rendőrség

A hatékony együttműködés érdekében minden esetben kérjük a társszervektől a visszajelzést. A konstruktív együttműködés következtében a fellelhető problémákat kezeljük, javítjuk, lehetőség szerint megszüntetjük, melynek következtében érvényesülhetnek az alapvető gyermeki jogok.

12.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

Intézményünkben vállaljuk a Sajátos Nevelési Igényű (SNI), BTMN-s, hátrányos helyzetű/halmozottan hátrányos helyzetű és tehetséges gyermeknek az integrációját.

SNI fogalma

„Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján:

- ❖ *mozgásszervi,*
- ❖ *érzékszervi,*
- ❖ *értelmi-, vagy beszéd fogyatékos*
- ❖ *több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,*
- ❖ *autizmus spektrum zavarral vagy*
- ❖ *egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.*”

BTMN fogalma

„Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül SNI-snek. „

Cél

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése a többi óvodással együtt azonos óvodai csoportban, a programban meghatározott elvek és célok szerint, biztosítva részükre a speciális fejlesztés lehetőségét.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akaraterejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- ❖ A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.

- ❖ Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez.
- ❖ Interperszonális kapcsolatok alakítása.

Feladat

- ❖ Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését.
- ❖ A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő.
- ❖ Olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények figyelembevétele, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
- ❖ Mindezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése.
- ❖ Fejlesztő tevékenységek megszervezése (mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismerő folyamatok kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása.)

Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

„Az autizmus a szociális, kognitív és kommunikációs készségek fejlődésének minőségi zavara, amely a személyiségfejlődésnek egészét átható, úgynevezett pervazív zavar.”

Cél

- ❖ A szocializációs készségek fejlesztése.
- ❖ A kommunikációs készségek fejlesztése.

Feladat

- ❖ Tárgyi, személyi állandóság biztosítása.
- ❖ Megfelelő idő biztosítása a tevékenységek végzésre.
- ❖ Viselkedési szabályok, helyes viselkedési minták, énkép, önismeret, érzelmek kifejezése, önkontroll tanítása.
- ❖ A kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozás zavarral) küzdő gyermek

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.
- ❖ Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat.
- ❖ Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- ❖ Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Cél

- ❖ Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése
- ❖ A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése
- ❖ Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása

Feladat

- ❖ A szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok korrekciója és kompenzálása szakmai módszerek alkalmazásával.
- ❖ A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik).
- ❖ A teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.
- ❖ Megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.
- ❖ Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozása, komplex kezelése biztosítása a gyermek fejlődése érdekében a megfelelő szakember bevonásával.
- ❖ A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése
- ❖ A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.

Az integrált nevelés feltételei

- ❖ Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény alapító okiratában.
- ❖ A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel.

Értelmi elmaradás, részképesség zavar, esetében- Pest Megyei pedagógiai Szakszolgálat Budapesti Tagintézménye, 1. sz. Szakértői Bizottság- Budapest

Beszéd fogyatékoság esetében- *Beszédvizsgáló Országos Szakértői Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ – Budapest*

Mozgásfogyatékoság esetében- *Mozgásvizsgáló Országos Rehabilitációs és Szakértői Bizottság – Budapest)*

- ❖ Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása történjen meg.
- ❖ Csoporton belül a sérült gyermekek más-más fogyatékosági csoportba kell, hogy tartozzanak.

„Az értelmi, illetve érzékszervi sérüléssel élő gyermekek sikeres óvodai integrációja nem a sérülés súlyosságától függ, hanem a befogadó közösség tagjainak elfogadó magatartásától, támogató odafordulásától, a megfelelően megválasztott pedagógiai módszerektől, a szülők teljes körű bevonásától, valamint a tárgyi környezet átgondolt kiválasztásától, strukturálásától.”

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Minden gyermeknél egyénre szabott, előre nem tervezhető, a fejlődés ütemétől függ.

Az iskolába lépés feltételét minden SNI-s gyermek esetében az illetékes Szakértői Bizottság véleménye állapítja meg.

Hátrányos helyzet/ halmozottan hátrányos helyzet fogalma

*„**Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló:** az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította;*

E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.”

Cél

- ❖ Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.
- ❖ Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- ❖ A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembevételével.
- ❖ Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

Feladat

- ❖ A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítani intézményi- és csoport szinten a szegregációmentességet.
- ❖ Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.

Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.

Személyi feltételek

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben

- ❖ óvodapedagógus,
- ❖ gyógypedagógus
- ❖ logopédus
- ❖ dajka

Fontos, hogy legyenek **speciális végzettségű óvodapedagógusok** is az intézményben, akik kiegészítik a speciális szakemberek munkáját. Ilyen végzettségű óvodapedagógusaink:

- ❖ mozgásfejlesztő óvodapedagógus,
- ❖ gyógytestnevelő,
- ❖ fejlesztőpedagógus

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik:

- ❖ nagyméretű tükör
- ❖ egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör
- ❖ vizuális tábla
- ❖ mozgásfejlesztést segítő eszközök
- ❖ finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

Az integrált nevelés során elvárt eredmény

- ❖ Az integrált nevelés eredményeként a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre
- ❖ Olyan szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a „másság” elfogadását, tolerálását.

Kiemelten tehetséges gyermek nevelése

Tehetség fogalma

„Tehetségesnek azok tekinthetők, akik kiváló adottságaik alapján magas szintű teljesítményre képesek az élet bármely tevékenységi területén.”

- ❖ Az óvodás gyermekek vonatkozásában *tehetségekről* beszélhetünk.
- ❖ Az óvodás korú gyermekek esetében a személyiség megismerésének alapvető eszköze a megfigyelés, annak mindkét típusa, a mindennapi tevékenységek során történő spontán, és az egy adott szempont alapján történő célzott, szervezett megfigyelés.
- ❖ Intézményünkben jelenleg nem folyik kiemelt tehetséggondozás.

Cél

- ❖ A megfigyelés alapján optimális fejlesztése, önmagukhoz mérten tehetségük kibontása.

Feladat

- ❖ Támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetségigéretnek minél korábban felfedezhető, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosított.
- ❖ Felismerés esetén a szülők tájékoztatása, és az óvodán kívüli alternatív lehetőségek ismertetése számukra

13. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet rögzíti, hogy az óvodákat, ezzel együtt az óvodásokat is értékelni és mérni kell.

Az óvodáskor (a 3-6-7 éves időszak) a gyermek pszichikus funkcióinak fejlődése szempontjából szenzitív periódusnak tekinthető.

A szülők, az óvoda, az óvodapedagógusok felelőssége ezeknek a zavaroknak, elmaradásoknak a legkorábbi azonosítása, tudatos, hatékony fejlesztése, a megelőzése, elsődleges prevenció.

A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentáció a 2024/2025-ös nevelési évtől az oviKréta rendszerben található, mely központilag olyan megfigyelési szempontokat tartalmaz, amelyek segítik a fejlődés várható jellemzőinek feltárását: testi fejlettség, zenei képességek,

egészségi állapot, mozgásfejlődés érzelmi-szociális fejlődés, értelmi fejlődés, verselés - mesélés, vizuális képességek, az ábrázolás fejlődése, általános tájékozottsága, a beszéd fejlődése, munka jellegű tevékenységekhez való viszonya.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltés kori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermekek fejlődését nyomon követő kötelező dokumentum összhangban van az Óvodai Nevelés Országos Alaprogramjával, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelettel. a gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- ❖ a gyermek fejlettségi szintjét,
- ❖ a fejlődés ütemét,
- ❖ a differenciált nevelés irányát,
- ❖ a gyermek anamnéziséét, a fejlődési mutatókat,
- ❖ egyéb megfigyeléseket,
- ❖ a fejlődést segítő megállapításokat, intézkedéseket,
- ❖ az elért eredményt. (lásd. mellékletben 2)

Amennyiben szakértői vizsgálatra is sor került, akkor annak megállapításait, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatát, a felülvizsgálat megállapításait, és a szülői tájékoztatás feljegyzéseit.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése a törvényi szabályozásoknak megfelelően írásos formában, táblázatosan, évi két alkalommal történik az oviKréta rendszerben. Az első bejegyzés február hónapig kerül rögzítésre, a második bejegyzés május végéig. A megfigyelésekről a szülőket tájékoztatjuk, akik aláírásukkal igazolják, hogy megkapták a megfelelő tájékoztatást, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatban.

Az egyes megfigyelési területhez 5-5 szempont tartozik:

1 – kialakulóban

2 - alapszinten van

3 - átlag közeli szinten

4 - átlag feletti szinten

5 – kimagaslóan tehetséges,

amely által a megfigyelésre épülő mérés regisztrálható és százalékosan kiszámítható. A számok felhasználásával nyomon tudjuk követni a gyermekek fejlődését önmagukhoz képest, a különböző területeken.

Az évi két bejegyzés lényege, - illetve az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig - hogy a megfigyelés során nem csak magát az eredményt írjuk le, hanem értékítéletet mondunk az adott gyermek aktuális fejlettségi szintjéről és fejlődéséről.

14. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvodába lépés feltételei

- ❖ Intézményeinkbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes tanügy igazgatási feladatnak megfelelően végezzük.

Szempontunk, hogy a gyermek betöltse harmadik életévét, és a következő fejlődési mutatókat vesszük figyelembe

- a) szobatisztaság,
- b) önálló mozgáskészség,
- c) tudja kifejezni magát érthetően,
- d) bizonyos dolgokban legyen önálló,
- e) lelkileg legyen érett az elválásra,

Az iskolába lépés feltételei, az óvoda sikerkritériuma (A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére, illetve az alapprogram gyermekkép részében megfogalmazott elvárásokra épül óvodánk sikerkritériuma).

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek testi-lelki-szociális-értelmi érettsége, mely egyéni eltéréseket mutat. Ennek stabilizálása vezet a sikeres iskolai élet megkezdéséhez, ezekhez kapcsoljuk a mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

- ❖ Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- ❖ Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes
- ❖ Általános, jó erőnlét jellemzi
- ❖ Egyértelműen felismerhető a gyermek jobb, illetve balkezessége
- ❖ Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb
- ❖ Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika.

A lelkiileg, értelmileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

- ❖ A gyermek már várja az iskolát, ami bizonyos fokig a játékaiban is megjelenik. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
- ❖ Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (téri észlelés fejlettsége, a vizuális és az akusztikus differenciálás, a téri tájékozottság, a térbeli mozgásfejlettség, a testséma kialakulása.)
- ❖ Az önkéntelen, közvetlen és szándékos emlékezeti bevésés és felidézés.
- ❖ A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás, mennyiségfogalma, kialakulóban van.
- ❖ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- ❖ Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- ❖ Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- ❖ A rábízott feladatokat elvégzi, tevékenységeit nem hagyja félbe.
- ❖ Képes tartósan (10-15 percig) lekötni magát rajzolással, színezéssel.
- ❖ Szükséges képességek:

Szem, kéz, láb, füldominancia
Jó térérzékelés
Téirányok felismerése térben és síkban
Reprodukáló képesség térben és síkban
Soralkotás, sorritmus folytatása
Iránykövetés képessége
Biztos alak - háttér megkülönböztetés
Alak-, forma-, szín- és nagyságállandóság (konstanciák felismerése)
Azonosság – különbözőség felismerése
Auditív megkülönböztetés
Analizáló—szintetizáló képesség
Problémamegoldó gondolkodás
Feladattudat, kudarctűrő képesség

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

- ❖ Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- ❖ Egyre
- ❖ több szabályhoz tud alkalmazkodni, kitartó.
- ❖ Késleltetni tudja szükségletei kielégítését, önálló.

Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg.

15. A TAGÓVODÁK ARCULATAI

I. SZÁMÚ TAGÓVODA – ZÖLD ÓVODA

Környezettudatos, természet közeli nevelési program

Küldetésnyilatkozat

Óvodai nevelésünk legfontosabb alapelvei:

- a természet közelség,
- élet közelség,
- tevékenység központúság.

A természet minden megismerni való közül a legközelebb áll az emberhez, megfelelő alapot és feltételeket teremt a fejlődéshez. A nevelés alapvető eszköze, módszere. Változatos lehetőségeket biztosít a játékhoz, munkához, tanuláshoz és alkotáshoz. A természet köré szervezett óvodai élet lehetővé teszi azoknak a szokásoknak, értékrendeknek a kialakulását, melyek elősegítik a környezettel való harmonikus kapcsolatot.

Küldetésünk, hogy a gyerekek először a közvetlen környezetükről szerezzenek tapasztalatokat, élményeket. A későbbiekben ez a kör egyre tágul. A gyermekek fejlődésük során olyan dolgok iránt is érdeklődővé válnak, melyekről még nincsenek saját tapasztalataik. Figyelembe vesszük a gyermekek ötleteit, hozott témáit, melyeket beépítünk a tudatos tervező munkákba, ez elősegíti, hogy mindig olyan témán keresztül fejleszthessünk, ami iránt érdeklődnek, ténylegesen kíváncsiak, hiszen ez a pedagógiai munkánk legfőbb motivációja. A környezettudatosság fejlesztési eszköze óvodánkban a környezeti nevelés. A kisgyermek érzelmein keresztül éli meg a világot, óvodai környezeti nevelésünk ezért érzelem orientált kell legyen. Feladataink megvalósítása során mindig építünk a családra, a szülők segítő támogatására, hiszen a természetvédő, természetszerető ember személyiség jegyeinek kialakulása már a családban elkezdődik.

Óvodánkban hagyományt teremtettünk azzal, hogy a búcsúzó nagycsoportosok a környezettudatos nevelés jegyében fát, cserjét ültetnek az óvoda területére.

Zöld óvoda dolgozói

Óvodánk bemutatása

Városunkban a Kéz a Kézben Óvoda 1 központi és 5 különálló tagintézményben 39 csoporttal, Önkormányzati fenntartásban működik. A mi tagintézményünk az 1.sz. tagóvoda (Veregyház 2112, Béke utca 31-33) 1948-ban egy csoporttal kezdte meg működését. Óvodánk a város központi részén helyezkedik el. Ma már a gyerekek nevelése négy részben osztott csoportban folyik. Az Óvodai gyermeklétszám a városba települő kisgyermekes családok miatt folyamatosan nő. Tagóvodánk a szülők számára könnyen megközelíthető mind autóbusszal, mind vonattal, valamint gyalogosan is. Sokan hordják személyautóval gyermeküket, számukra az óvoda előtti parkoló ugyan nem túl nagy, de mindig zökkenőmentesen zajlik a gyermekek érkezése, és távozása. Óvodánkat igyekszünk vonzóvá tenni a szülők számára, kiegyensúlyozott magas színvonalú munka végzésével, közös programok szervezésével (pl: szüreti multság, adventi kézműves foglalkozások, farsang, Föld napi rendezvény, családi nap, kirándulások... stb) ahol a szülők betekintést nyerhetnek az óvodánk életébe, pedagógiai munkánkba. Ezzel is elősegítve a jelenlegi és jövőbeli kihasználtságunk növelését.

Személyi feltételek:

A törvényben előírt létszámnak megfelelően tagóvodánkban 15 dolgozót foglalkoztatunk. Ebből 8 fő óvodapedagógus látja el a gyermekek nevelését, gondozását. Munkájukat 1 fő pedagógiai asszisztens, 5 fő dajka és 1 karbantartó segíti. A pedagógus párok kialakításánál figyelembe vettük, hogy új kolléganő tapasztalt, több éves szakmai tudással rendelkező kolléga mellé kerüljön. Nevelőtestületünk minden tagja felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Munkánk eredményessége érdekében törekszünk a szakmai tájékozottságra a sajátos pedagógiai képességek birtoklásának igényére.

Tárgyi és Környezeti feltételek:

Óvodánk néhány éve nagyobb horderejű felújításon esett át, így kívülről és belülről is esztétikus, a kor igényeinek megfelelő. Az óvoda udvara nagy (1200m²) így helyet biztosít a négy korcsoportnyi gyermek mozgásigényének kielégítéséhez. Az udvari játékokat folyamatosan újítjuk és bővítjük, az EU követelményeknek megfelelően: 2015-ben napvitorlák kiépítésével biztosítottuk az árnyékolást a nyári melegben, ezt 2024-ben felújítottuk, kicseréltük. 2017. tavaszán komplex játszórészt alakítottunk ki két fa köré épített kilátó összekötésével. Új fészek hinta is felállításra került. Folyamatosan bővítjük udvarunkon az ütéscsillapító gumiszőnyeg burkolatot is. Udvarunk védett részében veteményest, magas ágyásokat telepítettünk egy asztalos apuka segítségével, melyben a gyerekekkel zöldségeket, palántákat gondozunk. Anyagi

fedezetet ezekhez a fejlesztésekhez pályázatok elnyerésével, alapítványunk és a szülői munkaközösség támogatásával szereztünk. Óvodánk előtti kertrészen 2019-ben taktilis ösvényt alakítottunk ki, a gyermekek mozgásának és idegrendszeri érzésének elősegítésére. A pormentesítés érdekében 2022-ben 100 m² gyepszőnyeget telepítettünk. Új játékokkal gazdagítottuk udvarunkat: láncos híd, libikóka, egyensúlyzó lépegető és rugós játékok kerültek kivitelezésre. Az elhasználódott játékeszközöket folyamatosan karbantartjuk, szükség esetén cseréljük.

A csoportszobáink esztétikusan berendezettek, barátságosak, fejlesztő játékokkal jól felszerelt. Minden csoportunk galériás résszel is rendelkezik alapítványi forrásból, megnövelve ezzel a hasznos játékterületet gyermekeink számára. Óvodánk tornateremmel is rendelkezik, mely biztosítja a gyermekek mozgásfejlesztését és ünnepeink színteréül is szolgál. A gyermekek számára két nagy mosdóhelység biztosított, melyet 2016-ban korszerűsítettünk, új zuhanyzórészt alakítottunk ki. A dolgozók részére személyi öltöző, mosdó, zuhanyzó is rendelkezésre áll. A szülők egyéni fogadására tájékoztatására alkalmas kisebb és nagyobb helységgel (iroda, nevelői szoba) is rendelkezünk. Az épületben található még logopédiai fejlesztést biztosító helyiség, melegítő konyha, tisztítószer raktár, tároló, mosókonyha és kazánház is.

Óvodánk célja és feladata:

Célunk:

- a környezeti problémák iránti érzékenység felkeltése, a tudatosság formálása,
- a környezetre figyelő, igényes, tudatos, természetszerető, környezeti jelenségekre fogékony gyermekek nevelése,
- a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív attitűd és helyes értékrendszer alakítása.

Feladatunk:

- az élő és élettelen környezet helyi sajátosságainak bemutatása, megismerése, sokrétű tapasztalatszerzés biztosítása,
- olyan viselkedési formák, szokások, szokásrendszerek megalapozása, amelyek szükségesek az ember által épített és a természetes környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a környezettudatos életvitel kialakításához,
- változatos mozgástevékenységek biztosítása az egészség megóvása érdekében,
- természet-, és társadalomismereti tapasztalatszerzés biztosítása,
- pozitív viszony kialakítása a matematikához,
- a Zöld jeles napok kiemelt módon történő feldolgozása.

A családokkal való szoros együttműködés elősegíti a feladatok megvalósítását. A családok szemlélete a gyereken keresztül formálható. (A jó szokásokat a gyerekek haza viszik.)

A környezeti nevelés fontosságát személyiségformáló, szokáskialakító szerepét tartjuk nevelésünk alapjának és a tevékenységeket erre építjük. Komplex nevelésünk magában foglalja a játékba épített tevékenységeket (vers, mese, énekes játék, rajzolás, mintázás, mozgás, matematikai tapasztalatszerzés), mellyel megalapozzuk a gyermekek környezeti tapasztalatait és az iskolába lépés feltételeit, mely a későbbiekben életre szóló tudássá alakul.

Feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek:

Ünnepeink:

Társadalmi ünnepek:

- szüreti mulatság (kollektív),
- Mindenszentek, halottak napja (csoportos)
- adventi ünnepkör:
  - Mikulás (csoportos),
  - Luca nap (csoportos),
  - karácsony (kollektív majd csoportos),
- farsang (csoportos),
- forradalom és szabadságharc (csoportos),
- húsvét (csoportos),
- anyák napja és évzáró egyben (csoportos),
- családi nap a szülőkkel közösen (kollektív),
- ballagás a középső és nagy csoport számára (kollektív),
- gyermeknap (csoportos),
- születés- és névnapok (csoportos).

Természet ünnepei:

- Állatok világnapja, október 5.
- Víz világnapja, március 22.
- Föld világnapja, április 22.
- Madarak és fák napja, május 10.

Hagyományok:

- Márton nap (csoportos),
- Luca nap (csoportos),
- Betlehemezés (kollektív),

- Kiszézés (kollektív),
- Húsvéti locsolkodás (csoportos),
- Májusfa állítás (nagy csoport).

Kirándulás évente néhány alkalommal, csoportos szervezésben, igény szerint szülőkkel közösen.

Specialitások:

Nevelési időben szervezett csoportközi tevékenységek:

- Szakszolgálat által biztosított fejlesztések,
- séták, kirándulások,
- hittan, templomlátogatás,
- vízhez szoktatás,
- virágültetés,
- „Mozdulj meg!” (nagy csoport),
- Őszi mocorgó
- Szelektív hulladékgyűjtés,
- Magas ágyás gondozása (nagy csoport).

Mi városunk Veresegyház

- Veresegyházi Tavak: Pamut tó, Öreg (Malom) tó, Ivacsi tó, Tanösvény,
- Medve farm,
- Sződ-Rákos patak,
- Tájház, Városi Múzeum
- Szentlélek templom, Református templom, Evangélikus templom, Baptista templom, Jehova tanúi királyság terem,
- szobor park,
- fenyves erdő,
- kilátó (Margita).

II. SZÁMÚ TAGÓVODA – SZÉCHENYI TÉRI ÓVODA
TAPASZTALAT – ÉLMÉNY – ALKOTÁS

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A veresegyházi Kéz a Kézben óvoda 2. sz. tagóvodája a Széchényi téren helyezkedik el. A város központjához közel található, kiváló természeti adottságokkal. Óvodánk alappillére a természetvédelem, hagyományörzés. Erre támaszkodva élmények biztosításával, tapasztalatok szerzésével, az alkotás örömeinek kiemelésével egy olyan szemléletet szeretnénk kialakítani a gyermekekben, hogy figyeljenek az apró szépségekre, azokat tudják értékelni.

- Az érzelmekre építve a gyermekek esztétikai fejlődését, alkotó készségének fejlesztését hangsúlyozzuk.
- Tevékeny óvodai életet teremtünk, melyben hangsúlyt kapnak a művészeti értékek, hogy a kreatív gondolkodás iránti igényt erősítsük.
- A divergens, kreatív gondolkodás megerősítése utat nyit a képzelőerő, az alkotóerő kibontakoztatásának.
- A kreatív gondolkodás kialakulásában elengedhetetlen a humor, a felfedezés, felfedeztetés és a művészet jelenléte. A humor oldja a feszültséget, jó közérzetet teremt. A felfedezés, felfedeztetés hagyja a gyermeket kíváncsiskodni, kutatni a tárgyi, természeti, társadalmi környezetet észrevenni. A művészet segít megélni az általa kiváltott érzelem gazdag és ellenőrzött feszültségoldást.
- A Zöld Óvoda cím elnyerésével hangsúlyt helyezünk a fenntarthatóság megértésére, ezen belül az újrahasznosításra, a hulladékok más jellegű felhasználásra, a még kreatívabb gondolkodásmód megalapozására.
- Programunk megvalósítását óvodapedagógusaink és szakképzett dajkáink, pedagógiai asszisztensünk munkájának színvonala biztosítja, de nagy hangsúlyt fektetünk az önképzésünkre, továbbképzésekre, valamint a családokkal való együttműködésre.

A 2. sz. óvoda dolgozói

Óvodánk bemutatása

Óvodánk 1994-től működik a Széchényi téren. Folyamatosan fejlesztettük az udvaron a játékparkot az önkormányzat, és pályázatok segítségével. Az óvoda hat csoporttal működik. Kihasználjuk a környéken lévő játszótereket, erdők adta lehetőségeket, sétákkal biztosítottuk a gyermekek egészséges fejlődését. Az elmúlt években nagyon sok kisgyermekes család költözött az óvoda környékére. A gyereklétszám növekedése és a csoportszobák méretei indokoltá tették az óvoda bővítését. 2016-ban egy teljesen új szárnyal bővült az óvoda, melyben 2 csoportszoba, valamint egy tornaterem kapott helyet.

Óvodánk fontosnak tartja a családokkal való szoros kapcsolatot. Nyitottak vagyunk, szívesen engedünk betekintést az óvoda mindennapi életébe. A szülőkkel való együttműködés nagymértékben szolgálja a gyermek fejlődését. A szülőket bevonjuk tevékenységeinkbe, rendezvényeinkbe. Ilyenek az ünnepi készülődések, anyák napja, apák napja, játékonysági rendezvények. Az SZMK nagymértékben támogatja nevelőmunkánkat.

Személyi feltételek

Óvodánk személyi ellátottsága a törvényi háttérnek megfelelő. A pedagógushiányt pedagógiai asszisztenssekkel oldjuk meg.

Felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus: 12 fő

Mentorpedagógusi szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus: 1 fő

Vezetői szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus: 2 fő

Környezeti nevelői szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus: 1 fő

Speciális testnevelés szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus: 1 fő

Pedagógiai asszisztens: 2 fő

Dajka: 8 fő

Összesen: 20 fő

Óvodánkban hat csoport működik, egy vegyes és öt homogén. A személyi ellátás ennek megfelelő. Az óvoda dolgozói nyitottak, kihasználják az innováció adta lehetőségeket. Korosztálytól függetlenül szívesen vesznek részt továbbképzéseken, előadásokon. Az ott szerzett tapasztalatokat minden esetben átadják kollégáiknak.

Tárgyi feltételek

Csoportszobáink esztétikusan és biztonságosan berendezettek, melyek biztosítják a gyermekek számára, hogy az itt eltöltött idő számukra komfortosan és balesetmentesen teljen. Csoportszobáinkban megtalálhatóak a gyermek méretű bútorok, játékok, valamint a fejlődésüket szolgáló eszközök. Jól felszerelt tornatermünk biztosítja a gyermekek mozgásfejlődését mind a

nagymozgások, mind a finommozgások terén. Természetesen ezen eszközöket folyamatosan bővítjük. Az udvar kialakítása lehetővé tette motorok, futóbiciklik, rollerek vásárlását, mely még változatosabbá teszi a gyermekek mozgáslehetőségeit.

Az óvoda kiszolgáló helységei megfelelnek az előírásoknak, és biztosítják a megfelelő és magas színvonalú munkavégzést.

Nevelésünk célja és feladata

Cél

- Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag óvoda megteremtése.
- A gyermekközpontúság folyamatos jelenléte, mely gyermeki tartást, önállóságot, valamint az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermekeknek.
- Nyitott és érdeklődő legyen a természeti és társadalmi környezetére egyaránt.
- A hagyományápolás vonalán haladva ismertessük meg a gyermekkel az eredő szépség fogalmát.
- Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.
- A Zöld Óvoda cím elnyerésével a környezettudatos életmód összehangolása arculatunk kiemelt céljaival.
- Elnyerni a Madárbarát óvoda címet

Feladat

- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése.
- A gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt viszonyában mutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív, együttműködő társas kapcsolatok alakulását, az egészséges önértékelést és önértékelést.
- Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását.
- Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi és emberi környezetben egyaránt.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.
- A gyermekek legyenek képesek a tárgyi- emberi-természeti környezetben észrevenni a szépet és a jót.

- A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze a pszichikus funkciókat.
- Felhívni az óvodás gyermekek és szülők figyelmét a komposztálás, a szelektív hulladékgyűjtés, az energiatakarékosság fontosságára.

Feladatainkhoz kapcsolódó tevékenységeink

Alapprogramunkhoz kapcsolódva a következő tevékenységeknek szentelünk kiemelt figyelmet:

- Az aula folyamatosan színtere a gyermekek munkáinak kiállításához.
- Ovigaléria működtetése.
- Évszakonkénti-jeles napok- kiállítás gyermekek és felnőttek munkáiból.
- Kézműves mesterségek bemutatása korosztályonként.
- Madárvédelem tevékenységek télen
- Adventi munkadélután
- Márton napi libázás, vásár– töpörtyű készítés, madáretetők elkészítése, kihelyezése.
- Mackó kiállítás
- Húsvéti kiállítás
- Tavaszváró nap
- „Zöld hírek” – tábla vezetése
- Pont velem program – használtolaj gyűjtés

Óvodánk hagyományos programjai

- Ősszel megrendezzük a szüreti mulatságot, melynek keretein belül felidézzük a hagyományos népszokásokat. Darálunk, préselünk, mustot készítünk, és mulatságot rendezünk. Ehhez az időszakhoz tartozik, hogy gyümölcsfákat telepítünk, Befőttet és savanyúságot készítünk. Autómentes világnap, Állatok világnapja, Mihály nap, Márton nap
- A téli hónapokban, az adventi időszakban: Borbála nap, Téalapó várás, Luca nap. A karácsonyi időszakban: Betlehemezés, karácsonyi előkészületek.
- Újév kezdés, farsangolás. A madáretetőkben a magok folyamatos utánpótlása, madáritatók kihelyezése.
- Medvéebresztés
- Tavasszal indul az élet. Március 15-i megemlékezés. Víz világnapja, föld napja, húsvét, anyák napja, pünkösöd, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap.
- Évzárók, kirándulások.
- Nyár: augusztus 20.

III. SZÁMÚ TAGÓVODA– PIROS ÓVODA

Arculat

**HAGYOMÁNYÁPOLÁS
JÁTÉKKAL, MESÉVEL**

„Minden gyermek olyan, mint egy virág: sajátosan szép és más, egyéni -ahogyan a szeretetben való nevelés által növekszik és „kinyílik” minden lehetősége, amit önmagában hordoz.”

Óvodánk bemutatása

A város központjában lévő óvodánk könnyen megközelíthető. Jó elhelyezkedése miatt közel van hozzánk a piac, a posta, a Főtér, a Malom tó, templomaink, Kincsek Portája, Vasútállomás, Fenyves, Városháza, a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár, a Váci Mihály Művelődési Központ és Veresegyház főbb épületei, szobrai.

Egyik kiemelt feladatunknak tekintjük környezetünk megismertetését, környezetvédelmi ismeretek nyújtását. Minden évben többször is lehetőségünk van a kirándulásaink alkalmával ellátogatni a Medveotthonba, illetve a szomszédos lovastanyára.

Óvodánk épülete eredetileg iskolaként működött, majd 1975-ben a szükséges átalakítás után, mint óvoda nyitotta meg kapuit. Így lett 3. sz. tagóvoda. A köztudatban az emberek „Piros óvoda” -ként ismerik. 2006-ban kibővítették és korszerűsítették.

Óvodánk 4 csoportos, 130 férőhellyel rendelkezik. Tiszta és részben osztott csoportjaink vannak. Egy légtérben található öltözőkkel, két különálló mosdóhellyel a nagyok és kicsik számára, valamint egy mosókonyhával és egy tálaló konyhával. A kicsi közösségi térben helyezkedik el az emlékvitrinünk, ami nem csak a népviseletbe öltöztetett babákat mutatja be, de a régi idők gyermekjátékait is megtekinthetjük. Csoportszobáink mindig az évszakoknak megfelelően díszítettek, ízlésesen dekoráltak.

A szabadban történő mozgáslehetőséget az óvoda udvara biztosítja, melyet igyekszünk folyamatosan mozgásfejlesztő játékokkal bővíteni.

Kosár- és laphintákkal, három homokozóval, csúszdával, fix játékeszközökkel, egyensúlyérzék fejlesztő lépegetőkkel motiváljuk a gyermekeket a mozgásra. Az épület előtti terület lehetőséget biztosít a rollerek és motorok használatára. A gyermekek számára kialakított nyitott faházikónk alkalmas különböző kreatív tevékenységek megtartására.

Külön kiskertünk van, ahol a gyermekekkel közösen konyhakerti növényeket termesztünk. Az óvoda udvar kialakítása során figyeltünk arra, hogy virágos kertünk is legyen, ahol minden tavasszal ültetünk a gyermekekkel és folyamatosan gondozzuk azt.

Küldetésnyilatkozat

Óvodánk arculatát meghatározza a játékba ágyazott hagyományok ápolása, mondókák, versek, mesék eszköztáráján keresztül a környezeti kultúra megismertetése, megszerettévé tétele a gyermekközpontú nevelői munka által.

A mi - egyben sajátos – küldetésünk is ezt tükrözi:

KÉZ A KÉZBEN – felnőtt-gyermek és a családokkal történő együttműködés a szeretetben való kölcsönös nevelés által.

A néphagyomány meséivel, verseivel biztosítjuk az óvodai élet nyüzsgő közegében a „Csend szigetét”.

A népi játékokhoz kapcsolódó tevékenységek a közös élmények erejével erősítik a közösséghez tartozás érzését, elősegítik a komplex személyiség fejlődését.

A hagyományőrzést a mindennapi tervek, játékos helyzetek komplex részeként alkalmazzuk és nem, mint különálló témára tekintünk.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy a nevelési évünkben több színvonalas programot és műsort szervezzünk, ami által közös élményhez jussanak a gyermekek.

Kollektívánk jól felkészült, megfelelő szakmai tudással és felelősséggel, a gyerekek iránti elhivatott szeretettel végzi pedagógusi munkáját. Fontosnak tartjuk a folyamatos önképzést, tapasztalatainkat, a tanultakat átadjuk egymásnak, így gyarapítva tudásunkat.

Fontos számunkra a mesék által megjelenített varázslatos világ, a gyermekek fantáziájának beindítása a rácsodálkozás élménye. Az egyik ilyen fantázia elemünk az óvodánk előterében a „Mesefa”. A Mesefa feldíszítése az évszakoknak és az ünnepköröknek megfelelően, valamint pillanatképekkel történő illusztrálása.

Pedagógusaink értékmegőrző, értékközvetítő, gyermek – és nevelésközpontú szemléletet vallanak.

Nevelésünk kereteit a hagyományőrzés, a természet szeretete és a környezettudatos nevelés elvei határozzák meg.

Piros óvoda dolgozó

Személyi feltételek

A Kéz a Kézben Óvoda Alapító Okiratában meghatározott feladatok ellátására rendelkezünk a törvény által engedélyezett dolgozói létszámmal.

Az óvodapedagógusok, a pedagógiai asszisztensünk és a dajkák, azaz a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó alkalmazottak szakmai végzettsége és felkészültsége a törvényi előírásoknak megfelelő.

Felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus: 8 fő

Fejlesztőpedagógusi szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus: 1 fő

Dajka: 5 fő

Pedagógiai asszisztens: 1 fő

Összesen: 14 fő

Cél

- A szükséges személyiségvonások formálása a játékos tapasztalatszerzésre alapozva.
- Testileg, lelkileg egészséges gyermekek nevelése.
- Hétköznapok és ünnepek különbségének érzékeltetése.
- A néphagyományok iránti fogékonyság megalapozása.
- A szokások megismertetése a gyermekek aktív részvételével.

Feladat

- Tevékenységek többségét az évszakok köré csoportosítjuk. Az ismétlődő jeles napok, ünnepek, névnapok közben városunk hagyományait megőrizzük és ápoljuk.
- A néphagyomány meséivel, verseivel biztosítjuk a gyermekek számára a sokoldalú élményszerzést, amelyben megtapasztalhatják a „Csend szigetét – életkori sajátoságaiknak megfelelően megjelentik.
- Az óvodai egészségnevelés háttere a család. Az egészségnevelés és védelem során figyelemmel kísérjük azokat a negatív tényezőket is, amelyek a gyermekek egészségét károsan befolyásolják.
- Környezettudatosságra nevelés. A szelektív hulladékgyűjtést fontosnak tartjuk. A csoportszobákban elhelyezett gyűjtőkben a napi papírt, az udvaron a műanyagot gyűjtjük és évente egyszer elektronikus hulladék- gyűjtést szervezünk.
- Család és haza szeretetére és tiszteletére nevelés.
- A közvetlen környezetünk hagyományainak, értékeinek általunk történő felfedeztetése. Élményeken keresztül a jeles napokhoz, ünnepekhez, munkaalkalmakhoz kapcsolódó népköltések, népi játékok megismertetése.

- Az óvodáskor alapvető szüksége a játék. Nevelőmunkánkat ezen ösztönös tevékenységre alapozzuk, melyet komplexen tervezünk.
- A hagyományos népi játékok megismertetése.
- Lehetőség biztosítása a kreativitás kibontakoztatására, a szép és örök értékek befogadására a természetes anyagokon keresztül.

Óvodai feladatunk három területe szorosan egybe fonódik:

I. Természet közeli nevelésünk:

- Egészséges életformára nevelés
- Szűkebb-tágabb környezet megismertetése
- Séták

II. A hagyományok megjelenítése:

- Szüret
- Lakodalmas, vásáros vagy egyéb népi előadások
- Betlehemezés
- Ünnepek
- „*Kismesterek- kismesterségei*” - Népi mesterségek bemutatása: cipész, hímző, kosárfonó, fafaragó stb.
- Népi hangszerek megismertetése
- Mesefa
- Népmesék, csúfolók, népi mondókák stb.

III. „Szépanyáink – szép játéka”:

Újra életre keltjük a feledésbe merült népi gyermekjátékokat és a gyermekek keze által meg is formáljuk. Fontosnak tartjuk a hagyományok ápolását, ezért igyekszünk hiteles formában alkalmakat teremteni erre.

Bizonyos programok alkalmával betekintést nyerhetnek a szülők óvodai életünkbe. Az így együtt átélt élmények tovább mélyítik a kapcsolatot.

Például:

- Szüret
- Karácsonyi kézműves délután
- Karácsony
- Farsang
- Anyák napja
- Családi nap
- Évzárók

- Apák napja

További feladataink:

Évszakokra lebontva

ŐSZ

- Szeptember 30. a Népmese világnapja. - Könyvtárlátogatás
- Őszi Emléknapok
- Szüret: - Szőlőpréselés, Must kóstolás, Lovaskocsizás, Szüreti multság
- Október 4. Állatok világnapja - Közös kirándulás: Fővárosi Állatkertbe vagy Medveotthonba stb.
- Séta a tóhoz: Költöző madarak megfigyelése.
- Őszi kerti munkák
- Almaszedés
- „Tökös napok”:
  - Tökfaragás
  - Tökváros, tökállatok, kiállítás szervezése feldolgozott tökökből.
- Vitaminnapok szervezése óvodai szinten:
  - Gyümölcssaláta és gyümölcslevek készítése.
  - Zöldség és csalamádé készítése.
- Éléményszerző séták – gyalogtúrák az egészség megőrzése érdekében

TÉL

- Adventi időszak: karácsonyi kézműves délután.
- December 6: Mikulás érkezése a csoportokba.
- Karácsony az óvodában: Betlehemezés
- Séta a tóhoz: Tél világa megfigyelés
- Madáretetés
- Február 2. Mackóélesztés: - Medveotthon
- Farsang: Babelőadás vagy mesedramatizálás alkalom szerint.
- Pótfarsang: - Kiszebaba égetése
- Vitaminnap:
  - gyümölcsök szárítása
  - Aktuális gyümölcsből saláta és gyümölcslevek készítése.
  - Aktuális Zöldség és csalamádé készítése.

TAVASZ

- Séta a tóhoz: - Madárles

- Március 15. Séta a Petőfi szoborhoz.
- Március 22. Víz Világnapja: - Séta a tóhoz.
- Húsvétvárás
- Kerti munkák
- Vitaminnap:
  - Aktuális gyümölcs és zöldség saláta és gyümölcslevek készítése
- Április 22. Föld napja:
  - Barkácsolás hulladékokból.
  - Hulladék udvarba látogatás.
- Május 10. Madarak és fák napja: - Fa vagy növények ültetése.
- Anyák napja
- Évzárók:
  - Pünkösdlő
  - Lakodalmas
  - Vásáros stb.
- Apák napja
- Családi nap: - Bábelőadás vagy mesedramatizálás lehetőség szerint.
- Gyereknapi nap: - Bábelőadás vagy mesedramatizálás alkalomszerűen.
- Kirándulások
- Mesefa nap: A Mesefa feldíszítése az évszakoknak és az ünnepköröknek megfelelően, valamint pillanatképekkel történő illusztrálás.

NYÁR

- Vitaminnap: - Aktuális gyümölcssaláta és gyümölcslevek készítése
- Séta a tóhoz és a városunk szobraihoz

Augusztus 20.

IV. SZÁMÚ TAGÓVODA – GYERMEKLIGET ÓVODA

Gyermekliget

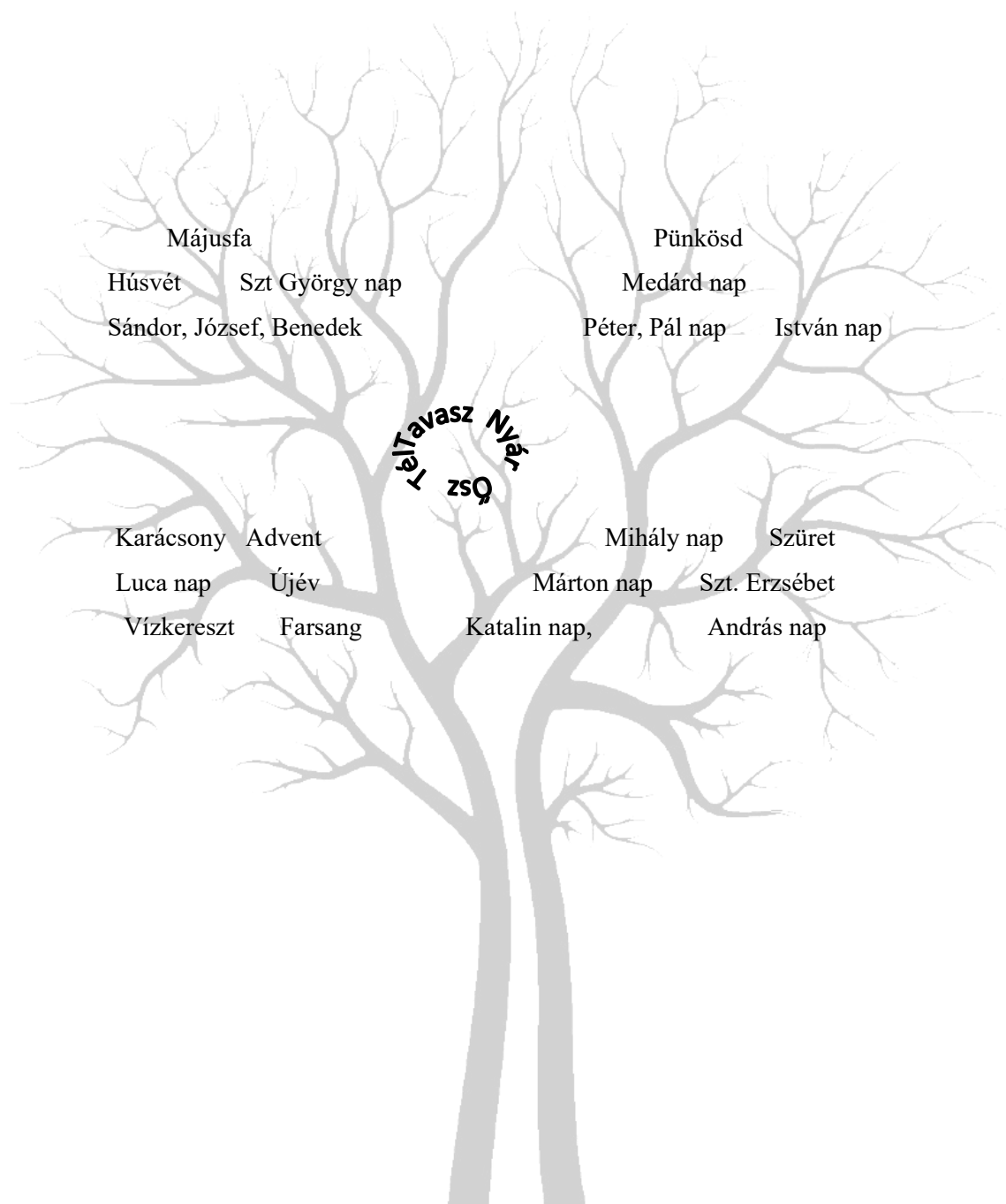

Óvoda

Néphagyományőrzés, jeles napok
természet szeretete és védelme

„A hagyomány nem hamu őrzése, hanem a láng továbbadása!”

Morus Tamás

*„A gyökerek persze nem látszanak, de azok tartják a fát!”
(görög költő)*

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

„Hagyomány az, ami él a múltból, kapcsolódik a jelenhez és folyamatosan bővül a jelen múlttá válása által.”

(Szajbély Mihály)

Óvodánk a város központjától nem túl távol, mégis zöldövezetnek nevezhető környezetben helyezkedik el. Tizenkét csoporttal működik, melyek vegyes, tiszta és részben osztott összetételűek.

Fontos számunkra, hogy szeretetteljes, nyugodt, derűs és biztonságot adó környezetben neveljük a ránk bízott gyermekeket. Nevelőközösségünk meggyőződése szerint a családhoz, a néphagyományokhoz fűződő erős érzelmi kötődést már az óvodáskorban érdemes megalapoznunk, hiszen ebben a nyitott és fogékony életkorban átélt élmények egy életre szóló útravalót adnak gyermekeinknek.

Legfontosabb értékeink a szeretet, az egyéni bánásmód, az élménynyújtás és a játék. A hagyományörzés egyrészt jelentős ízlésformáló erő, másrészt érzelmi hatástöbblete örömteli aktivitásra készíti a gyermekeket. Nevelésünk kereteit a hagyományörzés, jeles napok, a természetszeretet és a környezettudatos nevelés elvei határozzák meg. Mindezek valamint az évszakok és a természet körforgása, az események, történések újra ismétlődése hat az ismeretek feldolgozásának lehetőségeire.

Gyermekeinkkel igyekszünk megszerettetni a hagyományörző és a természetóvó jeles napok szokásait, mindehhez sokoldalú eszköztár áll rendelkezésünkre:

- ❖ a népi mozgásos és dalos játékok,
- ❖ rigmusok, mondókák,
- ❖ időjósítások,
- ❖ mesék, legendák
- ❖ néptánc,
- ❖ kézműves, ábrázoló, kreatív tevékenységek.

Programunkhoz kapcsolódó sajátos környezeti lehetőségeink:

- ❖ séták, megfigyelések az óvoda parkjában,
- ❖ gyalogtúrák: környező erdőbe (fenyves liget), szántóföldre, közeli tanyákra
- ❖ séták a tavakhoz, tanösvény túra
- ❖ kirándulások: medvefarm, farkas farm (Gödöllő), állatkert látogatások (Fővárosi Állat és Növénykert, Jászberény),
- ❖ Szedd magad szüreték: alma- szőlő, stb
- ❖ a művelődési ház gyermekelőadásai,

- ❖ Városi és a programunkhoz kapcsolódó helyi kiállítások és rendezvények,
- ❖ Kincsek portája: tájház megtekintése, népi játékok, hagyományos népi tevékenységek, táncház.

Azon munkálkodunk, hogy az óvodai tevékenységek folyamatában gyermekeink képessé váljanak az együttélésre, és alkalmassá váljanak az iskolai élet megkezdésére. Legyenek nyitott, érdeklődő, együttműködő, másokat elfogadó, önmagukat értékelni tudó, gazdag érzélemvilággal rendelkező emberek, hogy majd képesek legyenek az élethosszig tartó tanulásra.

Vállalásaink megvalósításának további garanciája a pedagógusaink felelősségvállalása, innovatív szemléletmódja, önképzése és önértékelése. Mindezeket feltétel nélküli elkötelezettséggel, megfelelő szakmai felkészültséggel, nagyfokú gyermekszeretettel, céltudatos nevelő munkával kívánjuk megvalósítani.

Liget óvoda dolgozói

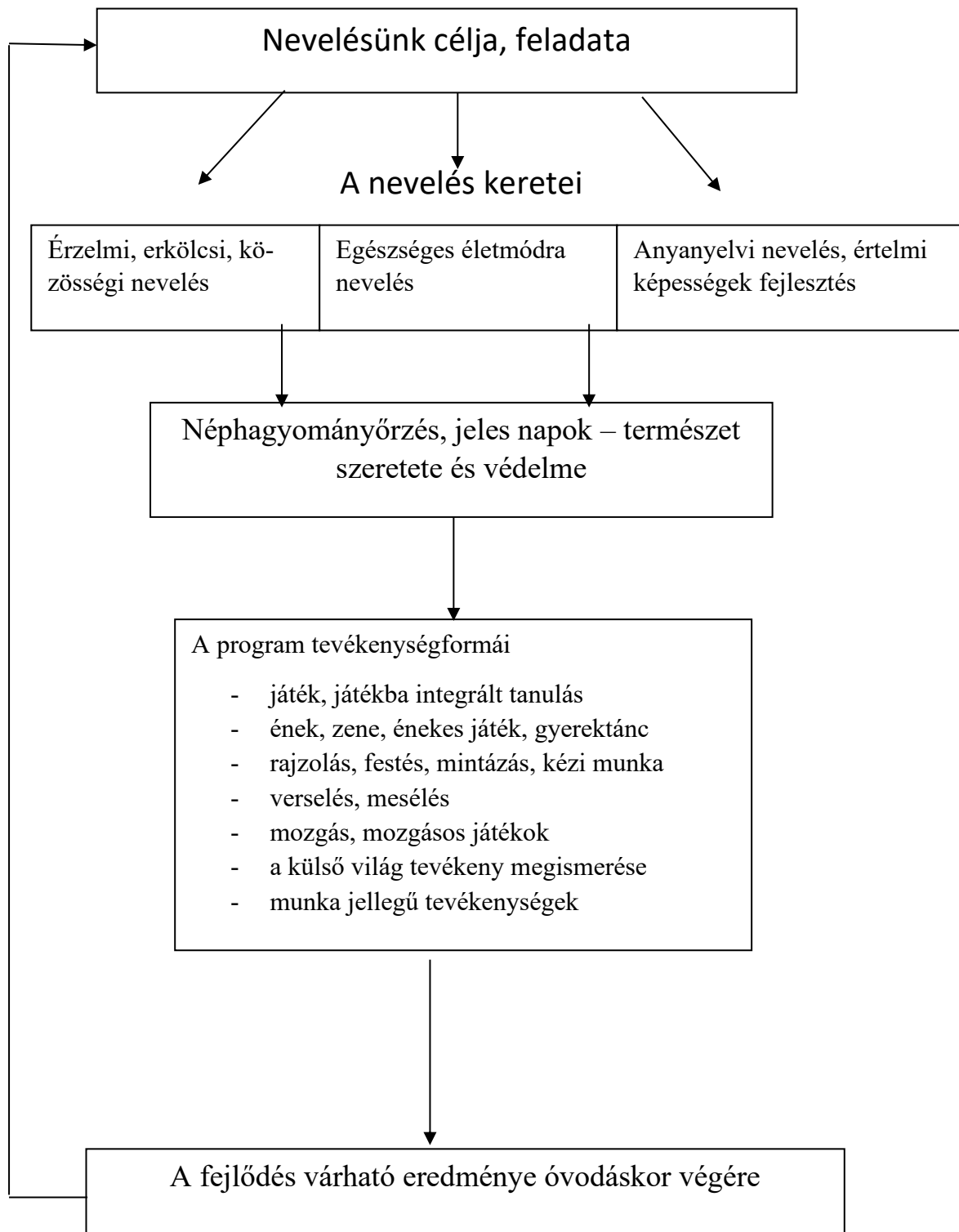
Cél:

- ❖ A gyermekek komplex személyiségfejlesztése, érzelmi életének gazdagítása a néphagyományok ápolása által.
- ❖ Természet iránti fogékonyság megalapozása élményt nyújtó játékos tevékenységeken keresztül.
- ❖ Sajátos természeti környezetünk megismerése és tudatos óvása, a néphagyományok átörökítése a családok aktív együttműködésével.

Feladat

- ❖ Szeretetteljes légkör és az érzelmi biztonság megteremtése a képességfejlesztéshez.
- ❖ Folyamatos élmény és tapasztalatszerzés a hagyományőrző és jeles napok tevékenységein keresztül.
- ❖ Az ismeretek tudatos, tervszerű feldolgozása a cselekvéses tanuláson keresztül valamennyi foglalkozási terület bevonásával komplex módon, ezáltal áthatva az egész nevelési rendszerünket.
- ❖ Közösségformálás a helyileg kialakított hagyományos tevékenységeken keresztül a családok bevonásával.

Rendszerábra

Helyzetkép

Veresegyház egy gazdag történelmi múlttal, csodálatos természeti adottságokkal, a veresegyházi tavak és környékük jelentős természeti értékkel rendelkező, folyamatosan növekvő város. A Kéz a kézben Óvoda egyik tagóvodája, a Liget óvoda, mely 1999-ben egy csoporttal indult, majd 2000-ben 4, 2001-ben 7, 2002-ben 9, végül az évek során a gyermeklétszám bővülésével folyamatosan növekedett, bővült. Mára már 12 csoporttal működő varázslatosan szép intézménnyé fejlődött.

Liget óvoda

- Óvodánk 12 csoporttal működik Makovecz Imre által tervezett épületekben
- a 12 csoport különálló házakban, saját tálalókonyhával, játszótérrel, udvarrészsel rendelkezik
- Minden ház magán viseli az ott dolgozó kollégák ízlésvilágának jegyeit
- Intézményünk területén rendkívül gazdag élővilággal rendelkező park található, sokféle fafaj: platán, hárs, vadgesztenye, fűz, akác, örökzöldek, cseresznye, alma, szilva, mogyoró, továbbá kisállatvilággal is rendelkezünk: mókus, sün, madarak, rovarok.
- Rendelkezésünkre áll még a központi épület emeletén egy tornaterem, jól felszerelt szer-tárral, valamint egy műfüves és egy aszfaltozott tornapálya.
- A többi foglalkozási területhez folyamatosan bővítjük eszközkészletünket.

Jeles napok

Kiemelten jelzett napok minden csoport számára kötelezően feldolgozandóak a csoport összetételének és életkori sajátosságainak figyelembevételével. A többi nap témája ajánlott annak érdekében, hogy az évkör folyamatának feldolgozása teljes egységet alkosson.

Szeptember		
05. Lőrinc	<ul style="list-style-type: none"> - a dinnye, az uborka már nem ízes (utoljára kóstolhatunk) - ha szép idő van, száll az ökörnyal →hosszú ősz lesz. - a fák megállnak a fejlődésben (favágás, fakitermelés, fafeldolgozás) - a kígyó az odvába bújik 	gyümölcsök, színek, formák
08. Mária	<ul style="list-style-type: none"> - fecskehajtó: a fecskék gyülekeznek, elrepülnek. - a dióverés helyenként már elkezdődik - ha ma esik az eső, a követő időszakban is sok eső lesz. 	költöző madarak időjárás
23. Őszi nap-éj egyenlőség	<ul style="list-style-type: none"> - nappalok hossza, - fény, árnyék viszonyok - vadonéló állatok (szarvasbögés) - termések gyűjtése 	természetes anyagok gyűjtése, természetsarok kialakítása Csodafa
29. Mihály	<ul style="list-style-type: none"> -PÁSZTORÜNNEP→behajtják az állatokat a legelőről, mert „megszakad a fű gyökere”, nem nő tovább. - legelő állatok, téli tartás - pásztorok: tárgyi eszközök (pásztorbot, kolomp), öltözet (suba, kucsma, ostor), szokásaik, ételek - természeti változások (pl.: megszűnik a mézelés, a halak zöme a víz fenekére húzódik) - Séta a környéken: tanyákra, a halastóhoz, mezőre, szántóra 	házi állatok közlekedés népi foglalkozások (juhász-bojtár, kondás-kanász, csikós, gulyás)

Mihály napi vásár	<ul style="list-style-type: none"> - aktuális nap délutánján a csoportok által készített portékák árusítása, (esetleg népi mesterek meghívása) 	mesterségek
Szüret	<p>Egész hetes eseménysorozat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szüretelés - préselés - táncház - dalos játékok fűzése 	őszi gyümölcsök közlekedés
Október		
16. Gál nap	<ul style="list-style-type: none"> - ilyenkor van a lehalászás→<i>halastó</i> - érik a makk→az erdei állatok téli álmra készülnek - termések, levelek gyűjtése 	vadon élő állatok, téli álmat alvó állatok
18. Lukács	<ul style="list-style-type: none"> - a kórházak fürdők patrónusa→<i>orvosi sárok, az orvos munkája</i> - kezdődnek a gesztenyeszüretek→<i>őszi erdő, gesztenyegyűjtés</i> - leányvásárok ideje→<i>párosító játékok</i> 	testrészek gyógynövények foglalkozások
23. János	<ul style="list-style-type: none"> - sok helyen először gyűjtöttak lámpát (rövidülő napok, nap, hold, csillagok) - lámpás készítés (Márton napi lámpás) - <i>vásározós játékok</i> 	töklámpás
November		
11. Márton	<ul style="list-style-type: none"> - a gazdasági év zárőünnepe - vágják Márton lúdját, kóstolják az új bort - ekkor sütötték a mai marcipán elődjét - az időjárás megfigyelése: „Ha Márton lúdja jégen áll, Karácsonykor sárban botorkál.” - a baromfiudvar lakói (külső, életmód, gondoskodás) - a vadludak elvándorolnak (V alakban repülnek. <i>Mit láthatnak fentről?</i>) 	Házi szárnyasok

18. Erzsébet	<ul style="list-style-type: none"> - városunk védőszentje → <i>templomlátogatás</i> - Szent Erzsébet legendája - királylányozás - cipó-sütés, rózsanyomda - búcsú 	Templomlátogatás közlekedés öltözködés
25. Katalin	<ul style="list-style-type: none"> - a lányok védőszentje - az időjárás megfigyelése: „Ha Katalin kopog, Karácsony locsog.” - köszöntők, névesúfolók - férjjósló napok (gombóc) - Katalin ág: ha kivirágzik karácsonyra, akkor férjhez megy a lány 	Időjárás Családi relációk
30. András	<ul style="list-style-type: none"> - ezt követő vasárnap kezdődik az Adventi időszak - Adventi koszorú készítése - Adventi vásár 	
December		
04. Borbála	- gyümölcsfaág hajtatas	
06. Miklós	- Szt. Mikós legendája	
07. Ambrus	MÉHÉSZEK, MÉZESKALÁCSOSOK VÉDŐSZENTJE. Méhek is pihenni mennek, méz fontossága, mézeskalács, mézes hársfatea	mézeskalácssütés
13. Luca	<ul style="list-style-type: none"> - Dologtiltó a nőknek (Pl: a lányok ezen a napon nem lesznek naposok) - Kotyolás, lucázás- házról- házra, termésjóslás, Luca csíraültetés: - karácsonyi asztalra (régén az állatoknak adták gyógyhatása miatt). - Luca pogácsasütés - Babonák: kifelé kell söpörni, hogy minden rossz elmenjen a háztól, - Boszorkányok: Nagyoknak seprűs játék 	

	- Luca széke	
Karácsony, advent	Örökzöld, mint megújulás - koszorúkészítés- gyertyagyújtás (akár együtt is). - Karácsonyi előkészületek (dísz és ajándékkészítés) - Betlehemi történet, pástorjáték - Karácsonyi ünnepség, közös élmény, gyertyagyújtás, óvónők karácsonyi kórusa	család
Január		
Újév	- Szerencse varázslás - gonoszűzés, termékenység varázslás, jókívánságok - időjóslások - szövés, fonás - batikolás - madáretetés	év, hónapok, napok, napszakok évszakóra téli csapadékformák
06. Vízkereszt	- karácsonyfa lebontása	
20. Fábián, Sebestyén	- megkezdődik a fák nedvszívása	
21. Vince	- időjóslók, „ha megcsordul az eresz, enged a fagy” - érzékszervek, kóstelés	érezkszervek testünk
Február		
02. Gyertyaszentelő	- Gyertyaszentelő - időjóslás - medve nap	
03. Balázs	- betegek patrónusa - egészség, betegség - orvos munkája	testrészek gyógyítás vadon élő állatok munkák
06. Dorottya	- Farsangoló, alakoskodók - rigmusok, farsangoló játékok	

14. Bálint	<ul style="list-style-type: none"> - Tyúkültetés ideje (baromfiudvar, tojás) - Fészket raknak és megszólalnak a verebek. (madárhangok, madarak életmódja). 	<ul style="list-style-type: none"> - szárnyas házi állatok - vadon élő madarak
19. Zsuzsanna	<ul style="list-style-type: none"> - Elviszi a havat, zöldellni kezd a fű. - Megszólal a pacsirta (akármilyen idő is van). 	
24. Jégtörő Mátyás	<ul style="list-style-type: none"> - Időjósító, vető nap - Vizes, jeges kísérletek, megfigyelések - ültetések 	
Kisze	<ul style="list-style-type: none"> - télűzés 	
Március		
04. Kázmér	<ul style="list-style-type: none"> - Kiengedik a méheket a kaptárból (méhek, életmód, szorgalom, méz) 	
18-19-20. Sándor, József, Benedek	<ul style="list-style-type: none"> - A három meleget hozó. Időjárási megfigyelések. - A gólyák hazatérésének ideje. - A fokhagyma, krumpli, kapor, stb ültetés ideje. 	<p>Mezőgazdasági munkák</p> <p>kerti munkák</p> <p>szántóföld</p>
25. Fecskehajtó	<ul style="list-style-type: none"> - A fecskék visszatérésének ideje. - A hal felveti magát a vízben. - Növekedésnek indul a fű. 	
22. Víz világnapja	<ul style="list-style-type: none"> - vízi világ megfigyelése, állatok, növények - kísérletek, - víz körforgása - környezetvédelem 	séta a tóhoz
Április		
14. Tibor	<ul style="list-style-type: none"> - Megszólal a kakukk is - A saláta, krumpli, virágok vetése – tavaszi virágok 	séta a környéken, kiskertek megfigyelése
22. Föld napja	<ul style="list-style-type: none"> - A Föld, mint bolygó (domborzat, vizek, földrészek) 	Csillagászat, bolygók

	<ul style="list-style-type: none"> - Embertípusok - Természetvédelem - Újrahasznosítás - Kiállítás, akadályverseny 	földrészek
24. Szent György	<ul style="list-style-type: none"> - Pásztorünnep - Kihajtják a legelőre az állatokat (juh, szarvasmarha – tulajdonság, haszon) - dinnye, uborka vetésének ideje - fiús játékok 	
Húsvét	<ul style="list-style-type: none"> - tojásfestés (írókázás, hagymahéjjal, céklalével festés) - locsolkodás 	
Múlt idéző napok	<ul style="list-style-type: none"> - tájház megtekintése - Mesemondás (ha lehetséges mesemondó hívása) - Kézműves tevékenységek - Népi játékok - Táncház - Népi mesterségek (kosárfonás, kenyérsütés, szövés) esetlegesen környéki mesteremberek, idősek meghívása 	Veresegyházi Hagyományőrző Egyesület
Május		
01. Ősi tavaszünnep	<ul style="list-style-type: none"> - ünnep előtti utolsó munkanapon májusfa állítása 	
04. Flórián	<ul style="list-style-type: none"> - A tűzoltók, kéményseprők, kovácsok patrónusa 	népi mesterségek, foglalkozások
10. Madarak, fák napja	<ul style="list-style-type: none"> - fák, madarak megfigyelése - természetvédelem - ültetés 	tanösvény túra Botanikus kertlátogatás
12. 13. 14. Fagyosságok	<ul style="list-style-type: none"> - időjárás, öltözködés 	
Anyák napja	<ul style="list-style-type: none"> - közös vagy egyéni köszöntés - ajándékozás 	család

Tanévzáró	- közös évet záró játékfűzések	
Pünkösöd	- mozgó ünnep	
Június, Július, Augusztus		
08. Medárd	- időjósító nap: ha ezen a napon esik, akkor 40 napig esni fog	
11. Barnabás	- széna kaszálás kezdete - mező, széna, mezei virágok	
15. Vida	- kirándulások	
29. Péter, Pál	- aratás kezdete - gépek munkája - népi rigmusok	
20. István	- aratás befejezése - új kenyér ünnepe	

A program hatékony működése érdekében a kollektívánk folyamatos gyűjtőmunkát végez. Az irodalmi és zenei anyag területén a gyűjtött ötleteket digitális formában rögzítjük, hogy mindenki számára elérhető és folyamatosan bővíthető legyen. Figyelemmel kísérjük a pályázati lehetőségeket, hogy esetleges elnyerésük által bővíthessük eszköztárunkat is.

Szülőkkel való kapcsolattartás:

- szülői értekezletek (3 az évben),
- fogadóórák (folyamatosak igénytől függően),
- Szüreti napok,
- Márton napi felvonulás,
- Adventi vásár,
- Karácsonyi ünnepkör – kézműves délután,
- Liget bál,
- Családi nap,
- Anyák-, apák napja,
- Évzáró,
- Társadalmi munkák.

Csoportok közötti kapcsolatok

- Mihály napi vásár,
- Szüret – táncház, játékfűzések,
- Lucázás,
- Karácsonyi közös ünnepség,
- Farsang – alakoskodás,
- Télűzés, kiszehajtás,
- Májfaállítás,
- Gyereknapi Májfa kitáncolása.

Egészséges életmódra nevelés játékkal, mesével

Kéz a Kézben Óvoda 5. sz. tagóvoda

/Lévai óvoda/

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A veresegyházi Kéz a Kézben Óvoda 5. sz. tagóvodája a Lévai utcában helyezkedik el. A város szélén, gyáraktól övezve próbálunk a természet, az egészség és a mozgás kiemelésével egy olyan szemléletet kialakítani a gyermekekben, amivel majd a jövőben maguk tesznek azért, hogy magabiztos, testileg, lelkileg erős és kitartó felnőtté váljanak.

- Napjainkban az egyik legfontosabb érték az **egészség**. Ez az alapja annak, amelyre minden mosolygó, boldog gyermek építkezhet, ennek birtokában és következtében lesz nyitott, kíváncsi, érdeklődő.
- Fontosnak tartjuk, hogy már az óvodában megjelenjen az **egészséges életmódra nevelés**, mint pedagógiai törekvés, hiszen ebben az életkorban megszerzett benyomások, viselkedési minták hosszú időre, akár egy életre szólóan is meghatározzák személyiségük velejáróját.
- Az óvodai nevelés során az egészséges életmód alakítását azért tartjuk szem előtt, hogy kialakuljon a kisgyermek igénye a személyi és környezeti higiéniére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra, a kulturált étkezésre, valamint az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére.
- **Környezettudatos gondolkodás** megalapozásával tudatosítjuk a gyermekekben a környezetvédelem és az egészség közötti kapcsolat fontosságát.
- A gyermekek mindennapjait átszövi a játék és a mese, ami hatással van a gondolkodásukra. Ezeken keresztül rengeteg ismeretre tesznek szert, amely formálja egyéniségüket, gazdagítja érzelmvilágukat, és elősegíti **lelki egészségük** megőrzését.

Programunk megvalósítását óvodapedagógusaink és szakképzett dajkáink, pedagógiai asszisztensünk munkájának színvonala biztosítja, de nagy hangsúlyt fektetünk az önképzésünkre, továbbképzésekre, valamint a családokkal való együttműködésre.

Lévai óvoda dolgozói

Óvodánk bemutatása

Óvodánk 2006-tól működik a Lévai utcában. A város szélén, több gyár környezetében, de zöldövezeti résszel is rendelkező területen helyezkedik el. A város fejlődése tette szükségessé az akkor konténerépületből álló óvoda megnyitását. Eleinte nehéz volt, kicsi volt a mosdó rész, óvodaudvar volt, de játékok nem. Folyamatosan fejlesztettük az udvaron a játékparkot az önkormányzat, és pályázatok segítségével. Az óvoda öt csoporttal, kis helyen, egy mosdóval, személyzeti helység nélkül működött. Kihasználtuk a környéken lévő játszótereket, sétákkal biztosítottuk a gyermekek egészséges fejlődését. Az elkövetkező években nagyon sok kisgyermekes család költözött az óvoda környékére. Egyre kisebbnek bizonyult óvodánk.

2015-ben önkormányzati döntés született, hogy óvodánk átépítésre került. Nevelési körülményeink nagyon megváltoztak. Modern melegítőkonyhával, felnőtt öltözővel, irodákkal, logopédiai szobával, tornateremmel, két gyermekmosdóval bővült óvodánk. Udvarunk kialakításánál előtérbe került a változatos mozgásformákat biztosító terepek létrehozása. A legnagyobb örömet számunkra a tornaterem kialakítása jelentette. Jól felszerelt termünkben, változatos mozgáslehetőségeket elősegítő eszközökkel tudjuk elősegíteni a gyermekek sokoldalú fejlesztését. Az udvari játékok még fejlesztésre szorulnak, de örültünk, hogy lett olyan terület, ahol a gyermekek motorozhatnak, biciklizhetnek. Mozgás szempontjából örültünk a műfüves focipálya kialakításának, melyet a lehető legjobban megpróbálunk kihasználni.

Óvodánk fontosnak tartja a családokkal való szoros kapcsolatot. Nyitottak vagyunk, szívesen engedünk betekintést az óvoda mindennapi életébe. A szülőkkel való együttműködés nagymértékben szolgálja a gyermek fejlődését. A szülőket bevonjuk tevékenységeinkbe, rendezvényeinkbe. Ilyenek az ünnepi készülődések, anyák napja, családi nap, jótekonysági rendezvények. Az SZMK nagymértékben támogatja nevelőmunkánkat.

Személyi feltételek

Óvodánk személyi ellátottsága a törvényi háttérnek megfelelő.

Felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus: 10 fő

Fejlesztőpedagógusi szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus: 1 fő

Pedagógiai asszisztens: 1 fő

Dajka: 6 fő

Összesen: 17 fő

Óvodánkban öt csoport működik. egy vegyes csoport, négy részben osztott. A személyi ellátás ennek megfelelő. Az óvoda dolgozói nyitottak, kihasználják az innováció adta lehetőségeket. Korosztálytól függetlenül szívesen vesznek részt továbbképzéseken, előadásokon. Az ott szerzett tapasztalatokat minden esetben átadják kollégáiknak.

Tárgyi feltételek

Csoportszobáink esztétikusan és biztonságosan berendezettek, melyek biztosítják a gyermekek számára, hogy az itt eltöltött idő számukra komfortosan és balesetmentesen teljen. Csoportszobáinkban megtalálhatóak a gyermek méretű bútorok, játékok, valamint a fejlődésüket szolgáló eszközök. Jól felszerelt tornatermünk biztosítja a gyermekek mozgásfejlődését mind a nagymozgások, mind a finommozgások terén. Természetesen ezen eszközöket folyamatosan bővítjük. Az udvar kialakítása lehetővé tette motorok, futóbiciklik, rollerek vásárlását, mely még változatosabbá teszi a gyermekek mozgáslehetőségeit.

Az óvoda kiszolgáló helységei megfelelnek az előírásoknak, és biztosítják a megfelelő és magas színvonalú munkavégzést. Nevelői szobánkban kialakított könyvtárunkat folyamatosan bővítjük.

Nevelésünk célja és feladata

Cél

- Az egészséges életmód megalapozása a mesék és versek segítségével.
- Nyitott és érdeklődő legyen a természeti és társadalmi környezetére egyaránt.
- Ismerjék meg az egészséges, vitamindús táplálkozás alapjait.
- Legyenek tisztában azzal, hogy akkor maradnak egészségesek, ha óvják a környezetüket is.

Feladat

- A gyermekek testi, lelki egészségének védelme, az egészséges életritmus megalapozása játékos tevékenységekkel.
- Az egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- A gyermek testi fejlődésének elősegítése, amit a megfelelő és rendszeres életritmus, valamint a hozzá illő napirend kialakításával biztosítunk
- Nyugodt, családi légkörben, sokrétű motiváció kihasználásával pozitív érzelmi töltődés kialakítása
- Környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség védelme, óvása, megőrzése.
- A természetre rácsodálkozó, pozitív magatartásformák fejlesztése, a nevelők hiteles, mintaadó magatartásával.
- A tágabb és szűkebb környezet megismerésével tanulja meg a gyermek a környezetét tisztelni, óvni és alakítani anélkül, hogy kárt okozna benne.
- Változatos tevékenységek biztosítása, mely alkalmas a közvetlen megtapasztalásra, illetve ahol a gyermek megtalálhatja a számára vonzó elfoglaltságot.

- A természeti értékek védelmének tudatosítása, az egészség és a természeti környezet kölcsönhatásának megismertetésével.
- A családokkal történő együttműködés, egészséges szokásrendszer összehangolása.

Feladatainkhoz kapcsolódó tevékenységeink

Alapprogramunkhoz kapcsolódva a következő tevékenységeknek szentelünk kiemelt figyelmet:

- Az egészséges életmódra nevelés területén fontosnak tartjuk a vitamindús táplálkozást. Ennek érdekében a *csoportok napi szinten biztosítják a gyermekeknek a gyümölcsöt, zöldséget*. Az utcában lévő gyár évek óta tart *egészségnapot* óvodánkban. A gyerekekkel gyümölcssalátát készítenek, sokrétű ismeretátadásra törekednek a gyermekek felé. Gyermekeinket abban a szellemben szeretnénk nevelni, hogy alkossanak, óvják a természetet. Törekszünk arra, hogy minden csoport részt vegyen gyümölcsfáink telepítésében, ápolásában, illetve a konyhakertünk megművelésében.
- Az egészséggel szorosan összefügg környezetünk megóvása. A *szelektív hulladékgyűjtést* fontosnak tartjuk. A gyermekek már ebben a korban szokták meg, hogy hogyan tudnak vigyázni a földünkre. Az óvodában szelektíven gyűjtjük a háztartási szemetet, a papírhulladékot. A következőkben szeretnénk a szelektív hulladékgyűjtéshez megfelelő színű és formájú tárolóedényeket biztosítani. A környezetvédelem fontos eleme és a szelektív hulladékgyűjtés része a *komposztálás*. Minden évszakban a természetes hulladékokat az óvoda arra kijelölt részén elhelyezésre kerülő komposztládában gyűjtjük, és hasznosítjuk újra (virágföld).
- A mese és a vers óvodánkban kiemelt szerepet kap a mindennapi nevelésben. Fontosnak tartjuk, hogy megszerettessük a gyerekekkel a gyermekirodalmi alkotásokat, hiszen a népi mondókák a versek, a mesék mágikus birodalmában szerzett esztétikai tapasztalatok segítségével észrevétlenül megtanulnak eligazodni az őket körülvevő világ szabályszerűségei között.
- A közös mesehallgatás, az örömteli verselés élménye nagymértékben alakítja érzelmi intelligenciájukat, mely a lelki-szellemi egészség szempontjából elengedhetetlen jelentőségű. Mindemellett a figyelem, a koncentrációs képesség, emlékezet, logikai képességek felmérésére és fejlesztésére is kiválóan alkalmas.
- Törekszünk arra, hogy minél több hétköznapi helyzetben építsük be a mesés verses tartalmakat: öltözés, mozgás, terítés, séta.

- A mindennapos testnevelés játékos utánzó mozdulatait mondókára végezzük, melyeket az életkor, egyéni sajátosságok és az aktuális feldolgozandó témakörnek megfelelően választjuk meg.
- Ünnepeinkre való készülődés szerves részét képezi a népi mondóka, dalos játék, és az alkalomhoz választott versek.
- A mesék komplex módon fejlesztik a személyiséget, elemi erővel hatnak a képzeletre, viselkedési modelleket és erkölcsi alapmintákat mutatnak be. Ezen kívül különböző nehéz élethelyzetekben alkalmazzuk az érzékenyítő meséket, amelyek az empátia képességét erősítik, vagy adott esetben alkalmasak a szorongás oldására.
- Mesefeldolgozás a csoportok szokásai szerint változatos művészeti eszközökkel (drámapedagógia, mozgás, vizuális tevékenységek, zene)
- Csendes pihenő előtti mesehallgatás
- Mese aktuális konfliktus vagy probléma szerint (pl. szorongás)
- Otthonról hozott mesekönyvek, verseskötetek bemutatása, óvónői segítséggel középső, ill. nagycsoportban, Fejleszt: szókincs, kommunikációs képességek, figyelem, önbizalom,

Óvodánk hagyományos programjai

- Ősszel megrendezzük a szüreti mulatságot, melynek keretein belül felidézzük a hagyományos népszokásokat. Darálunk, préselünk, mustot készítünk, és mulatságot rendezünk. Ehhez az időszakhoz tartozik, hogy gyümölcsfákat telepítünk, Befőttes és savanyúságot készítünk. Állatok világnapja, Mártonnap libázás, madáretetők elkészítése, kihelyezése.
- A téli hónapokban, az adventi időszakban: Borbála nap, Télapó várás, Luca nap. A karácsonyi időszakban: Betlehemezés, karácsonyi előkészületek, újév kezdés, farsangolás. A madáretetőkben a magok folyamatos utánpótlása, madáritatók kihelyezése.
- Tavasszal indul az élet. Előkészítjük a kiskertet, komposztálunk, elültetjük az első magokat, csíráztatunk, hajtatunk, palántázunk. Március 15-i megemlékezés. Víz világnapja, föld napja, húsvét, családi nap, anyák napja, pünkösd, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap,
- évszárók, kirándulások.
- Nyár: augusztus 20.

VI. SZÁMÚ TAGÓVODA – CSONKÁSI ÓVODA

Küldetésnyilatkozatunk

Építünk a gyerekek nyitottságára, kíváncsiságára, hogy tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, és megtanulják, azt szeretni és becsülni, /ONOAP/ Programunk tevékenységközpontúságra, a gyermeki érdeklődésre, kíváncsiságra épül, a hagyományörzés és a környezeti nevelés kiemelésével, évszakok és ünnepkörök szerinti felosztásban.

Nevelőmunkánkban a fenntarthatóság, a környezettudatos szemlélet, az egészséges életmód alakításának régi gyökerei vannak, még a Zöld Óvoda minősítés előtti korszakunkból. A fenntartható fejlődés napjainkban az egyik legjelentősebb, globálissá vált kérdés. Az óvodai hagyományörzés és környezeti nevelés, a környezet iránti tudatos szemléletformálás, a fenntarthatóság pedagógiájának egyik megvalósulási területe, melynek alapja a természetszeretet. Fontos feladatunk, hogy a környezettudatos magatartást már óvodáskorban elkezdjük alakítani a gyermekekben, hiszen az egyén már gyermekkorától rávezethető, szocializálható, nevelhető a természeti és társadalmi környezetre történő odafigyelésre. Ezt az identitást a gyerekek leginkább a felnőttek személyes példaadása útján tudják elsajátítani főleg a családban, és mellette egy modern, korszerű nevelési intézményben. Az óvodában pedig Mi, felnőttek, személyes példamutatással „szeretjük” a természetet, környezettudatosan élünk, viselkedünk

Célunk a családdal együttműködő szemléletalkítás, amely megalapozza a gyerekek környezettudatos látásmódjának, szokás- és szabályrendszerének kialakulását. A gyermekek érzelmeire hatva a természeti és környezeti értékek megóvására nevelünk, irodalmi, népköltészeti, zenei alkotás, kreatív tevékenységek segítségével. Számukra nyitott könyvvé tesszük az óvoda közvetlen környezetét, valamint a távolabbi természeti környezetet egyaránt. Elképzeléseinket érzelmileg feltöltött, jó hangulatú, biztonságot sugárzó és nyújtó óvodai környezetben, a gyermeki kíváncsiságra, sok játékra építve szeretnénk megvalósítani.

A környezeti nevelésünkben elsősorban a helyi lehetőségeket, adottságokat kihasználva biztosítjuk a terepi tapasztaltatásokat, felfedezéseket. A különféle tevékenységeket a projekt és az élménypedagógiára építjük, komplex módon tervezzük.

Környezeti adottságaink, természetvédelmi értékeink megismerésére (Veresegyházi tavak, kiserdő, nádas, állatsimogató, Medveotthon, Vácrátóti Botanikus Kert, Gödöllői Géntelep, Gödöllői-dombság...stb.) sokrétű közvetlen tapasztalatszerzésre, sétákra, kirándulásokra ad lehetőséget.

Helyi pedagógiai programunk több éves hagyományra épül, amelyet szeretnénk a későbbiekben is a reánk bízott gyerekekkel átélni, megismertetni. Reményeink és tapasztalataink szerint érzelmileg és értelmileg fejlett, kiegyensúlyozott gyermekeket engedünk útjukra, akik életük során megvalósíthatják majd álmaikat és jó szívvel emlékeznek óvodai éveikre.

Csonkási óvoda dolgozói

Helyzetkép

2009-ben Uniós pályázat útján épült fel a 8 csoportos Csonkási óvoda, amely rendkívül impozáns, a város építészeti stílusának megfelelő elemekkel büszkélkedhet. A földszinti csoportszobák kert kapcsolatosak, az emeleti csoportokhoz pedig fedett terasz tartozik, mely az időjárás függvényében lehetőséget ad a szabadban töltött idő / játék-mozgás/ növelésére is.

Az óvoda berendezése a takarékoság, praktikusság, egyszerűség jegyében történt. Célunk volt a természetes, környezetbarát anyagok és gyermekjátékok felhasználásával sajátos arculatú és barátságos is intézmény alakítása.

Az Uniós pályázat feltétele: egy csoport vegye át a Kompetencia alapú programcsomag szellemiségét. Mára már 2 csoport is alkalmazza ennek a programcsomagnak a tartalmi elemeit, melyek jól illeszthetőek a természet közeli, természetre nyitott szemléletünkhöz. 2023-ban óvodánk elnyerte a MADÁRBARÁT és ZÖLD ÓVODA minősítő címeket

Feladatul tűztük ki azon értékek, ismeretek, magatartásformák és életviteli szokások közvetítését, melyek felkészítik cseperedő gyermekeinket arra, hogyan óvhatják meg természetes és épített környezetüket. Ennek sikere elsősorban a mi hozzáállásunkon, nevelési módszereinken múlik.

Városunk és a környező települések, gazdag népszokásokkal, még ma is élő hagyományokkal rendelkeznek, melyek megismertetése is fontos feladatunk és része a fenntartható fejlődésnek. Alapelvek, mely szerint a gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik

- »egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez
- »a nevelés folyamatos, mindenki felé irányuló és globális;
- »mindenki képes fejlődni és formálódni élete során;
- »a fenntartható fejlődés egyet jelent környezetünk értékeinek megtartásával, a jövő generációk iránti felelősségünkkel.

A szerkezeti felépítés meghatározza a tervezés módját, céljaink elérését:

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus, fejlődésének elősegítése, a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatása csoporthelyzetben;
- A szociális tanulás periódusában lévő gyereket képessé tenni a tudatos tanulásra;
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása;
- A családdal együttműködő szemléletalakítás, amely megalapozza a környezettudatos szokás- és szabályrendszer belsővé válását;
- A gyerekek a valóságos élethelyzetekben alkalmazni tudják megszerzett ismereteiket, alkalmazott tudást;
- Szociális kompetenciák alakítása, az életkornak megfelelő tevékenységeken, személyesen átélt élményeken szerzett tapasztalatokon keresztül;
- Ökológiai szemléletmód alakítása, környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekek nevelése;
- Közvetlen természeti és társadalmi környezetünk cselekvésen alapuló felfedezése, megismerése, zöld jeles napok megünneplése;
- Minél szélesebb körű érzékszervi tapasztalatokon alapuló megismerés, tevékenykedtetés;
- Szenzitív és dramatikus környezeti játékok hangsúlyos alkalmazása;
- Természetes alapanyagú eszközök használata, egységes környezetesztétika megteremtése;
- Munkajellegű tevékenységek kiemelése idény és igény szerinti munkavégzés;
- Ésszerű energia és víztakarékossági szokások alakítása;
- Kisállat és növénygondozás;
- Hagyományaink ápolása;
- Egészséges életmód szokásainak alakítása;
- Módszertani kultúránk fejlesztése;
- Partnerkapcsolataink ápolása;

Erőforrás elemek:

Óvoda épülete, udvar

Az óvoda épületére az újszerűség, esztétikum jellemző, amelyet korszerű, biztonságos játékokkal felszerelt udvar ölel körül. Az épület három szintes, a szintek közti kapcsolatot lépcsőház, illetve lift biztosítja (ételszállítás). Két felső szinten, szintenként 4 csoport található, illetve irodahelyiségek, logopédiai szoba, nevelői szoba, orvosi szoba, só szoba, tornaterem található. Az óvoda épülete akadálymentesített, a mozgássérültek fogadására, speciális igényeik kiszolgálására alkalmas (lift a pince szintre, emeletre, vezetősávok a gyengénlátóknak, indukciós hurok a hallássérültek számára, mozgássérült mosdó).

A csoportszobák felszereltsége igazodik a gyerekek igényeihez, elegendő teret adva a különféle tevékenységekhez. Tágas, fényes öltözők, folyosók, vizes helyiségek kerültek kialakításra.

Óvodánk udvara gondosan tervezett, esztétikus, biztonságos, sövények és díszfák alakítják a homokozók, vizes játékok, mászóakák, füves területek között a teret. Sokféle természetes anyaggal találkozhatnak itt a gyerekek: homok, kő, kavics, sóder, föld, víz, fa, fű, növények. Az udvarunk sajátossága, hogy kis, kerti tó található, illetve változatos burkolatok (térkő, aszfalt, gumitégla, gyöngykavics, fa) jelennek meg, amelyek nem csak esztétikai, hanem biztonsági funkciót is ellátnak. Pályázat útján műfüves focipályát telepítettek udvarunkba. Kisebb területen veteményeskert gondozására is van lehetőség. Az alagsorban főzőkonyhát alakítottak ki, amely két tag óvoda étkezését látja el, valamint tároló helyiségek, kazánház, öltözők, mosókonyha található.

Humánerőforrásaink

- 16 óvodapedagógus
- 11 dajka
- 3 pedagógiai asszisztens
- 1 karbantartó
- 5 főzőkonyhai alkalmazott

Tárgyi feltételek

Óvodánk 8 csoportos, ebből 2 kompetencia alapú programra építi nevelő-oktató munkáját. Ezekben a csoportban a program megvalósítását segítő felszereltség található. Sajátossága intézményünknek só szobánk, amely a gyerekek egészségmegőrzését segíti. Tornatermünk eszköztára sokrétű, változatos, a különféle mozgásos tevékenységek megvalósulását támogató.

Az udvaron található felszerelt, műfüves focipályája kiegészítő funkciót lát el a mozgásos tevékenységek helyszínéeként. Udvarunkban egy kerti halastó található, ahol különféle megfigyeléseket, tapasztalatokat szerezhetnek a gyerekek (élő és növényvilág, természeti, környezeti jelenségek)

A csoportszobáink játékkészlete megfelelő, évente folyamatosan bővítjük, illetve a korosztálynak megfelelően cseréljük.

Programunk alapvető szempontja, hogy az óvoda épülete, udvara, belső helyiségei, berendezései úgy legyenek kialakítva, hogy az a lehető legjobban szolgálja a gyerekek nevelését, fejlesztését. Tiszta, gondozott, esztétikus, biztonságos.

Az óvoda szociokulturális háttere:

Óvodánk gyermek közössége - agglomerációs elhelyezkedésének köszönhetően - leginkább a fővárosból kiköltöző, de az ország szinte minden pontjáról ide települő családokból tevődik össze. Jellemzően kevés a hátrányos helyzetű gyermek, de az integráció során esélyegyenlőséget biztosítunk a hátrányos szociokulturális környezetből érkező gyermekek számára.

FELFEDEZÉSEK-TAPASZTALATSZERZÉS-JÁTÉK-JÁTSZÁS

A nyugodt, de változatos környezet biztosítja, hogy a 3-8 éves gyerek előbb-utóbb felismerje vagy egyszerűen megunja a számára természetlen cselekvést, és maga is igényelje, firtassa az újat. Ez csak akkor alakul ki, ha a felnőtt nem erőlteti rá a tudását a gyerekre, nem sietteti bizonyos ismeretek elsajátítását. Az ismeretszerzés a gyerekek is örömet szerez. A tudás forrása azonban nemcsak a felnőtt, hanem a tevékenység során szerzett tapasztalat.

Fontos az olyan környezet kialakítása – hely, idő, eszközök - amely biztosítja az örömteli játékot, az ismeretszerzést, a fejlődést, a szabadon választott tevékenységeket.

Felfedezi, megtapasztalja a közvetlen közelében lévő tárgyakat, élőlényeket, embereket. Felfedezései során egyre több és több mindent ismer meg, s közben észrevétlenül fejlődik. Ezért ebben az életkorban a gyerekek számára legtermészetesebb és legfontosabb tevékenység a játék, a játszás.

A játékban tapasztalatokat szerez, próbálkozik, akár hibázhat is következmények nélkül.

Tájékozódik, felméri saját képességeit, a másokkal való együttműködés határait és szabadságát. A játék erőfeszítést is jelent, valóságos és fantáziaszerű élmények átrendezését, harmóniát, rendet vagy rendtlenséget, ellentmondásokat. Segíti a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, szabálytudat, fejlődését. Biztosítani kell, hogy olyan kooperációt tanulhasson, amelyben elsajátítható az együttműködés értéke, értelme is.

A gyerek tanulja önmagát, kompetencia határait és az őt körülvevő világot.

Fontos, hogy fokozatosan, állandóan kiegészülő tartalommal gyakorolhassa, érzelmileg átélhesse, megérthesse, ő maga is alakíthassa a lehetőségeket.

Ennek érdekében a felnőttek lehetőségeket biztosítanak a megtapasztalásra. A foglalkozások a felnőttek tudatos felkészülést jelentenek, a csoport számára a műveltségi területekkel való komplex találkozást. Ezek a lehetőségek a gyerekek részére sohasem kötelezőek, választhatnak, dönthetnek. Elfogadjuk, ha tétlenkedik, vagy fáradt, talán tájékozódik, lehet beteg, esetleg magányra vágyik.

A mindennapokban ezeket meghatározza, hogy mire irányul a gyerekek figyelme, mi érdekli őket, mire kíváncsiak, mennyire bíznak egymásban, s hogy mindezek hol találkoznak.

A felnőtt állandóan tájékozódik. Megfigyeli, a gyerek mit és hogyan kezdeményez, utánoz, cselekszik. A felnőtt próbálja megkülönböztetni és tiszteletben tartani a kapcsolatokban működő szimpátiát, az érdeklődés irányait, várja a kérdéseket, és beépíti nevelőmunkájába a bármilyen formában történő aktivitást.

A felnőtt kívár, felajánl, óvatosan befolyásol, lehetőséget teremt az egyéni megismerésre, meg tapasztalásra. Dönthet úgy is, hogy mintát nyújt, bemutat, kezdeményez.

Elsődleges, hogy a felnőtt szituációérzékenysége alapján a kapcsolatokban részt vevő gyerekre figyeljen, és ne a műveltség, az ismeretátadás tervére.

Ezért mindenekelőtt az egyéni sajátosságokat, a gyermek fejlettségét kell megismerni, szabadságát megőrizve önbizalmát erősíteni.

Cél:

- A Program gyerekképéből adódóan az érzelmi, értelmi fejlődést és fejlesztést komplex, integrált folyamatnak tekintjük, ezt a maga természetességében kívánjuk megőrizni.

Feladat:

- Folyamatos, rugalmas, egész napos tevékenységek lehetőségét biztosító napirend kialakítása.
- Megfelelő hely kialakítása a tevékenységeknek: természetsarok, barkács sarok, mese-szőnyeg, bábozó hely stb., ezekhez szükséges eszközök állandó, elérhető helyen történő tárolása: ábrázolási eszközök, funkció nélküli tárgyak, bábok, könyvek, nagyítók stb.
- Gyerek fejlődésének nyomon követése.

„ZÖLD ÉLET” - KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLÉLETÜNK ALAKULÁSA

A környezettudatos nevelés számunkra nem kampánymunka, hanem óvodánk múltjában gyökerező elkötelezett, céltudatos, folyamatos tevékenység. A fenntartható életmódra nevelés egyet jelent környezetünk értékeinek megismerésével, megtartásával, a jövő generációk iránti felelősségünkkel.

A környezettudatos szemléletmód alakítása óvodánkban a szokásokban, hagyományokban, a hétköznapi apró történésein keresztül érvényesül. A környezettel való aktív ismerkedés a felnőttek példája, a szakszerűen, tudatosan berendezett környezet által, közvetve áthatja az egész óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát. A természet szépségének megláttatása megalapozza a természet iránti vonzódást. A megismerésen keresztül alakul ki az a pozitív érzelmi viszony, mely szükséges ahhoz, hogy a gyerekek környezetük értékeit becsülő, szerető, óvó emberekké váljanak.

Fontos számunkra az „érzelmeikkel kísért tapasztalatszerzés”, mint a pozitív környezeti attitűd formálásának lehetősége. A gyerekek felfedezik, megismerik a környezetüket, a természet sok jelenségét, csodáját. A komplex módon való tervezést, változatos lehetőségek felajánlását segíti az óvónők számára szakmai anyaggyűjteményünk kidolgozása.

Arra törekszünk, hogy a környezet megismerésére nevelés lehetőleg természetes környezetben, vizsgálódásokkal, megfigyelésekkel, szenzitív játékokkal történjen, és komplex módon hassa át az óvodai élet mindennapjait.

Cél:

- A környezeti nevelés és a fenntarthatóságra nevelés korszerű értelmezése, egymáshoz való viszonyuk megláttatása, a fenntarthatóság, a környezettudatos szemlélet, az egészséges életmód alakítása.
- A környezettudatos szemlélet, viselkedés megalapozása, természetet szerető, tisztelő gyermekek nevelése.
- A családdal együttműködő szemléletalkotás, amely megalapozza a gyerekek környezettudatos látásmódjának, szokás- és szabályrendszerének kialakulását.

Feladat:

- Szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása.
- Képességek tudatos alakítása, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettel való harmonikus kapcsolat létrejöttéhez, a környezeti problémák iránti érzékenység, a környezettudatos életvitel kialakulásához.
- Modell értékű példamutatásunkkal, kihasználva az óvoda és a környezet által nyújtott lehetőségeket, mintát adunk. A környezettudatos nevelés hatékonyságának érdekében különböző tevékenységeket építünk be az óvodai nevelés mindennapjaiba, hogy a korszerű szemléletmód és viselkedés gyermekeink magatartásának részévé váljon.
- Értékek, ismeretek, magatartásformák és életviteli szokások közvetítése, melyek felkészítik gyermekeinket arra, hogyan óvhatják meg természetes és épített környezetüket, megtanulnak odafigyelni közvetlen környezetükre és tágabb világukra, Földünkre.
- Minden csoportszobában természetsarok kialakítása, mely alkalmas a természet kincseinek gyűjtésére, kísérletezésre, állatok gondozására.
- Séták, kirándulások, alkalmával a közeli utcák, erdők, tavak élővilágának megfigyelése, ok- okozati összefüggések felfedezése.
- Terepi élmény gyakorlatok lehetőségeinek beépítése a nevelőmunkába.

- Az óvoda környezetének, udvarának alakítása évszakonként és folyamatosan: fák, bokrok, virágok ültetése, gondozása, lomb söprése, hó lapátolása; madarak etetése; gyógy-növények, fűszernövények telepítése, komposztáló használata.
- A csoportszobák, udvar eszközeinél, berendezéseinél törekszünk a természetes anyagból készültök választására, beszerzésére.
- A környezet tisztaságára, megóvására, energiatakarékosságra nevelés.
- Szelektív hulladékgyűjtés lehetőség szerint.
- Hulladék újrafelhasználása /használt papírra rajzolás, ajándék készítése, stb./
- Egészséges életmód kialakulásának segítése.
- Vitamin napok a csoportokban.
- Édességmentes ünnepek alakítása.
- „Zöld” ünnepnapok megtartása /Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja/
- A „Zöld Óvoda” és a „Madárbarát Óvoda”kritériumrendszerének megtartása, fejlesztése.
- Helyi nevezetességek, hungarikumok, természeti értékek megismertetése.
- Családokkal kapcsolattartás, együttműködés alakítása, „Láss vendégül a kertedbe, otthonodba!” program, tapasztalatszerzések a kerti munkákról, háziállatokról, foglalkozásokról.

Kiemelt nevelési céljaink az óvodába járó gyerekek körében

hónapról-hónapra

Szeptember

„Aranylabda szisszen: leereszt a nap,
hegy mögé szuszogja a hulló nyarat.” (Nádor Tamás: Szeptember)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Szülői értekezletek keretén belül programunk megismertetése a szülőkkel	– Program szellemiségének ismeretében szülői támogatottság elérése, bizalom kiépítése
Alapítványi nap	– 6 tagóvoda közös családi programja Régi hagyományos játékeszközök megismerése, kreatív foglalkozások természetes anyagok felhasználásával

Költöző madaraink	<ul style="list-style-type: none"> – Madárlesen - vadludak, gólyák, fecskék megfigyelése séták alkalmával
Szeptember 30. Népmese napja	<ul style="list-style-type: none"> – Bábelőadás természetes anyagok felhasználásával (meghívott előadó, illetve nevelőtestület feldolgozásában) – Közművelődési intézményekkel való ismerkedés, viselkedéskultúra a színházban

Október

„Október ber, ber, ber, fázik benne az ember.

Szőlőt csipked a dere, édes legyen szüretre.”(népköltés)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Október 1. Őszi emléknapok	<ul style="list-style-type: none"> – természetes alapanyagok felhasználásával adott témakör megjelenítése gyermek, szülő, óvodapedagógusok közös munkájából. Csoportonkénti feldolgozás lehetősége, kreatív munkadélután, kiállítási anyag elkészítése – Kiállítás: Szülők, gyermekek meghívása az eseményre
Szüret az óvodában – szőlőfeldolgozás	<ul style="list-style-type: none"> – Nyitott, családi program – Nagycsoportosok hagyományos szüreti játékfűzése, táncház, népi hangszerrek, kukoricamorzsolás, must készítés, mozgásos népi játékok
Őszi termények betakarítása	<ul style="list-style-type: none"> – Hagományörzés, közös ünneplés öröme – Lehetőség szerint környékbeli gazdaságokban krumpli felszedés, kukoricatörés, ...stb. – „Láss vendégül kertedbe, otthonodba! helyszínek felkutatása

	<ul style="list-style-type: none"> – Elvégzendő munka szükségessége, értéke, megbecsülése – A kéz, mint a munkavégzés eszköze, a szerszámok az ember kiegészítő segítő eszközei – Háztartási ismeretek (tárolás, felhasználás)
Őszi termések gyűjtögetése	<ul style="list-style-type: none"> – Séták az óvoda környezetében
Október 4. Állatok Világnapja – zöld ünnep	<ul style="list-style-type: none"> – Kirándulások szervezése. Lehetőségek: Jászberényi, Budapesti Állatkert, Veresegyházi Medveotthon, Állatsimogató, Gödöllői géntelep, Mátra Múzeum, Természettudományi Múzeum, közeli és helyi állattartók felkutatása, meglátogatása – Állatok gondozásának, tartásának szükségessége – Kirándulásokon való helyes viselkedés, gyalogos és buszon való közlekedés szabályai – Természetvédelem, állatok megfigyelése – Természet és időjárás változásai, hatása az emberekre, állatokra, növényekre, alkalmazkodás a változásokhoz.
Folyamatos megfigyelések az évszakra vonatkozóan	<ul style="list-style-type: none"> – Helyi adottságok: Margita, tavak környéke, Gödöllői Arborétum, Vácrátóti Nemzeti Botanikus Kert, közeli kiserdő
Kerti munkák az óvodában	<ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlása az óvoda udvarán, életkori sajátosságoknak megfelelő eszközökkel tapasztalatszerzés

November

„November ködöket varázsol a hegyre, hogy csupa jég arcát mielőlünk fedje.

Deres hajnalokon didereg a csillag, kútba esett a nap, soha meg nem virrad.”

(Simon Emil: Hónapok)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
November 11. Márton napi néphagyományőrző hét	<ul style="list-style-type: none"> – Csoportonként megszervezett játékos délelőttök, vendégeskedés az óvoda épületén belül, – Márton-napi lámpás készítés újrahasznosított alapanyagok felhasználásával
Évszakváltás	<ul style="list-style-type: none"> – Az időjárás változásainak megfigyeltetése, tapasztalati élmények nyújtása

December

„Advent koszorúján négy szál gyertya ragyog,

sűrögnék-forognak hópihe angyalok” (Veres Csilla: Karácsony előtt)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Adventi időszak – hagyományápolás	<ul style="list-style-type: none"> – Karácsonyvárás, családi ünnepre hangolódás. Adventi koszorú, ajándékkészítés a környezettudatosság jegyében, mézeskalács sütés, hangulathoz illő dekorációk, Borbála napi faágak hajtatása
December 6. Mikulás várás	<ul style="list-style-type: none"> – Szent Miklós legendája, emberek közötti pozitív kapcsolat erősítése. – Manó-nap – vidám, mozgással, játékkal teli nap egy vendégcsoportban – Élményszerű dramatizálás, óvodapedagógusok szerepjátéka
December 11. Luca-nap	<ul style="list-style-type: none"> - Nagycsoportosok Luca-napi „kotyolása”, – Luca-napi búza vetése, magvak csíráztatása. Népi megfigyelések, jóslatok, környezeti feltételek hatása a növények fejlődésére

Téli időjárás adta lehetőségek játékos, cselekedtető mozgásának támogatása	<ul style="list-style-type: none"> – Szánkózás, hősöprés, lapátolás, hógolyózás, hóemberépítés. – Évszakra jellemző játék, sport és munkaeszközök használata. Egészségvédelem.
Kísérletek a hóval – jéggel	<ul style="list-style-type: none"> – Összehasonlítások, levegőszennyezettség. Mesterséges és természetes környezet szennyezettségének összehasonlítása – séták, kísérletek. Kerti tóban végbemenő változások folyamatos megfigyelése
Karácsony	<ul style="list-style-type: none"> – Csoportonként sajátos formában szülőkkel együttműködve, ünnepnek megfelelő hangulatban közös, játékos, cselekvéssel egybekötött nap

Január

„Ha új esztendő én lehetnék, minden gyermeket úgy szeretnék, mintha tulajdon enyém lenne: a jövőmet látnám benne.” (Gazdag Erzs: Újév)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Madárvédelem	<ul style="list-style-type: none"> – Felkészülés a téli madárvédelemre, etetésre. Magok begyűjtése, madáreledel készítés – Újrahasznosított anyagokból madáretetők készítése
Január 6. Vízkereszt	<ul style="list-style-type: none"> – Karácsonyi ünnepkör lezárása – karácsonyfa lebontása
Újév	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerkedés az újévi népszokásokkal

Február

„Veresegyház határán – oly egyedi e látvány, Erdő ölelésében Medvék élnek békésen.” (Juhászné B. Anikó: Medveotthon)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Február 2. Gyertyaszentelő napja – medve árnyéka	<ul style="list-style-type: none"> – Medveébresztő a veresegyházi medveotthonban, – Hagyományőrzés, jeles naphoz tartozó népi hiedelmek felelevenítése, népi jóslatok

<p>Február 3. „Balázsolás”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Méz jótékony hatásának gyakorlati alkalmazása, gyümölcsstea, méz, citrom – ismeretek bővítése érzékszervek bevonásával, vitaminsaláták és gyógyteák fogyasztása rendszeresen (hárs, csipkebogyó, citromfű) – Higiénés szabályok gyakorlása, fontosságának kiemelése – Egészséges életmódra nevelés
<p>Hagyományőrző hét – Farsang</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Farsangi mulatozás a csoportokban játékos, vidám délelőttök megszervezése – Farsangi népszokások felelevenítése – télűzés előkészítése – Táncházt megszervezése
<p>„Haj, ki kisse, haj ki...” – télűzés</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Kiszebáb készítése gyerekekkel közösen-újrahasznosítható anyagokból munkaeszközök balesetmentes használata – Tűz archaikus szerepe az ember életében – Kiszebáb elégetése az óvoda udvarán, hozzá kapcsolódó népi mondókák, csujogatók, naphívogatók – zajkeltő eszközök készítése

Március

"Március melege patakokat ébreszt,erdők vad homályát szoktatja a fényhez.

Szelíd ibolyákkal jelöli az ösvényt, melyen víg tavaszunk elindulhat tüstént."

(Simon Emil: Hónapok)

<p>Tevékenységek</p>	<p>Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel</p>
-----------------------------	---

<p>„A tavasz hírnökei” -éled a természet</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Időjárás változás hatása emberekre, állatokra, növényekre – megújulás – Évszak jellemzőinek megfigyeltetése óvoda udvaron, kertben, erdőn, mezőn, vízparton – „Hóvirág les” – védett veszélyeztetett növények tudatosítása, csíráztatás, hajtás, ültetés – növekedés, fejlődés megfigyeltetése tapasztalás útján – Tavaszi munkálatok a kertekben – veteményezés, palántázás az óvoda kiskertjében. – A kertbe vetett növények kiválasztásának szempontjai: emberi fogyasztás és madáretetésre legyen alkalmas. – „Ibolyázás” a közeli kiserdőben
<p>„Madárlesen”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Költöző madaraink visszatérése, megfigyelése. Óvodánk környékén fészkelő gerlek, kacsák, tópartunk vendége- a szürke gém megfigyelése.
<p>Kerti tavunk, kertünk flórája és faunája</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelhető növények: békalencse, nád, tündérrózsa, vadcserezsnye, díszkörte, gesztenye, pimpó, labdarózsa, hársfa, tölgyfa, kékszakáll, liliumfa, minirózsa, kerti hortenzia, bőrlevél, aranyvessző, talajtakarók, almafa... – Megfigyelhető állatok: varangyos béka, szitakötő, halak, vízi molnárka, csigák, vízisikló, kardos pillangó, citromlepke, fecskefarkú pillangó, káposztalepke, szürke gém, cinege, kakukk, gerle, rigó, mátyásmadár, tőkés réce, méhek, darazsak, katicabogár, bodobács, hangya, harkály, szöcske, cserebogár, pókok...

<p>Március 15. „Fel, fel vitézek a csatára!”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Hagyományápolás, hazaszeretet, jelképek, himnusz bevezetése nagycsoportban. – Népi hagyományok felelevenítése, toborzás, verbuválás-tánc ház – Huszárok élete, ruházata, fegyverzete Veresegyházi Katonai Hagyományőrző Egyesület – Lovak, lófajták és jellemzőik, a lovakkal kapcsolatos élmények, ismeretek bővítése – közeli lovardák felkeresése – Történelmi események – Hadtörténelmi Múzeum, Parlament, Budai vár Visegrádi vár, Nógrádi vár látogatása
<p>Március 22. „A víz világnapja”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Játékos kísérletek a vízzel – vizes asztal – Vízi, vízparti élővilág megfigyelése (kerti tó, tavak) – Vízi közlekedés, kirándulás hajóval – váci Duna-part, Margit-sziget, Esztergomi Duna Múzeum – Helyi Tavirózsa Egyesület tanösvénye a tópart környékén – A víz életető szerepe, környezettudatos gondolkodás és ismeretanyag bővítés
<p>Húsvétvárás</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tojásfa készítése barkaágakra – barka ág felkutatása – Ismerkedés a húsvéti hagyományokkal – Csoportokban illatos víz készítése – Tojásfestés természetes színezőanyagok felhasználásával – Tojáskereső a közeli kiserdőben – Húsvét jelképes állatai – termékenység szimbólumai

Április

„A nap az égen karikázik, a sok pitypang a réten ázik.

Eső esik és tócsa-hab, s egy gomba, mely épp most kinő,

így szól: - Minő bolond idő! (Sebők Éva: Április)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Április 22. Föld napja	<ul style="list-style-type: none"> – Kreatív feladatok, játékos, mozgásos ügyességi játékok, „kakukktojás játék”, levélpárosítás, kéreggyűjtés-lenyomat, kősimogatás, válogatás, csoportosítás adott szempont alapján.
Környezetvédelmi vetélkedő, akadályverseny az óvodában és közvetlen környezetében	<ul style="list-style-type: none"> – Horgászjáték (vízszennyezés), élő-élettelen megfigyeltetése, tapogató játék, „Tapossa laposra”, „Orrodnál fogva” ötletelés

Május

„Május, mosolygó, békák torkát megoldó,

gyöngyvirág-nyitogató, cserebogár-zúgató.

Röptetsz madarat, meghozod a nyarat,

pölyhös fecskét, fára cseresznyét!” (Csanádi Imre: Májusdicsérő)

Tevékenységek	Tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó tapasztalások, kapcsolat a környezettel
Anyák napja	<ul style="list-style-type: none"> – Kreatív ajándékok készítése, érzelmi töltetű anyák napi délelőtt-délután csoportonként egyéni szervezésben
Május 10. Madarak és fák napja	<ul style="list-style-type: none"> – Újrahasznosított anyagokból madarak készítése, madarak röptetése a közeli réten, élményhez köthető versek, dalok kíséretében – Madárhangok megfigyelése „hallgatódzás”
Csonkási családi nap	<ul style="list-style-type: none"> – Játékos vidám vetélkedők – Mozcásos játékok – Kreatív tevékenységek – Kapcsolattartás a családokkal

Nyári időszak

	<ul style="list-style-type: none"> – Folyamatos, változatos tevékenységeket biztosítunk – A napvédelem kiemelt fontossága
--	--

16. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

Hatálybalépés

A Pedagógiai Program módosítását a fenntartó Veresegyház Város Önkormányzata képviselőiben a Képviselő-testület által átruházott feladat- és hatáskörében eljárva a Kulturális, Köznevelési és Ifjúsági Bizottság .2/2025.(IX.10.) KKIB számú határozatával jóváhagyta.

A Pedagógiai Program módosítása 2025. szeptember 1. napján lép hatályba.

A fenntartó határozata alapján érvényes: felülvizsgálatig

A felülvizsgálat indoka:

- ❖ ONOAP módosítás

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai

- ❖ szervezeti átalakítás
- ❖ törvényi előírások módosulása
- ❖ egyéb érdekegyeztető fórum, módosítási javaslata

17. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Készítette: nevelőtestület bevonásával az igazgató

Véleményezte: szülői szervezet

Jóváhagyta: fenntartó

Nyilvánosság biztosítása: Kéz a Kézben Óvoda SZMSZ-ében foglaltak szerint